

Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí v rámci přeshraniční spolupráce

Bc. Eva Richterová

Diplomová práce
2010

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Eva RICHTEROVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí
v rámci přeshraniční spolupráce**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte základní teoretické pojmy související s mikroregionem a přeshraniční spoluprací.
- Diskutujte možnosti podpory rozvoje mikroregionů prostřednictvím strukturálních fondů.

II. Praktická část

- Provedte socioekonomickou analýzu mikroregionu Luhačovské Zálesí.
- Vypracujte SWOT analýzu mikroregionu Luhačovské Zálesí.
- Zhodnoťte realizované projekty v rámci přeshraniční spolupráce v daném mikroregionu.
- Navrhněte strategii rozvoje mikroregionu v kontextu financování rozvoje prostřednictvím přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika.

Závěr

Rozsah práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.
[2] ŠKRABAL, I., NUNVÁŘOVÁ, S. et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. 182 s. ISBN 80-86902-39-0.
[3] WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2.
[4] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 29. března 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 3. května 2010

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 3. 5. 2010

.....Riechlerová Eva.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce byla analýza mikroregionu Luhačovské Zálesí a naznačení možností jeho dalšího rozvoje v rámci přeshraniční spolupráce. Teoretická část popisuje vývoj programů přeshraniční spolupráce od počátku až po Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika včetně jeho cílů, strategie a priorit.

V praktické části byla provedena socioekonomická analýza mikroregionu a následná analýza SWOT. Následovalo zhodnocení dosavadních projektů realizovaných v mikroregionu v rámci česko-slovenské přeshraniční spolupráce. Poslední část informuje o Strategii rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí a především jsou zde navrženy hlavní osy dalšího rozvoje včetně návrhů konkrétních projektů, vedoucích k rozvoji mikroregionu.

Klíčová slova:

Přeshraniční spolupráce, Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika, Mikroregion Luhačovské Zálesí, analýza, cestovní ruch, projekty.

ABSTRACT

The aim of this diploma work was analyze mikroregion Luhačovské Zálesí and indicate some options for its future development in the terms of cross-border cooperation. The theoretical part describes the evolution of the cross-border cooperation since its beginning to Operational program of cross-border cooperation Slovak Republic – Czech Republic including the aims, strategy and priorities.

The practical part contains the socio-economical analysis of the mikroregion and the SWOT analysis. Estimation of project realized in mikroregion up to now in terms of Czecho-slovak cross-border cooperation was following. The last part informs about Development strategy of mikroregion Luhačovské Zálesí. First of all are draft axes for the next progress and concrete projects, leading to the future expansion of this mikroregion.

Keywords:

Cross-border cooperation, Operational program of cross-border cooperation Slovak Republic – Czech Republic, Mikroregion Luhačovské Zálesí, analysis, tourism, projects.

Ráda bych poděkovala RNDr. Romanu Kašparovi za poskytnuté informace a podklady, za jeho přístup, ochotu, nápady a připomínky, které mi věnoval během zpracování diplomové práce.

Děkuji také svému vedoucímu práce RNDr. Oldřichu Hájkovi za pomoc a cenné rady při mé práci.

A nakonec chci poděkovat své rodině za trpělivost a celému kolektivu zaměstnanců Úřadu městyse Pozlovice za velmi vstřícný přístup.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CÍLE A METODY PRÁCE	12
1.1 CÍLE PRÁCE	12
1.2 METODY PRÁCE.....	13
2 LEGISLATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ STRUKTURÁLNÍ A REGIONÁLNÍ POLITIKY	18
2.1 LEGISLATIVA EVROPSKÉ UNIE	18
2.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC ČESKÉ REPUBLIKY	19
3 MIKROREGIONY	21
3.1 FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ.....	21
3.1.1 Spolupráce s obcemi jiných států	22
3.2 MIKROREGIONY ČR	24
3.2.1 Místní akční skupiny	24
4 VÝVOJ PROGRAMŮ PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	26
4.1 PŘEDVSTUPNÍ PROGRAM PHARE	27
4.2 INICIATIVA SPOLEČENSTVÍ INTERREG III 2004 – 2006	28
4.3 OPERAČNÍ PROGRAM PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE SLOVENSKÁ REPUBLIKA – ČESKÁ REPUBLIKA 2007 – 2013	29
4.3.1 Finanční zajištění projektu	31
4.3.2 Prioritní osy Operačního programu Slovenská republika – Česká republika.....	31
5 PODPORA ROZVOJE MIKROREGIONŮ PROSTŘEDNICTVÍM STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU	35
5.1 EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ	37
5.2 EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
6 MIKROREGION LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ	40
6.1 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ	41
6.1.1 Historický vývoj	41
6.1.2 Administrativní členění a poloha	42
6.1.3 Přírodní podmínky.....	43
6.1.4 Obyvatelstvo a bydlení	44
6.1.5 Hospodářství a trh práce.....	48
6.1.6 Zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství	51
6.1.7 Občanská vybavenost a služby	53
6.1.8 Dopravní a technická infrastruktura	55
6.1.9 Cestovní ruch, kultura, sport a volný čas	57

6.1.10	Etnografie a lidová kultura	61
6.2	SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ	62
7	PŘESHraniční SPOLUPRÁCE V MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ – REALIZOVANÉ PROJEKTY	66
7.1	INFRASTRUKTURA TURISTICKÝCH A CYKLOTURISTICKÝCH TRAS	67
7.2	MÍSTNÍ SPOLKOVÉ SLAVNOSTI – SPECIFICKÝ CÍL TURISTŮ A LÁZEŇSKÝCH HOSTŮ	68
7.2.1	Dotazníkové šetření – RRA VM jako administrátor Fondu mikroprojektů	70
7.2.2	Řízený rozhovor	71
7.3	PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ A VAROVNÝ SYSTÉM ŘÍKA – VLÁRA – VÁH	72
7.4	ROZVOJ INFRASTRUKTURY VEDOUcí K ÚSPORÁM A VYUŽITÍ SLUNEČNÍ ENERGIE	74
7.5	CYKLOTRASA SLAVIČÍN – NEVŠOVÁ – LUHAČOVICE	75
7.6	ZHODNOCENÍ DOPADŮ REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ.....	76
8	STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ.....	78
8.1	VYBRANÉ OSY ROZVOJE	80
8.1.1	Rozvoj lidských zdrojů.....	80
8.1.2	Lázeňství a cestovní ruch	81
8.2	NÁVRHY PROJEKTŮ A DOPORUČENÍ.....	83
8.2.1	Rozvoj lidských zdrojů.....	83
8.2.1.1	Děti a tradice překonají hranice	84
8.2.2	Lázeňství a cestovní ruch	85
8.2.2.1	Rozhledna na Komonci.....	85
8.2.2.2	Jurkovičův park miniatur	87
8.2.2.3	Modernizace sportovního vybavení	89
8.2.2.4	Úprava běžeckých stop v přeshraniční oblasti Bílých Karpat	90
8.2.2.5	Kamerové systémy pro ochranu infrastruktury cestovního ruchu.....	91
8.2.3	Zhodnocení dopadů navržených projektů	93
	ZÁVĚR	94
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	97
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	102
	SEZNAM OBRÁZKŮ	103
	SEZNAM TABULEK.....	104
	SEZNAM PŘÍLOH.....	105

ÚVOD

Téma mé diplomové práce se nazývá „Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí v rámci přeshraniční spolupráce“.

Cílem práce je představit vývoj problematiky přeshraniční spolupráce v mikroregionu Luhačovské Zálesí, analyzovat již zrealizované projekty a následně navrhnout další rozvoj území prostřednictvím nových přeshraničních projektů v rámci hlavních strategických os rozvoje mikroregionu.

Velký počet malých obcí v České republice se stává problematický ve chvíli, kdy tyto obce nejsou schopny plnit své základní funkce a je pro ně problematické zajistit určitou úroveň poskytování veřejných statků a služeb pro své občany. Dochází tak často k prodražování územní samosprávy. Mezi hlavní příčiny patří nedostatek finančních prostředků k zajištění základních funkcí a rozvojových záměrů, který způsobuje obtížný přístup k úvěrům i nedostatek vlastních finančních zdrojů na spolufinancování projektů dotovaných státem či nižší úspěšnost při čerpání dotací ze strukturálních fondů Evropské unie. To jsou důvody, které vedou obce k dobrovolnému sdružování se do mikroregionů a vzniku místních akčních skupin, které je založeno na vzájemné spolupráci při realizaci projektů a nalézání společného řešení některých problémových oblastí v rámci samostatné působnosti. Většina obcí tak spolupracuje s partnerskými obcemi i v některých z evropských států.

První část práce je zaměřena na spolupráci mezi Českou a Slovenskou republikou, která v současném programovacím období 2007 - 2013 může realizovat své přeshraniční projekty v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika. Program navazuje na Iniciativu Společenství INTERREG IIIA, pomocí něhož bylo možno realizovat česko-slovenské projekty v letech 2004 – 2006. Cílem těchto programů je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu. Projekty jsou financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj, který v období 2007 – 2013 vyčlenil na tuto spolupráce celkem 92,74 mil. EUR, které mají být z českých a slovenských národních veřejných zdrojů doplněny o 16,37 mil. EUR. Pro českou stranu je pro tento OP vyčleněno z fondů EU 56,55 mil. EUR (cca 1,59 mld. Kč). Na podporu projektů menšího rozsahu lze využít Fond mikroprojektů, který je součástí OP PS SR – ČR a jehož administraci na české straně zajišťuje Regionální rozvojová agentura Východní Moravy.

Druhá část práce je zaměřena na samotný mikroregion Luhačovské Zálesí, který se nachází ve Zlínském kraji a je složen ze 17 obcí, městyse Pozlovice, města Luhačovice a Slavičín. Rozkládá se na 208 km² a čítá necelých 22 tisíc obyvatel. Sídlo má na Městském úřadě v Luhačovicích. Přirozeným spádovým střediskem území jsou Luhačovice, které z pozice největších moravských lázní každým rokem lákají tisíce návštěvníků, turistů a lázeňských hostů a jsou jednoznačnou kulturní a společenskou metropolí Luhačovského Zálesí. Od roku 2003 Luhačovice fungují i jako obec s rozšířenou působností, pod něž spadá většina obcí v regionu. Významné místo v jihovýchodní části území zaujímá město Slavičín, které je největším a nejlidnatějším městem dnešního Luhačovského Zálesí a zároveň plní i roli jeho průmyslově-obchodního centra. Další významnou složkou území je městys Pozlovice, který se nachází v přímém zázemí lázeňské zóny Luhačovic. Do jeho katastru spadá nadregionální centrum rekreace – Luhačovická přehrada, která je proslulá jako oblíbená destinace cestovního ruchu. Cílem této části je nejen zhodnotit současný stav celého území pomocí SWOT analýzy, ale i již zrealizované přeshraniční projekty a především navrhnout projekty nové, které povedou k rozvoji mikroregionu Luhačovské Zálesí.

Základním informačním zdrojem pro vypracování mé práce je odborná literatura, internetové zdroje a konzultace s vedoucím mé práce RNDr. Oldřichem Hájkem a projektovým manažerem MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. RNDr. Romanem Kašparem. Dále je čerpáno z informací poskytnutých zaměstnanci Úřadu městyse Pozlovice a představiteli mikroregionu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE A METODY PRÁCE

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je představit vývoj problematiky přeshraniční spolupráce na území mikroregionu Luhačovské Zálesí, analyzovat již zrealizované projekty v daném mikroregionu a následně navrhnout další strategii rozvoje pomocí nových projektů, které by bylo možné realizovat na území mikroregionu v kontextu financování prostřednictvím přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika.

Pro dosažení tohoto cíle je nejprve nutné zorientovat se v širší problematice, která se dotýká přeshraniční spolupráce v mikroregionu Luhačovské Zálesí. Proto byly stanoveny dílčí cíle, jejichž postupným plněním chci nakonec dosáhnout výše zmíněného hlavního cíle.

Prvním dílčím cílem je prostudovat podmínky přeshraniční spolupráce obecně, seznámení se s hlavními principy této spolupráce, související legislativou a s možnými formami přeshraniční spolupráce.

Druhým dílčím cílem pak bude seznámit se podrobněji s podmínkami fungování mikroregionů a možnostmi podpory jejich rozvoje prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie.

Třetím dílčím cílem je v praktické části analyzovat současnou situaci v mikroregionu Luhačovské Zálesí a to pomocí socioekonomické analýzy a analýzy SWOT, které slouží jako podklady pro přípravu rozvojových dokumentů mikroregionů.

Představení několika úspěšně zrealizovaných projektů na tomto území v rámci přeshraniční spolupráce mezi Českou a Slovenskou republikou bude čtvrtým dílčím cílem, který umožní posoudit efektivnost při vynakládání prostředků na dané projekty v minulých letech a to v oblasti tzv. měkkých a tvrdých projektů, včetně bezprostředního dopadu na přeshraniční spolupráci. Měkké a tvrdé projekty se určují podle toho, na základě jaké priority a opatření se projekt konal. Měkké projekty se týkají setkávání a rozvoje lidských, sociálních a kulturních zdrojů. Tvrdé projekty slouží k rozvoji cestovního ruchu, infrastruktury a životního prostředí.

Pátým závěrečným cílem bude navržení strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí v podobě nových přeshraničních projektů vhodných pro realizaci v následujících letech, které povedou nejen k rozvoji mikroregionu, ale i celé přeshraniční spolupráce.

Cílů práce bude dosaženo především prostřednictvím studia dostupných písemných pramenů, dotazníkového šetření prováděných na odbornících podílejících se na projektech a pomocí rozhovorů se zástupci sekretariátů mikroregionu Luhačovské Zálesí. Podrobnější popis metod, které budou v této práci používány, je uveden v následující podkapitole.

1.2 Metody práce

Pro naplnění výše uvedených cílů práce lze využít metod a technik, které se běžně využívají při analýze či výzkumu. Tato práce používá několik metod. Příkladem je metoda studia dokumentů a s tím související technika obsahové analýzy, dále metoda hodnocení ex-post, rozhovor a další. Ke splnění hlavního cíle je potřebná metoda situační analýzy, SWOT analýza a metoda ex-post. V následující části jsou uvedeny principy jednotlivých metod.

Dotazování

Dotazování patří k nejrozšířenějším postupům marketingového výzkumu. Uskutečňuje se pomocí nástrojů (dotazníků, záznamových archů) a vhodně zvoleného kontaktu s dotazovaným. Dotazování může být osobní, písemné, telefonické, elektronické. Já se zaměřím na dvě metody, které použiji ve své práci – na rozhovor a dotazník. [1]

Rozhovor

Rozhovor představuje metodu výzkumu, kde v rámci mezilidské komunikace jsou informace získávány v přímém kontaktu mezi tazatelem a respondentem prostřednictvím otázek a odpovědí. Rozhovory se obvykle konají v rámci dvou osob, některé však mohou mít i více účastníků. Specifické cíle rozhovoru určují směr a strukturu jeho obsahu a formy.

Typy rozhovorů:

- neformální rozhovor: připomíná konverzaci, téma se volí dopředu, ale konkrétní otázky vznikají až v průběhu hovoru. Tento typ je užitečný zejména pro neformální získávání informací,

- řízený rozhovor: zabývá se tématy volenými dopředu. Konkrétní dotazy a formulace jsou však řízeny právě probíhající interakcí. Jsou užitečné pro zajištění maximální pružnosti,
- standardní otevřený rozhovor: založen na nejednoznačných otázkách, které jsou pokládány v předem stanoveném pořadí,
- kvantitativní rozhovor: používají se otázky, které odpovídají předem stanoveným kategoriím. Otázky mohou obsahovat velkou možnost výběru odpovědí, které si dotazovaný může vybrat, nebo může vyžadovat hodnocení např. 1 až 10, aby zjistil stupeň souhlasu dotazovatele. [2]

Výhody rozhovoru spočívají v získání hlubších a širší informací, dostatečné vysvětlení otázky a zpravidla vyšší návratnost z důvodu malého procenta odmítnutí rozhovoru ze strany respondentů. Rozhovor má však i několik nevýhod, jakožto nákladnost a časová náročnost, menší pocit anonymity a obavy respondentů ze zneužití svěřených informací. [3]

Dotazník

Dotazník je jedním z nejběžnějších nástrojů sběru dat pro různé typy průzkumů. Skládá se ze série otázek, jejichž cílem je získat názory a fakta od respondentů. Oproti jiným typům průzkumů (jako například osobní nebo telefonický rozhovor, pozorování, skupinový rozhovor, atd.) je možné prostřednictvím dotazníku získat informace s mnohem menší námahou a levněji. Dále se výsledná data dají mnohem jednodušeji zpracovávat. [4]

Při sestavování dotazníků je třeba promyslet a přesně určit hlavní cíl dotazníkového průzkumu, logicky a stylisticky správně připravit konkrétní otázky a před definitivní aplikací dotazníku provést pilotáž na menším počtu zkoumaných osob, která nám pomůže provést poslední úpravy. Otázky by měly být anonymní, čímž lze zvýšit upřímnost odpovědí. [5]

Důležité je, aby otázky byly formulovány srozumitelně a jednoznačně. Respondentovi jsou u většiny dotazů nabízeny varianty odpovědí. Tyto otázky nazýváme uzavřené. V rámci nich rozlišujeme otázky alternativní (nabízejí dvě varianty) a selektivní (více než dvě varianty).

Je nutné, aby byly zahrnuty všechny možné odpovědi, aby tyto odpovědi byly jednoznačné a aby se nepřekrývaly. Často proto bývá zařazena odpověď „nevím“, „jiné“ apod. Kromě uzavřených otázek se v dotazníku mohou vyskytovat otázky otevřené. Kombinace obou

typu nabízí otázky polouzavřené, kde si respondent může vybrat buď některou z nabízených variant odpovědí, nebo uvést svou odlišnou variantu. Škálové otázky mají pevně stanovené možné odpovědi a umisťují reagujícího člověka na některý bod škály.

U odpovědí by měla být zajištěna jejich validita (co největší zachycení skutečnosti) a realibilita (spolehlivost), kterou můžeme charakterizovat jako opakovatelnost za stejných podmínek. Pozornost by měla být věnována také pořadí dotazů, aby existoval logický sled otázek. Na druhé straně je třeba se vyhnout situacím, aby předchozí otázky zkreslovaly odpovědi na otázky následující. Kromě formulací dotazů a jejich pořadí je důležitá též grafická úprava dotazníku. [6]

Přes všechny výhody dotazníku může být jeho sestavení a správné vyhodnocení dost obtížné, obzvláště pokud jej nezpracovává odborník. Otázky mohou být špatně formulovány, navržené odpovědi nemusí poskytovat potřebný prostor pro validní odpovědi, forma nebo obsah dotazníku může odradit od dokončení jeho vyplňování a nakonec ani výsledky nemusí být dostatečně relevantní pro naplnění cíle dotazování. Tyto možné chyby mohou vést k nízké návratnosti dotazníku. Proto je doporučováno tuto metodu kombinovat o ostatními metodami pro co nejkvalitnější dosažení závěrů. [4]

Metoda rešerše literatury

Literární rešerše je text, jehož cílem je vytvořit kritický přehled současných znalostí o konkrétním tématu. Je obvyklou součástí vědecky orientované literatury a často předchází tvorbě návrhů výzkumných projektů. Jejím základním cílem je přinést čtenáři aktuální přehled současné literatury o daném tématu a poskytuje podklady, z nichž je možné vyhodnotit oprávněnost navrženého budoucího výzkumu.

Literární rešerše je charakterizována:

- logickým tokem myšlenek,
- relevantními bibliografickými odkazy v konzistentním a vhodném formátu,
- správným použitím odborné terminologie,
- nezaujatým a uceleným přehledem dosavadního výzkumu dané problematiky,
- syntézou předložených informací.

Syntéza předložených informací je nejobtížnější částí literární rešerše a předpokládá, že se autor v dané problematice dobře orientuje. [7]

Metoda studia dokumentů

Ve své práci jsem intenzivně využívala písemné dokumenty a to jak v papírové, tak elektronické podobě.

Z hlediska písemných materiálů rozeznáváme primární dokumenty – pořízené přímým účastníkem události nebo popisového jevu a sekundární dokumenty, které vznikly zpracováním těchto primárních pramenů, nebo jsou jinak zprostředkované.

Písemné prameny musí být posuzovány nejen z hlediska obsahu, ale také kvality obsažených informací, pravdivosti popisovaných událostí apod. Než tedy začneme se samotnou analýzou písemných dokumentů, je třeba ověřit jejich kvalitu a to především z hlediska validity a použitelnosti pro náš záměr. [8]

Metoda socioekonomické analýzy

Socioekonomická analýza slouží jako podklad při přípravě rozvojových dokumentů obcí a krajů. Vychází ze základních informačních zdrojů, které jsou sledovány na úrovni obcí. Jedná se především o statistiky sledované Českým statistickým úřadem (problémem je nedostatek statistik na úrovni obcí), úřadem práce, orgány státní správy a sociologického výzkumu. Další možnost získání informací je výzkum veřejného mínění a postojů občanů prostřednictvím dotazníkového šetření na daném území.

Mezi nejdůležitější oblasti socioekonomického výzkumu patří obyvatelstvo (vývoj počtu obyvatel včetně jeho věkové a vzdělanostní struktury), trh práce a nezaměstnanost, místní ekonomika, sociální a technická infrastrukturu, životní prostředí a cestovní ruch. [9]

Metoda SWOT analýzy

Metoda SWOT analýzy pochází z ekonomie a dnes je běžně používána v odborných pracích s nejrůznější tematikou, při posuzování složitých situací, výhledů či návrhů v oblasti regionálního rozvoje (kde je již v podstatě povinnou součástí strategických plánů územních celků), v oblasti revitalizace měst a regionů, oceňování životního prostředí apod.

Jako její hlavní přednost bývá uváděna názornost, přehlednost, výstižnost, jednoduchost a stručnost.

Název vznikl jako zkratka ze čtyř anglických slov, a to:

S – strong, strenghts: silné stránky, klady, přednosti daného území,

W – weak, weaknesses: slabé stránky, zápory, nedostatky, limity, nerovnováhy,

O – opportunities: příležitosti, možnosti rozvoje silných stránek a způsoby eliminace stránek slabých,

T – threats: rizika, hrozby, potenciální ohrožení přicházející zvenku mikroregionu. [11]

Silné a slabé stránky jsou zpravidla vnitřní aspekty území mikroregionu. Příležitosti a ohrožení jsou faktory vnější, které nepodléhají přímému vlivu mikroregionu. Strategie rozvoje bude řešit problémy obsažené ve slabých stránkách, za využití silných stránek (předností) s ohledem na příležitosti a ohrožení rozvoje mikroregionu.

SWOT analýza je způsob, jak komplexně popsat a hlavně zhodnotit dané území. Nejprve se pomocí brainstormingu formulují silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení. Poté jsou tyto formulace upraveny a prioritizovány. Výstupem je pak souhrn krátkých konstatování, neboli pojmenování jednotlivých skutečností či faktorů. [10]

Metoda hodnocení ex-post

Jedná se o metodu následného hodnocení, které se zpracovává po ukončení programu nezávislými hodnotiteli. Úkolem je porovnat očekávané a skutečně dosažené cíle a výsledky, včetně vyhodnocení účinnosti pomoci a dopadů. K tomu využívá konečných údajů o realizaci programu. Dále se používá nízký počet hlavních ukazatelů tak, aby byla zajištěna jejich vhodnost a zvládnutelnost s tím, aby byly vtaženy na vstupy, výstupy, výsledky a dopady. [12]

2 LEGISLATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ STRUKTURÁLNÍ A REGIONÁLNÍ POLITIKY

2.1 Legislativa Evropské unie

Regionální, a zejména strukturální politika je v rámci Evropské unie zajištěna celou řadou právních aktů. Jedná se zejména o nařízení o strukturálních fondech a kohezním fondu. Za nejvýznamnější lze považovat následující právní akty:

- články ze Smlouvy o založení Evropského společenství týkající se politiky hospodářské a sociální soudržnosti (články 2, 3, 130a až 130e) a ostatní společné politiky Společenství,
- nařízení Rady (EC) o strukturálních fondech, upravující postupy pro řízení a provádění pomoci ze strukturálních fondů, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení Evropské komise č. 1528/1994 o realizaci přeshraniční spolupráce CBC Phare,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EC) č. 1261/1999 o Evropském fondu regionálního rozvoje,
- nařízení Rady (EC) č. 1266/1999 o koordinaci pomoci badatelským státům v rámci předvstupní strategie,
- nařízení Rady (EC) č. 1267/1999, vytvářející nástroj pro strukturální politiku pro předvstupní fázi (ISPA),
- nařízení Rady (EC) č. 1268/1999 o podpoře Společenství pro předvstupní opatření pro rozvoj zemědělství a venkova v badatelských státech střední a východní Evropy v předvstupním období (SAPARD),
- nařízení Komise (ES) č. 438/2001, kterým jsou stanovena detailní pravidla pro provádění nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 týkající se řídicích a kontrolních systémů pro pomoc poskytovanou v rámci strukturálních fondů, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení Komise č. 1159/2000 o informačních a propagačních opatřeních, která mají být prováděna členskými státy v souvislosti s pomocí ze strukturálních fondů,

- nařízení Komise (ES) č. 1685/2000 týkající se podrobných pravidel pro způsobilost výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy,
- nařízení ES č. 1828/2006 bude vypracován komunikační plán s cílem poskytovat všem zájemcům informace o Operačním programu a o Evropských strukturálních fondech. [13]

2.2 Legislativní rámec České republiky

Základy implementačního systému pro podporu ze strukturálních fondů v České republice byly položeny usnesením vlády ČR č. 102/2002 z dne 23. ledna 2002 k dokončení přípravy programových dokumentů a určení řídicích a platebních orgánů pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie. Jako nejvýznamnější zákon v oblasti regionální politiky v ČR je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Dále se jedná o následující zákony:

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož jsou zřízena zájmová sdružení právnických osob zabývajících se zejména správou a administrací Fondu malých projektů k poskytování služeb v oblasti regionálního rozvoje v příhraničních regionech,
- zákon č. 531/1990 Sb., o místních finančních správách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízeních), ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- vyhláška MF č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku,
- zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání,
- usnesení vlády ČR č. 822/2002 týkající se podrobností a metodiky finančních toků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti,
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. [14], [15]

3 MIKROREGIONY

Velký počet malých obcí v České republice se stává problematický ve chvíli, kdy tyto obce nejsou schopny plnit své základní funkce a je pro ně problematické zajistit určitou úroveň poskytování veřejných statků a služeb pro své občany. Dochází tak často k prodražování územní samosprávy a ztěžování rozvoje sídel. Mezi hlavní příčiny patří nedostatek finančních prostředků k zajištění základních funkcí a rozvojových záměrů, který způsobuje obtížný přístup k úvěrům i nedostatek vlastních finančních zdrojů na spolufinancování projektů dotovaných státem či nižší úspěšnost při čerpání dotací ze strukturální fondů Evropské unie.

To jsou důvody, proč by se obce měly zajímat či se přímo podílet na sdružování, což je možné například prostřednictvím slučování obcí. Vzhledem k tomu, že se v nejbližší době povinné slučování obcí v ČR ve větším rozsahu nechystá a ani samotné obce nejsou například rozpočtovým určením daní dostatečně motivovány ke slučování, je na místě zmínit možnost dobrovolného sdružování obcí, které je založeno na vzájemné spolupráci při realizaci konkrétních projektů a nalézání společného řešení některých problémových oblastí v rámci samostatné působnosti. Počátky vzájemné spolupráce obcí v ČR byly zaměřeny na dosažení jednoho konkrétního úkolu. V současné době je však spolupráce obcí hlubší a ve většině případů se opírá o společný program členských obcí, neboť dobře vědí, že pokud prosazují své zájmy společně, mají daleko větší šanci své záměry prosadit a zrealizovat. V tom spočívá hlavní smysl spolupráce obcí, zakládání mikroregionů, případně místních akčních skupin. [10]

3.1 Formy spolupráce obcí

Spolupráce je významným vztahem ve všech oblastech lidské společnosti. Regionální politika, která usiluje o snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony a zabezpečuje jejich harmonický rozvoj, vyžaduje i nutnost spolupráce obcí. Ta se stává důležitým faktorem rozvoje a většinou předpokládá, že k rozvoji přispívá spolupráce, která je účelná, efektivní a má pozitivní dopad na rozvoj daného území. Spolupráci obcí řeší Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. [16]

Existují dva důvody dobrovolné spolupráce:

- mikroregiony vzniklé a fungující za účelem konkrétní investiční akce (kanalizace, vodovod, železnice, apod.),
- mikroregiony s cílem obecného rozvoje území specifikovaným ve strategickém plánu rozvoje daného území.

Právní subjektivita různým forem spolupráce obcí:

- dobrovolný svazek obcí (mikroregiony sdružené ve formě dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích 128/2000 Sb.),
- mikroregion s jinou právní subjektivitou, která je podložena platnou legislativou ČR a to následujícími způsoby:
 - o podle občanského zákoníku – zájmová sdružení právnických osob se soukromoprávními subjekty,
 - o zakládání společností dle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (obce jako společník akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným),
 - o obce spolupracují podle zvláštních zákonů (zákon č. 227/1997 sb., nadační zákon),
 - o dle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů nebo zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech, případně existují mikroregiony bez jakéhokoliv právního základu – čistě dobrovolná spolupráce. [10]

Podle hypotézy výzkumu mikroregiony skýtají pro jednotlivé kraje velkou příležitost ke zvyšování absorpční kapacity a posilování profesionálního zázemí pro realizaci rozvojových záměrů, zvláště ve venkovských oblastech. [17]

3.1.1 Spolupráce s obcemi jiných států

Spolupráce obcí České republiky s obcemi jiných států je představována těmito možnostmi: spolupráce obcí s obcemi jiných států anebo spolupráce svazku obcí se svazky obcí jiných států.

Přeshraniční impulzní centra

Přeshraniční impulzní (pobídková) centra (GIZ) jsou evropským pilotním projektem přeshraniční spolupráce regionů podél příhraničních oblastí Dolního Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska, pomáhají překonávat hranice a to jak technické, tak společenské. [18]

Euroregiony

Euroregiony jsou formou přeshraniční spolupráce místních či regionálních samospráv nejen mezi zeměmi EU, ale také mezi členskými a nečlenskými zeměmi. Jedná se o sdružení spolu přímo sousedících subjektů na opačných stranách hranic alespoň dvou států. Může se jednat o obce, kraje (regiony), případně další úrovně (departementy apod.) či jejich sdružení a další právnické osoby.

Motivem vzniku Euroregionů je zejména snaha o společný postup při řešení konkrétních problémů vázaných na periferní postavení příhraničních oblastí, tedy problémů, jež přesahují hranice států a nemohou tak být řešeny pouze na jedné straně hranic, a získávání finančních prostředků z programů EU. První Euroregiony začaly vznikat v západní Evropě v 50. letech 20. století, a to zejména mezi zeměmi Beneluxu a Německem. Na území dnešní České republiky vznikaly první euroregiony od roku 1991, dnes existují po celé hranici státu. [19]

Partnerská města a obce

Většina měst a řada obcí v ČR spolupracuje s partnerskými městy a obcemi v některém z evropských států, přitom není výjimkou spolupráce i s více městy či obcemi. Navázání takových vztahů mohou realizovat města či obce samy, případně mohou využít služeb Svazu měst a obcí ČR, což je celostátní, dobrovolná, nepolitická a nevládní organizace, založena jako zájmové sdružení právnických osob. Členy Svazu jsou obce a města a jejich činnost je založena především na aktivitě starostů, primátorů a členů zastupitelstev obcí a měst, kteří se nad rámec svých povinností věnují i obecným problémům samosprávy. V současné době Svaz sdružuje kolem dvou a půl tisíce měst a obcí. [16], [20]

3.2 Mikroregiony ČR

Mikroregion je územní celek, který je tvořen soustavou venkovských obcí s horní hranicí počtu obyvatel 2000-5000, jež jsou charakterizovány vzájemnými interakcemi danými hierarchizovanou správní a funkční strukturou a vzájemnými osobními vztahy jeho obyvatel. Mikroregiony jsou vymezeny přírodními, geografickými, historickými souvislostmi a sociálně-ekonomickými vztahy v území. Až následně dostávají mikroregiony formální právní podobu. V posledních několika letech došlo k výraznému posunu v hlavních příčinách vzniku jednotlivých forem meziobecní spolupráce. Pokud se v průběhu 90. let obce sdružovaly především za účelem obecného rozvoje území se zaměřením na oblasti technické infrastruktury a životního prostředí, tak v posledních pěti letech je nejčastěji důvod ke spolupráci právě rozvoj cestovního ruchu daného území pomocí společné propagace mikroregionu a rozvoje venkovské turistiky. Od roku 2004 pak vznikají nové typy mikroregionů (tzv. leadrovské) z podnětu programu typu LEADER. Jejich území vymezuje působnost místní akční skupiny.

V současné době je v České republice 146 takových typů mikroregionů – tzv. místních akčních skupin většinou s právní formou obecně prospěšné společnosti nebo občanského sdružení. Celkem existuje 570 mikroregionů – nejčastěji dobrovolných svazků obcí, ve kterých je zapojeno 5473 obcí, jež pokrývají cca 2/3 území České republiky.

V současných podmínkách v ČR lze mikroregion definovat jako sdružení obcí s různou právní subjektivitou. Jejich cílem je společný rozvoj území vymezený společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí. Mikroregiony mají formálně ustanoveny volené orgány, podílející se na strategickém plánování a realizaci jednotlivých aktivit a projektů. Hlavním cílem mikroregionů je snaha všech členů o společný rozvoj regionu včetně participace veřejnosti na možnostech ekonomického a socio-kulturního rozvoje sdružení obcí.

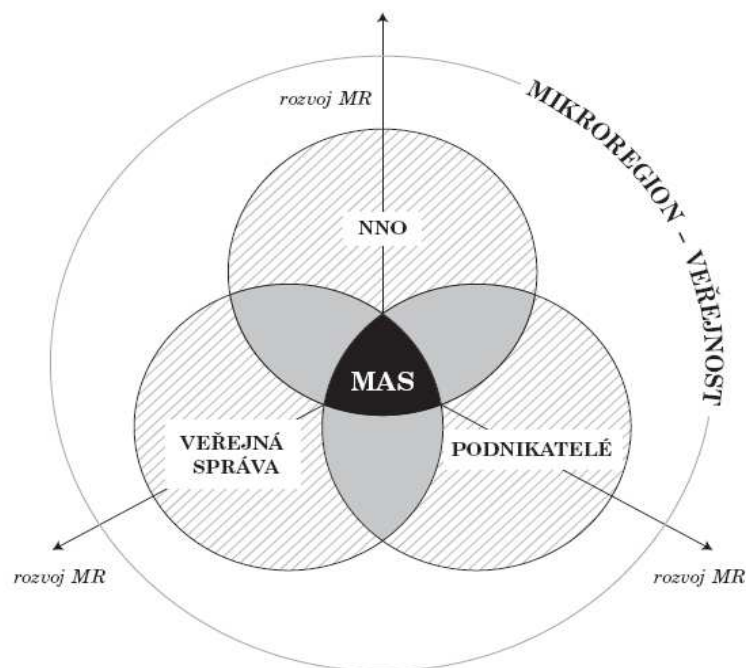
[10]

3.2.1 Místní akční skupiny

Česká republika uskutečňuje politiku rozvoje venkova pro období 2007-2013 prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013. Ten je rozčleněn na čtyři prioritní osy a čtvrtou osou je Leader, jehož metodou Místních akčních skupin (dále jen MAS) se realizuje strategie rozvoje venkova. MAS jsou nestátní neziskové organizace, které mají právní

subjektivitu a uskutečňují své strategické plánování místního rozvoje, tzn. vybírají si projekty k realizaci na svém území působnosti. [21]

Složení místních akčních skupin musí být vyvážené z hlediska zastoupení všech socio-ekonomických sektorů. Maximálně polovina členů zastupuje orgány veřejné správy, zbyvající minimální polovinu tvoří zástupci neziskového sektoru a podnikatelského prostředí. Hlavním příjemcem finanční podpory jsou MAS, avšak konečným příjemcem podpory mohou být fyzické nebo právnické osoby, obce, svazky obcí, neziskové organizace, podnikatelské subjekty za podmínky, že působí v území, pro které je strategie připravena (projekty neziskových a veřejných subjektů mohou získat až 100procentní podporu, projekty podnikatelské nejvýše 50procentní podporu). Každá MAS zpracuje rozvojovou strategii regionu, vyhlásí výzvu k předkládání projektových záměrů v rámci svých strategií a vyberou ty, které doporučí národnímu řídicímu orgánu programu Leader k podpoře. Rozhodování probíhá decentralizovaně přímo v mikroregionech. V současné době máme kolem 150 MAS v různém stupni rozvinutosti a to je nejvíce ze všech nových členských zemí EU. [10]

Obr. 1. Schéma MAS

Zdroj [10]

4 VÝVOJ PROGRAMŮ PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE

Počátky přeshraniční spolupráce, tak jak o ní v dnešním slova smyslu hovoříme, se datují od doby po druhé světové válce, kdy se začala rozvíjet především na hranicích Německa s Nizozemskem. Největší rozvoj byl zaznamenán od začátku devadesátých let minulého století. V tomto období se začala přeshraniční spolupráce rozvíjet i v České republice.

Říká se, že hranice jsou jizvy dějin, které přinášejí hraničním regionům převážně zřetelné nevýhody. Hraniční regiony trpí historickými důsledky své periferní polohy a z toho vyplývající izolací. Přeshraniční spolupráce má pomoci tyto nevýhody vyrovnávat a zlepšovat životní podmínky. [22]

Pohraniční oblasti představují specifický územní typ, v němž socioekonomický vývoj probíhá zpravidla odlišně od vnitrozemí. Hranice v různých časoprostorových podmínkách může zde žijící obyvatelé či působící subjekty oddělovat, nebo je naopak spojovat. Přitom se prolínají vlivy vnitřní (např. vyspělost území) a vnější (např. úroveň legislativy). Pro nedávný vývoj českého pohraničí se jako rozhodující faktory ukazují na jedné straně postupující evropská integrace, na druhé straně rozpad Československa a formování nového státu (národní identity). [23]

Evropská unie se od svého vzniku snaží, aby státní hranice nebyly bariérou pro rozvoj a integraci evropského území a proto jedním z cílů politiky soudržnosti EU je posilování přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce, neboť příhraniční regiony patří k těm nejzaostalejším a hospodářsky nejslabším oblastem. Cílem tedy je vyrovnání úrovně jednotlivých regionů. Jedná se o podporu hospodářské a sociální integrace, příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu a to prostřednictvím podpůrných přeshraničních programů, které mají tyto rozdíly eliminovat. Programy zřízené Evropskou komisí řeší problémy týkající se celého území Evropské unie. EU v roce 1994 zahájila v rámci programu Phare program přeshraniční spolupráce Phare CBC, na který pro členské země navázal program INTERREG IIIA 2004 - 2006 a následně Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika pro léta 2007 – 2013. [14], [24]

4.1 Předvstupní program Phare

Příprava České republiky na vstup do Evropské unie probíhala řadu let. Pomoc poskytovaná EU v rámci programu Phare představovala významnou podporu pro tvorbu a realizaci regionální politiky v ČR. Program byl prakticky od roku 1990 první formou finanční pomoci poskytované Evropskou unií na socioekonomický rozvoj České republiky. Postupně byl přizpůsobován prioritám české vlády při přípravě vstupu do EU.

Od roku 1994 tvoří zvláštní okruh program přeshraniční spolupráce Phare CBC. Byl realizován na základě nařízení Evropské komise č. 1528/94. Program byl zahájen v roce 1994 pouze pro území při česko-německé hranici a od roku 1995 na hranici česko-rakouské. Program je zaměřen především na výstavbu základní technické infrastruktury jako jsou dopravní komunikace, energetické sítě, čistírny odpadních vod a kanalizace. Od roku 1996 došlo k rozvoji a schvalování projektů typu kulturní a hospodářské spolupráce. V roce 1999 byla přeshraniční spolupráce rozšířena i na hranici s Polskem a Slovenskem, přičemž došlo k reorientaci programu na plnění cílů předvstupní strategie. Ty byly identifikovány v programových dokumentech – Přístupové partnerství a Národní program přípravy ČR na členství v EU.

Program Phare CBC Slovensko - ČR byl od roku 2000 zaměřen na rozvoj malého, středního podnikání a zvyšování technologické úrovně, dále na lidské zdroje a sociálně kulturní rozvoj, životní prostředí, rozvoj venkova a cestovního ruchu, dopravní a technické infrastruktury. Následně na tento program navázala v následujícím období Iniciativa Společenství INTERREG IIIA.

[12]

Obr. 2. Územní vymezení česko-slovenského přístřič

Zdroj [25]

4.2 Iniciativa Společenství INTERREG III 2004 – 2006

Program INTERREG III je jednou z Inicativ Evropských společenství, jejímž cílem je stimulovat přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci za účelem harmonického, vyváženého a udržitelného rozvoje Společenství jako celku. Vstupem do EU 1. května 2004 získala Česká republika možnost účastnit se třetí programové etapy této iniciativy, která se začala ve skutečnosti přibližovat k programu Phare CBC už rokem 2000. Tato iniciativa byla financována z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) a aplikována jen v členských zemích. [26]

Pro programovací období 2000-2006 se iniciativa INTERREG III členila na sekce:

- INTERREG IIIA: zaměřenou na přeshraniční spolupráci podporující integrovaný regionální rozvoj mezi pohraničními regiony, čímž je tedy určen pouze pro přeshraniční spolupráci regionů,
- INTERREG IIIB: týkající se nadnárodní spolupráce přispívající k integrovanému území mezi státy Evropské unie,
- INTERREG IIIC: cílenou na posílení meziregionální spolupráce podporující politiky a techniky meziregionálního ekonomického rozvoje, nemá geografické omezení, mohou spolupracovat všechny regiony. [14]

INTERREG IIIA Česká republika – Slovensko

Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA je nejvýznamnější a nejrozsáhlejší Iniciativou Společenství EU, který byl přijat usnesením vlády ČR č. 432/2004. Program je v České republice realizován podle územního členění prostřednictvím pěti samostatných programů se Saskem, Bavorskem, Rakouskem, Slovenskem a Polskem. Na základě rozhodnutí Evropské komise v programu ČR-Slovensko je odpovědným orgánem Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor regionální přeshraniční spolupráce.

Program INTERREG IIIA je zaměřen zejména na rozsahem menší projekty s konkrétním dopadem na dotyčnou příhraniční oblast. Při výběru projektů je kladen větší důraz na skutečné přeshraniční dopady a na prvek sblížení lidí a institucí v průběhu přípravy a následné realizace projektů. Vybírány jsou pouze takové projekty, které mohou prokázat přeshraniční dopad na obou stranách hranice. Všeobecným cílem programu na česko-

slovenské hranici je zvýšení konkurenceschopnosti pohraničí v evropském kontextu a trvalé zlepšení životních podmínek obyvatel.

V období 2007—2013 je Iniciativa Společenství INTERREG nahrazena programy cíle Evropská územní spolupráce. [27]

4.3 Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013

Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika na roky 2007 – 2013 navazuje jak již bylo řečeno na Iniciativu Společenství INTERREGN IIIA Česká republika - Slovensko pro léta 2004 – 2006.

V porovnání s předchozím programovým obdobím se v programech územní spolupráce přináší nová finanční perspektiva pro léta 2007 – 2013 zásadní změny. Nejdůležitější z nich je skutečnost, že se Iniciativa Společenství INTERREG IIIA stává jedním ze 3 cílů strukturálních fondů pod názvem Evropská územní spolupráce. Zaměřuje se především na udržitelný rozvoj Evropské unie tak, jak to stanovuje Lisabonská smlouva a Göteborgská strategie.

V rámci tohoto cíle bude stejně jako v minulém období ustanoveno pět samostatných operačních programů (OP), které budou řešit přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a ostatními zeměmi v závislosti na jednotlivých hranicích. Jedná se o tyto OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, Polsko, Rakousko, Sasko a Slovensko. Cílem těchto programů je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu. Budou posilovány vzájemné hospodářské, společenské a kulturní vztahy, společná péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a budování flexibilního trhu práce. [25]

Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika (dále jen OPPS SR - ČR) byl schválený rozhodnutím Evropské komise č. K (2007) 6604 ze dne 21. 12. 2007 a je v plném rozsahu závazný.

Podporované území je tvořeno správními regiony na úrovni NUTS III. Na české straně je oblast tvořena Moravskoslezským, Zlínským a Jihomoravským krajem a na slovenské straně jde o Žilinský, Trenčianský a Trnavský samosprávný kraj. Obecně platí, že program je určen subjektům neziskového anebo veřejnoprávního charakteru.

OPPS SR – ČR podporuje projekty, jejichž zaměření je v souladu s vymezenými oblastmi podpory a má jednoznačný přeshraniční dopad. Jedná se o menší projekty na regionální úrovni v příhraničních oblastech, které přispějí k naplnění celkového cíle programu.

Žádosti předkládané v rámci OP Přeshraniční spolupráce SR - ČR musí splňovat princip “Lead partnera” (vedoucího partnera v souladu s Nařízením o ERDF) a minimálně dvě ze čtyř podmínek spolupráce projektových partnerů: společná příprava, realizace, personál či financování. Princip vedoucího partnera spočívá především v tom, že jeden z partnerů převzme odpovědnost za projekt jako celek, jak vůči Řídícímu orgánu Programu, tak také vůči Evropské komisi, a stává se tzv. vedoucím partnerem projektu. V případě projektů, kterých se účastní více partnerů z druhé strany hranice, než je Vedoucí partner, zvolí si tyto partneři mezi sebou toho, který se na projektu účastní nejvyšší finanční částkou, případně toho, u něhož je dopad realizace projektu největší.

V rámci OP Přeshraniční spolupráce ČR – SR bude realizována tzv. průběžná výzva k předkládání přeshraničních projektů. Po jejím zveřejnění budou moci žadatelé předkládat své žádosti v průběhu celého programového období na Společný technický sekretariát v Bratislavě nebo na Info bod v Brně.

Součástí výzvy jsou tyto dokumenty:

- program přeshraniční spolupráce ČR – SR 2007 – 2013,
- programový manuál obsahující příručku pro žadatele,
- formulář žádosti a seznam povinných příloh žádosti,
- vzor smlouvy o poskytnutí finančního příspěvku,
- hodnotící kritéria,
- návrh smlouvy o spolupráci mezi partnery.

Slovensko-česká pohraničí má velký potenciál pro rozvoj socio-kulturní a hospodářské spolupráce a dobré podmínky pro rozvoj turismu, žitovního prostředí a dopravní infrastruktury.

4.3.1 Finanční zajištění projektu

V programovém období 2007 – 2013 bude možné získat dotaci na projekt z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) ve výši až 85 % z celkových způsobilých výdajů. Příjemci na české straně mohou rovněž dostat až 5 % z celkových způsobilých výdajů ze státního rozpočtu. Minimálně 10 % celkových výdajů musí být hrazeno z vlastních zdrojů příjemce.

Minimální výše podpory z ERDF je stanovena na 20 000 EUR (o podporu na projekty menšího rozsahu je možné žádat v rámci Fondu mikroprojektů). Maximální výše podpory z ERDF není určena. Předkládané projekty v rámci tohoto OP nemohou být financovatelné z jiných zdrojů EU ani z jiných programů státního rozpočtu.

Podpora ze strukturálních fondů je vždy vyplácená zpětně. Pokud bude projekt vybrán k financování z ERDF, musí partneři nejprve zajistit sami pokrytí nákladů projektu (před podpisem smlouvy je nutno prokázat zajištění zdrojů na krytí 10% celkových způsobilých výdajů projektu).

Na OP PS ČR - SR bylo z fondů EU vyčleněno 92,74 mil. EUR, které mají být z českých a slovenských národních veřejných zdrojů doplněny o 16,37 mil. EUR. Pro českou stranu je pro tento OP vyčleněno z fondů EU 56,55 mil EUR (cca 1,59 mld. Kč), což činí přibližně 0,21 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. [29]

4.3.2 Prioritní osy Operačního programu Slovenská republika – Česká republika

Vzhledem na objem alokovaných finančních prostředků byli pro podporu z programu přeshraniční spolupráce určeny dvě rozvojové prioritní osy regionu a samostatná prioritní osa pro zabezpečení řízení, kontroly a monitoringu programu. Podpora je poskytována formou nenávratné finanční pomoci. [25]

V rámci priorit jsou stanoveny jednotlivé oblasti podpory, které mají své cíle. Žadatel musí svůj projekt zaměřit tak, aby tyto cíle projektem naplňoval (viz. Tab. 1).

Co se týká alokace zdrojů na jednotlivé prioritní osy, tak na osu číslo 1 je z fondů EU vyčleněno 50,1 mil. Euro, tj. 54,0% alokace zdrojů. Všechny podporované projekty v rámci této osy mají za cíl podpořit rozvoj aktivit majících inovativní charakter, výrazně zvýšit kvalitu společných kulturních akcí, reagovat na nové trendy a směry a především přispívat k přiblížování tradic mladé generaci.

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 37,1 mil. Euro, což činí 40,0% alokace a na osu 3 je vyčleněno 5,6 mil. Euro (6,0% alokace).

Podrobný popis oblastí podpory včetně výčtu oprávněných nákladů, podílu spolufinancování apod. naleznou žadatelé v Programovém manuálu Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika 2007 – 2013, který je k dispozici na www.strukturalni-fondy.cz. [25], [29]

Tab. 1. Priority a opatření Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika

Priorita 1	Podpora socioekonomického a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce
Oblast podpory 1.1	Kulturní rozvoj a zachování tradic
Oblast podpory 1.2	Spolupráce a síťování
Oblast podpory 1.3	Vzdělávání, trh práce a zaměstnanost
Oblast podpory 1.4	Rozvoj podnikatelského a inovačního prostředí
Oblast podpory 1.5	Rozvoj přeshraničního turismu
Oblast podpory 1.6	Fond mikroprojektů
Priorita 2	Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí
Oblast podpory 2.1	Rozvoj dopravní infrastruktury a dostupnosti pohraničí
Oblast podpory 2.2	Zachování ŽP a rozvoj krajiny
Oblast podpory 2.3	Zlepšení informační a komunikační dostupnosti příhraničí
Priorita 3	Technická pomoc
Oblast podpory 3.1	Podpora řízení, implementace, kontrola programu, monitorování a propagace programu

Zdroj [25]

Příslušné informace o programu jsou poskytnuty na webových stránkách institucí, podílejících se na implementaci programu. Dále je program podporovaný pomocí informačních letáků, vydáváním brožur, plakátů, vlajkami a jinými produkty propagujícími EU. Dále byl vypracován komunikační plán, který poskytuje všem zájemcům informace o Operačním programu a evropských strukturálních fondech. [25], [29]

Fond mikroprojektů

Fond mikroprojektů (dále jen FMP) tvoří součást OPSS SR – ČR 2007-2013 jako oblast podpory I.6. FMP. Správcem fondu je na české straně Region Bílé Karpaty, na slovenské

straně Trenčiansky samosprávny kraj. Administraci Fondu na české straně zajišťuje Regionální rozvojová agentura Východní Moravy.

FMP je realizován na celém slovensko - českém příhraničí, podpořené mikroprojekty musí mít prokazatelný dopad alespoň do jednoho z těchto krajů: Jihomoravský, Zlínský, Moravskoslezský kraj, Trnavský, Trenčianský, Žilinský samosprávny kraj.

Obr. 3. Krajské vymezení příhraničí

Zdroj [30]

FMP je nástrojem pro podporu projektů menšího rozsahu na regionální úrovni. Jde především o podporu nových aktivit s dopadem na podporované území, aktivit směřujících k rozvoji přeshraniční spolupráce a vytváření nových vazeb mezi subjekty, které realizují své aktivity s prokazatelným dopadem na dané příhraniční oblasti. Podporovány jsou zejména neinvestiční aktivity - investiční výdaje nesmí přesáhnout 40% rozpočtu mikroprojektu.

Konkrétně FMP umožňuje realizovat tyto typy aktivit:

- kulturní výměny a místní demokracie,
- lidské zdroje, plánovací a rozvojové studie,
- hospodářský rozvoj a životní prostředí,

- cestovní ruch a komunikace.

Vhodnými žadateli o finanční příspěvek z FMP jsou na české straně kraje, obce, svazky obcí, městské části a jejich příspěvkové organizace, zájmové sdružení právnických osob, vysoká škola, obecně prospěšná společnost, občanské sdružení a další. Maximální délka realizace mikroprojektu je stanovena na 12 měsíců (ukončení projektu nejpozději do 30. 6. 2012).

Co se týká financování, tak celková částka v plánovacím období 2007-2013 z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) je určena 9 274 014 €. Výše podpory z ERDF nesmí přesáhnout 85% celkových způsobilých výdajů mikroprojektu. Výše dotace je stanovena na 3 000 až 20 000 €. Celkový rozpočet mikroprojektu nesmí přesáhnout částku 40 000 €. Minimálně 15% financováno z vlastních zdrojů žadatele nebo ze zdrojů jiných, v případě spolufinancování z jiných veřejných zdrojů nesmí částka spolufinancování překročit 15% celkových způsobilých výdajů mikroprojektu.

Jednotliví vhodní žadatelé mohou své žádosti o finanční příspěvek doručovat v řádně zalepené a označené obálce na adresy Regionální rozvojové agentury Východní Morava jakožto českého administrátora, dále na adresu slovenského správce Trenčianský samosprávny kraj a to v rámci vyhlášených výzev. RRA VM dále poskytuje všechny potřebné služby (včetně konzultací) v průběhu celého plánování a dále i uskutečňování mikroprojektů. [28]

5 PODPORA ROZVOJE MIKROREGIONŮ PROSTŘEDNICTVÍM STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU

Se vstupem České republiky do Evropské unie se otevřela možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů i subjektům územní samosprávy – krajům, obcím, svazkům obcí a jimi zřizovaným a zakládaným organizacím. Důraz je kladen na priority a opatření, ve kterým má možnost se angažovat i územní samospráva. [31]

Evropská unie prostřednictvím politiky soudržnosti usiluje o rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech svých členských států a jejich regionů. Cílem je, aby se zmírnily rozdíly v životní a ekonomické úrovni mezi chudšími a bohatšími zeměmi EU. Ve středu zájmu spolu s důrazem na udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost stojí vytváření otevřené, flexibilní a soudržné společnosti s vysokou mírou zaměstnanosti. [32]

V programovacím období 2007 – 2013 jsou v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti navrženy 3 cíle:

- Cíl 1: Konvergence – poskytování pomoci při rozvoji a strukturálním přizpůsobení hospodářsky málo rozvinutých regionů na úrovni NUTS II, kde jejich HDP na obyvatele je pod hranicí 75 % průměru EU.
- Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů i zaměstnanosti v regionech předvídáním hospodářských a sociálních změn (podpora inovací, zakládání společností, atd.).
- Cíl 3: Evropská územní spolupráce – podpora přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Cíl je zaměřen na specifické problémy území, která jsou rozdělena národními hranicemi. Financován je z ERDF. V České republice pod něj spadají všechny regiony a podporu lze čerpat z devíti operačních programů:
 - o OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko,
 - o OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko,
 - o OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko,
 - o OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko,
 - o OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko,
 - o OP Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko),

- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny),
- Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU),
- Síťový operační program INTERACT II (všechny členské státy). [31], [32]

Evropská unie disponuje třemi hlavními fondy, pomocí nichž realizuje politiku hospodářské a sociální soudržnosti:

- Strukturální fondy:
 - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF),
 - Evropský sociální fond (ESF),
- Fond soudržnosti (FS).

Strukturální fondy jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony, jakožto venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti či oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním (hornaté oblasti, pohraniční regiony, atd.).

Na rozdíl od strukturálních fondů je Fond soudržnosti určený na podporu rozvoje chudších států, nikoliv regionů. Podporovány jsou investiční projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy).

V období 2007–2013 se České republice nabízí z evropských fondů 26,69 miliardy eur. Pro úspěšné čerpání musí náš stát přidat navíc přibližně čtyři miliardy eur, jelikož Evropská unie financuje maximálně 85 % výdajů z aktivit uskutečněných v rámci regionální politiky.

Čerpání z fondů EU má koordinuje Ministerstvo pro místní rozvoj, které zřídilo specializovanou stránku o strukturálních fondech. [33]

Roční rozdělení finančních prostředků u jednotlivých členských států je v souladu s kritérii a metodikou (tzv. "berlínská" metodika) uvedenou v Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Alokace pro Českou republiku na roky 2007 – 2013 podle cílů je uvedena v tabulce (Tab. 2.).

Tab. 2. Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

Cíl	Fondy pro Českou republiku	Hodnota v €
Konvergence		25.883.511.035
	Strukturální fondy	17.140.260.798
	Fond soudržnosti	8.819.022.439
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		419.093.449
Evropská územní spolupráce		389.051.107
	Z toho přeshraniční	275.599.077
	Dodatečná přeshraniční	75.990.880
	Transnacionální	37.461.150
Celkem		26.691.655.591

Zdroj [33]

5.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Evropský regionální rozvojový fond (ERDF) vznikl v roce 1974 jako základní nástroj regionální politiky k financování strukturální pomoci prostřednictvím regionálních rozvojových programů. Základním posláním ERDF je pomoc při odstraňování regionálních nerovností a posilování rozvoje a konverze regionů. Podporuje stabilní a trvale udržitelný rozvoj a vytváření trvale perspektivních pracovních míst. V současné době patří mezi nejvýznamnější strukturální fondy.

Podporovány jsou zejména projekty jako výstavba silnic, železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, rozvoj a obnova sportovních areálů využitých pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech a další. [14], [34]

5.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (ESF) je nejstarším ze strukturálních fondů. Už od roku 1957 podporuje aktivity směřující ke zlepšení perspektiv lidí při hledání práce a získávání potřebných kvalifikací. ESF se objemem finančních prostředků řadí na druhé místo mezi strukturálními fondy. Evropský sociální fond pomáhá rozvíjet zaměstnanost podporou zaměstnatelnosti, podnikání a rovných příležitostí a investuje do lidských zdrojů. [14]

Podporovány jsou většinou neinvestiční (neinfrastrukturální) projekty jako například: rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání informačních technologií pro žáky i učitele, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

Regionální politika Evropské unie je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie. Česká republika se řadí mezi chudší státy Evropské unie a v období 2007-2013 může ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů EU přibližně 26,7 miliard euro. Aby tyto prostředky mohla čerpat, musí mít především dostatečné množství kvalitních projektů, bez nichž by ČR nemusela z nabízené částky vyčerpat ani euro.

[33]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 MIKROREGION LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ

Mikroregion Luhačovské Zálesí se nachází na jihovýchodě České republiky a je součástí Zlínského kraje. Můžeme ho definovat jako etnografický subregion, ležící na hranicích Valašska, Slovácka a Hané. Mikroregion je svazkem 17 obcí, městyse Pozlovice a dvou měst Luhačovice a Slavičín. Rozkládá se na 208 km² a čítá kolem 22 tisíc obyvatel. Sídlo má na Městském úřadě v Luhačovicích.

Přirozeným spádovým střediskem mikroregionu Luhačovské Zálesí jsou Luhačovice, které z pozice největších moravských lázní každým rokem lákají tisíce návštěvníků, turistů a lázeňských hostů a jsou jednoznačnou kulturní a společenskou metropolí Luhačovského Zálesí. Od roku 2003 Luhačovice fungují i jako obec s rozšířenou působností, pod něž spadá většina obcí v regionu. Významné místo v jihovýchodní části území zaujímá město Slavičín, které je největším a nejlidnatějším městem dnešního Luhačovského Zálesí a zároveň plní i roli jeho průmyslově-obchodního centra. Další významnou obcí území jsou Pozlovice, které se nacházejí v přímém zázemí lázeňské zóny Luhačovic. Do jejich katastru spadá nadregionální centrum rekreace – Luhačovická přehrada, která je proslulá jako oblíbená destinace cestovního ruchu.

Mikroregion je členem Regionu Bílé Karpaty a současně zakladatelem Euroregionu Bílé – Biele Karpaty. Hlavní prioritou je přilákání turistů do tohoto mikroregionu, od čehož se odvíjí i regionální programy, které jsou zaměřeny převážně na cestovní ruch. [35]

Obr. 4. Wallpaper Luhačovského Zálesí

Zdroj [36]

6.1 Socioekonomická analýza mikroregionu Luhačovské Zálesí

6.1.1 Historický vývoj

Mikroregion Luhačovské Zálesí je plošně téměř totožný s etnografickým regionem Luhačovské Zálesí, jakožto přechodové oblasti Hané, Slovácka a Valašska. Z historického hlediska jde o seskupení obcí zejména z panství Uherský Brod, Luhačovice a Světlov. V letech 1949-1960 spadala většina Zálesí pod uherskobrodský, gottwaldovský a valašskokloboucký okres, správní reformou roku 1960 zde vznikl velký okres Gottwaldov, později Zlín. Od roku 2003, po vzniku správních obvodů obcí s rozšířenou působností, spadá 12 obcí pod Luhačovice a 8 obcí pod Zlín.

Nejstarší středověké osídlení oblasti bylo na Uherskobrodsku. V období od poloviny 13. do poloviny 14. století v kraji probíhala významná kolonizační vlna, která byla převážně česká. V této době taktéž vznikla strážní hradní soustava na hřebenu Vizovických vrchů, která byla složena od západu hrady Rýsov, Starý Světlov a Sehrad (Engelsberg).

Po husitských válkách nastalo více než půlstoletí bojů a krize, což znamenalo zánik některých usedlostí v mikroregionu. 16. století přineslo celé zemi klid a ekonomický vzestup. Naopak 17. století přinášelo kraji proti předchozímu období prosperity opět zkázu: bockajovský vpád, třicetiletá válka a vpády Turků zapříčinili zánik více než třetiny hospodářství. Barokní atmosféra oživila zejména kulturní dění a dala vzniknout mnoha architektonicky hodnotným stavbám (chrám ve Velkém Ořechově, mariánský poutní kostel v Provodově). Významného privilegia se v té době dostalo Pozlovicím, kterým roku 1758 udělila Marie Terezie tržní práva a Pozlovice se staly městečkem (titul městyse byl opět přidělen v roce 2008).

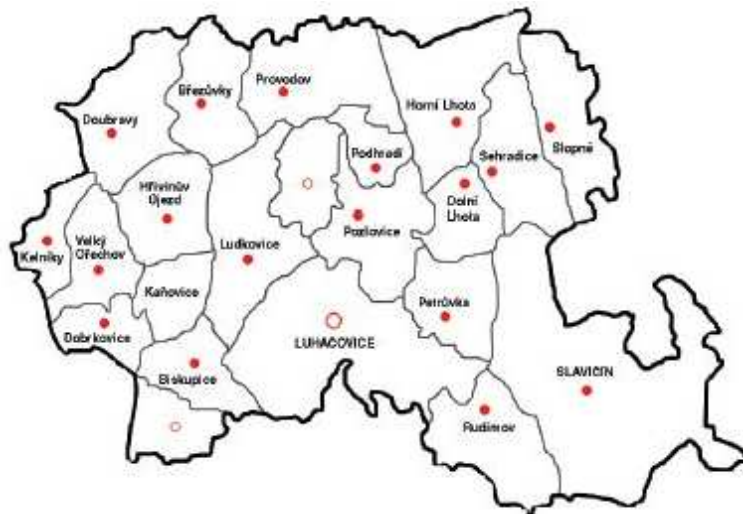
Místní akční skupina

MAS Luhačovské Zálesí vznikla v roce 2007, kdy se transformovala do současné podoby z dřívějšího sdružení pod názvem LAG mikroregionu Luhačovské Zálesí, které bylo založeno v roce 2003. Území MAS v současnosti zahrnuje 20 obcí. Struktura MAS Luhačovské Zálesí je krom obcí regionu tvořena i jinými zástupci ze soukromého či veřejného sektoru. Na základě jejich vzájemné spolupráce tak může lépe docházet ke komplexnímu rozvoji Luhačovského Zálesí a ke specifikaci představ, jakým způsobem a kterými prostředky k tomuto cíli přistupovat.

6.1.2 Administrativní členění a poloha

Mikroregion Luhačovské Zálesí vznikl v roce 1999 a k dnešku zahrnuje celkem 20 obcí. Rozkládá se na území 208 km² (přibližně 16 % území někdejšího okresu Zlín). Populace mikroregionu dosahuje kolem 22 tisíc obyvatel, což vytváří průměrnou hustotou osídlení 106 obyvatel na 1km².

Ze správního hlediska je region rozdělen na dva subregiony. Subregion Velký Ořechov (obce Březůvky, Doubravy, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Dobrkovice, Velký Ořechov) spadá pod správní středisko Statutárního města Zlín (obec s rozšířenou působností) a subregion Luhačovicko (město Luhačovice včetně místních částí Kladná-Žilín, Polichno, Řetechov a obce Podhradí, Ludkovice, Biskupice, Provodov, městys Pozlovice, Dolní Lhota, Horní Lhota, Slopné, Sehradice) a Slavičínsko (místní části města jsou Divnice, Hrádek na Vlárské dráze, Nevšová a dále obce Petrůvka a Rudimov) spadá pod správní město Luhačovice.

Obr. 5. Administrativní mapa mikroregionu Luhačovské Zálesí

Zdroj [35]

Území mikroregionu Luhačovské Zálesí se nachází na jihovýchodě České republiky jakožto součást Zlínského kraje, v blízkosti hranic se Slovenskem. Podél svých hranic je mikroregion obklopen celou řadou dalších mikroregionů. Ve východní části Luhačovské Zálesí sousedí s mikroregionem Jižní Valašsko a mikroregionem Ploština, na jihu s mikroregiony Uherskobrodsko a Bojkovsko, v západní části s mikroregionem Za Moravů, na severu se Zlínskem a na severovýchodě s Vizovickem. [35]

6.1.3 Přírodní podmínky

Reliéf mikroregionu Luhačovské Zálesí je tvořen Bílými Karpaty a zejména Vizovickou vrchovinou, jejíž jihovýchodní část se také nazývá Luhačovická vrchovina. Nejvyšším vrcholem mikroregionu je Komonec (672 metrů nad mořem), nacházející se nad obcí Podhradí. Ploché hornatiny jsou tvořeny převážně z odolných pískovců. [37]

Jihovýchodní část území mikroregionu je součástí CHKO Bílé Karpaty, které se řadí mezi biosférické rezervace UNESCO. Hraniční osa CHKO Bílé Karpaty se sousední geomorfologickou jednotkou probíhá přibližně na linii Slopné, Sehradice, Pozlovice, Luhačovice a Kladná-Žilín.

Území mikroregionu Luhačovské Zálesí je poměrně členité, pouze jeho západní část má nížinný charakter. Na nerostné suroviny je mikroregion chudý. Nejvýznamnější jsou cihlářská ložiska v Biskupicích, kde se nachází vápnitě jílovce eocenního stáří, zvětraliny jílovců a svahové hlíny. Jediným stavebním kamenem jsou zde pískovce.

Hydrograficky území mikroregionu spadá do povodí Dunaje. Nejvýznamnějším tokem je Luhačovický potok, který pramení jako Horní Olšava a vlévá se v Jezdci do Olšavy jako říčka Štávnice. Vody jsou Olšavou odváděny do řeky Moravy. Území Slavičína je odváděno říčkou Nevšůvkou, která přechází v říčku Říku a vlévá se do Vlárky jako největší její přítok. Většinu povrchových vod sbírá tedy Morava a Váh. [35]

Naopak bohaté je území na výskyt a četnost minerálních pramenů, které se využívají k pitné léčbě, koupelím a inhalacím. K léčbě jsou využívány hydrouhličitano –chlorido –sodné kyselky sloužící k pitným kúram (Vincentka, Ottovka, Aloiska, Amandka, pramen dr. Šťastného), k inhalační léčbě a přírodním uhličitým koupelím (Janovka, Antonínka, Jubilejní, Elektra, U čítárny). Druhou skupinou minerálních vod jsou sirné vody, které obsahují především sirovodík (Sirný pramen v obci Podhradí). [37]

Velký význam pro tuto oblast mají povrchové vody, které jsou zdrojem pitné vody. V roce 1930 byla dokončena výstavba Luhačovické přehrady na Horní Olšavě (Štávnici), jejíž plocha činí 40 ha a patří mezi největší vodní nádrže v mikroregionu. Celkový objem vody je 2,7 milionů m³. Přehrada má dominantně ochranný význam. Zároveň je využívána k rekreačním účelům. V roce 1968 byla dobudována nádrž Ludkovice na Ludkovickém potoce o ploše 12,4 ha, jež slouží výhradně k vodárenským účelům. Na Částkovském poto-

ce se na katastru obce Velký Ořechov nachází vodní nádrž o ploše 2,5 ha. Další menší vodní nádrž se nachází ve Slopném. [35]

Mikroregion Luhačovské Zálesí disponuje kvalitním přírodním prostředím. Přesto se v území vyskytují problémy, které negativně ovlivňují kvalitu prostředí. Jedná se hlavně o kvalitu povrchových vod a z toho se odvíjející problémy v cestovním ruchu v oblasti Luhačovické přehrady. Daný problém bude vyřešen realizací projektu budování čističky odpadních vod a kanalizace do roku 2010. Další problém je shledáván ve zvyšujícím se vytápění pevnými neekologickými palivy v rodinných domcích, což je dáno zvyšující se cenou ekologických paliv. [37]

6.1.4 Obyvatelstvo a bydlení

V mikoregionu Luhačovské Zálesí žilo v roce 2009 celkem 21 901 lidí. Největšími obcemi podle počtu obyvatel jsou města Slavičín a Luhačovice, kde žije přibližně 55 % všech obyvatel, ostatní bydlí na venkově. Význačné místo zde mají malé obce v kategorii od 500 do 999 obyvatel (10 obcí) a do 499 obyvatel spadá 7 obcí. Jedna obec je v kategorii 1000 až 1999 obyvatel (městys Pozlovice – 1168 obyvatel) a dvě nad 5000 obyvatel (Luhačovice – 5338 obyvatel, Slavičín – 6847 obyvatel). Počet obyvatel v obcích mikroregionu Luhačovské Zálesí za léta 1998 – 2009 mírně vzrostl. Z tabulky (Tab. 3.) je patrné, že od roku 1998 docházelo stále k mírnému přírůstku obyvatel, avšak od roku 2005 se počet obyvatel začal zmenšovat. Absolutně se tedy zvýšil stav obyvatel za sledované období o 89 lidí.

Příznivý vývoj počtu obyvatel zobrazuje, že řešené území je pro obyvatele atraktivní, což odráží jak poloha mikroregionu k centrálnímu městu Zlínského kraje a kvalita životního prostředí, tak snaha obcí o zvyšování kvality a dostupnosti služeb, podpora bydlení a především dlouhodobá spolupráce obcí při řešení společných problémů

Mikroregion Luhačovské Zálesí zaujímá rozlohu téměř 207,7 km². Hustota osídlení je 105,4 obyv./km². Průměru okresu Zlín (189,6 obyv./km²) se přibližuje město Luhačovice se 161,8 obyvateli na km² a překračuje ho město Slavičín s 203,2 obyv./ km². [37]

Tab. 3. Počet obyvatel v obcích mikroregionu Luhačovské Zálesí v letech 1998 – 2009

Název obce	Rozloha k.ú. (km ²)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Biskupice	5,96	727	737	727	743	747	741	758	760	756	755	741	720
Březůvky	7,97	620	612	628	629	636	642	644	647	662	675	667	659
Dobrkovice	4,33	264	265	279	278	284	282	282	279	281	281	276	262
Dolní Lhota	5,01	533	541	549	574	582	583	588	593	606	599	605	609
Doubravy	10,18	455	452	446	448	458	450	458	458	454	470	477	479
Horní Lhota	12,65	522	527	527	530	534	542	548	549	545	552	551	557
Hřivínův Újezd	7,66	571	565	565	558	566	567	556	555	552	550	542	537
Kaňovice	4,61	265	263	268	277	272	271	267	262	266	266	266	268
Kelníky	3,81	183	182	172	173	174	176	169	160	160	160	156	162
Ludkovice	11,85	683	684	685	687	691	687	691	702	699	698	705	705
Luhačovice	33,00	5 682	5 677	5 626	5 599	5 556	5 554	5 500	5 442	5 400	5 399	5 368	5 338
Petrůvka	6,98	364	362	357	342	335	327	326	333	334	331	326	321
Podhradí	3,48	192	201	200	198	195	202	202	200	198	196	196	196
Pozlovice	9,59	1 190	1 177	1 176	1 173	1 188	1 189	1 182	1 184	1 170	1 186	1 168	1 168
Provodov	11,96	748	764	780	768	754	756	745	738	740	745	744	748
Rudimov	10,04	257	265	259	253	251	242	246	248	246	251	249	251
Sehradice	9,09	740	741	745	742	763	755	762	763	758	760	759	757
Slavičín	33,69	6 515	6 577	6 629	6 689	6 743	6 800	6 872	6 931	6 941	6 922	6 916	6 847
Slopné	9,66	589	599	588	585	572	575	583	576	578	577	571	575
Velký Ořechov	6,22	712	712	699	698	698	699	709	705	701	714	728	742
Celkem	207,72	21 812	21 903	21 905	21 944	21 999	22 040	22 088	22 085	22 047	22 087	22 011	21 901

Zdroj [38, tabulka vlastní]

Nepříznivě však lze vydefinovat věkovou strukturu obyvatelstva. V mikroregionu je regresivní typ obyvatelstva – kdy převažuje poproduktivní skupina obyvatel nad věkovou skupinou 0 -14 let, tedy předproduktivní. Daný stav, kdy počet obyvatel starších 60-ti let převyšuje nejmladší generaci, lze interpretovat jako stárnutí populace v regionu (viz. Tab. 4). Nejnižší podíl předproduktivní složky obyvatelstva v roce 2008 byl v rámci mikroregionu zjištěn v Petrůvce (7,8 %), naopak nejvyšší v Dolní Lhotě (17,4 %). Ve městě Luhačovice činil 11,7 % a ve Slavičíně 12,6 %. V mikroregionu činil podíl celkem 13,3 %.

Nejvýznamnější složkou zdrojů pracovních sil je obyvatelstvo v produktivním věku (15 – 64 let). V mikroregionu byl v roce 2008 největší podíl této skupiny zjištěn v Petrůvce (75,4 %) a Doubravách (74,7 %), nejnižší pak v Rudimově (64,9 %) a Provodově (66,2 %). Ve městě Luhačovicích žilo v této věkové kategorii 71,1 % a ve Slavičíně 72,7 % obyvatel. V mikroregionu byl podíl této produktivní skupiny celkem 71,5 %. Věkovou skupinu 65 a více let (tzv. poproduktivní složka obyvatelstva) vykazovala nejméně Dolní Lhota (8,9 %), nejvíce Provodov (19,1 %). V mikroregionu činil tento podíl 15,7 %.

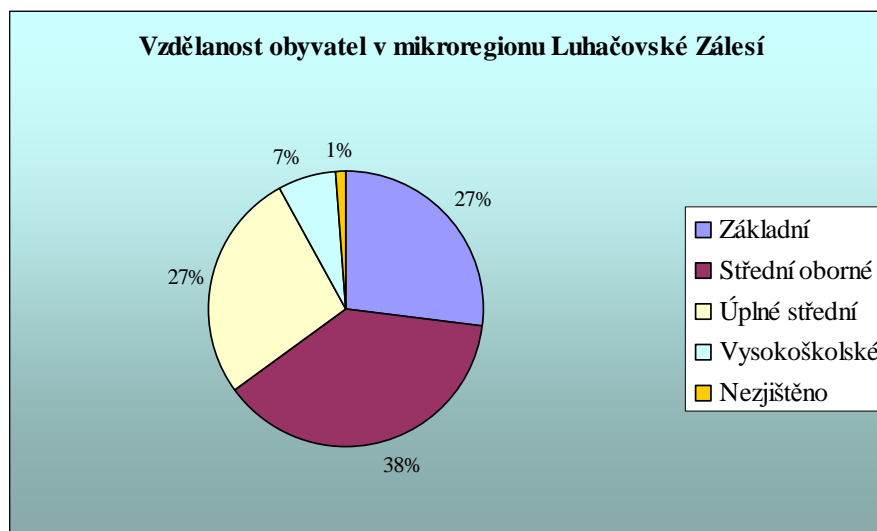
Tab. 4. Rozloha, počet katastrálních území obcí mikroregionu Luhačovské Zálesí včetně věkové struktury obyvatel k 31. 12. 2008

Název obce	Rozloha k.ú. (km ²)	Obyvatelstvo celkem	Hustota obyvatel na km ²	Obyvatelstvo ve věku		
				0 - 14	15 - 59	60 +
Biskupice	5,96	720	120,81	116	529	96
Březůvky	7,97	659	82,69	98	466	103
Dobrkovice	4,33	262	60,51	38	190	48
Dolní Lhota	5,01	609	121,56	106	445	54
Doubravy	10,18	479	47,05	65	358	54
Horní Lhota	12,65	557	44,03	89	390	72
Hřivínův Újezd	7,66	537	70,10	68	395	79
Kaňovice	4,61	268	58,13	37	185	44
Kelníky	3,81	162	42,52	18	112	26
Ludkovice	11,85	705	59,49	104	484	117
Luhačovice	33,00	5 338	161,76	622	3 795	951
Petrůvka	6,98	321	45,99	25	242	59
Podhradí	3,48	196	56,32	33	135	28
Pozlovice	9,59	1 168	121,79	186	833	149
Provodov	11,96	748	62,54	106	495	143
Rudimov	10,04	251	25,00	41	163	45
Sehradice	9,09	757	83,28	105	541	113
Slavičín	33,69	6 847	203,24	863	4 979	1 074
Slopné	9,66	575	59,52	91	401	79
Velký Ořechov	6,22	742	119,29	104	522	102
Mikroregion Luhačovské Zálesí	207,72	21 901	105,44	2 915	15 660	3 436

Zdroj [38, tabulka vlastní]

Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu Luhačovské Zálesí je v celkovém důsledku mírně nad průměrem vzdělanostní struktury Zlínského kraje, což je pro území jeden z pozitivních trendů. (viz.Obr. 6). [37], [39]

V mikroregionu se nachází celkem 18 základních škol, 2 základní umělecké školy, 2 střední odborné školy a učiliště, 1 gymnázium a 1 detašované pracoviště soukromé Vysoké školy Evropský polytechnický institut. Zaměření středních škol a vysoké školy je na tradiční obory regionu – strojírenský, stavební, elektrotechnický, služeb, uměleckých řemesel, gastronomie, knižní kultury. Problémem daných školských zařízení je vybavení, které je technicky a morálně zastaralé.

Obr. 6. *Vzdělanost obyvatel v mikroregionu Luhačovské Zálesí*

Zdroj [37, obrázek vlastní]

Mezi důležité faktory životní úrovně obyvatelstva patří bydlení. V mikroregionu se z dlouhodobého hlediska počet domů a hlavně bytů stále zvyšoval. Rozhodujícím druhem jsou rodinné domky. Při posledním sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 měl mikroregion celkem 5 369 domů, z toho 4 271 domů rodinných a 313 domů bytových. Počet domů neobydlených byl 716, avšak kdyby došlo ke změně v jejich využívání na rekreační objekty, stávající bytový fond by byl využit a zabránilo by se jeho znehodnocování. Bytový fond činil 8 376 bytů, z toho 985 bylo neobydlených. Vývoj bytového fondu můžeme vidět v tabulce (Tab. 5). [37]

Tab. 5. *Bytový fond mikroregionu v letech 2000 - 2004*

Rok	Dokončené byty celkem	z toho:			Průměrná obytná plocha 1 dokončeného bytu v m ²	Průměrná hodnota dokončené stavby v tis. Kč	Zrušené byty celkem
		v rodinných domech	v bytových domech	v nástavbách, přístavbách a vestavbách			
2000	50	28	7	12	77,3	2 269,4	-
2001	37	22	-	15	81,0	1 660,7	18
2002	52	33	-	19	83,3	1 950,2	1
2003	53	30	-	23	84,2	2 637,8	6
2004	39	32	-	7	85,5	2 145,4	4

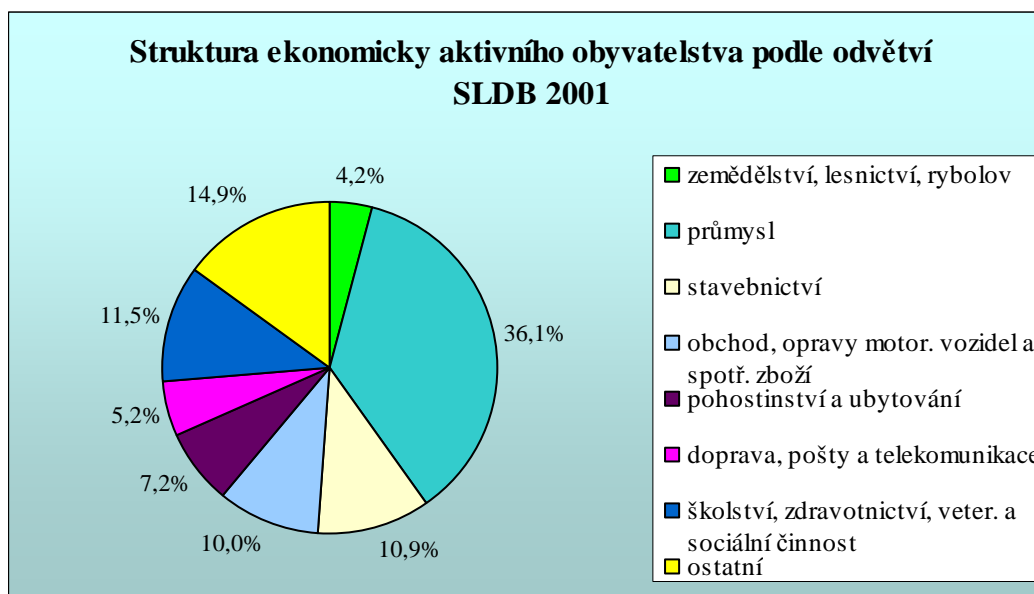
Zdroj [40]

6.1.5 Hospodářství a trh práce

Mikroregion Luhačovské Zálesí je obchodně průmyslovým územím, což se odráží na struktuře místní ekonomiky. Největším zdrojem pracovních příležitostí pro místní obyvatele jsou malí a střední podnikatelé (1 – 50 zaměstnanců) v oblasti služeb – cestovní ruch (ubytovací, stravovací služby), služby pro obyvatele (opravny, veřejná správa, sociální služby, apod.) v oblasti výroby – tradiční aktivity (strojírenství, zámečnictví, obuvnictví, apod.).

V regionu Slavičína se v posledních dvou letech ve spolupráci s místním podnikatelským inkubátorem začaly podnikatelské subjekty orientovat na aktivity s vyšší přidanou hodnotou. Zaměření se na podporu drobného a malého podnikání zajistí místním obyvatelům pracovní příležitosti v místě bydliště, což je důležité pro trvale udržitelný rozvoj území mikroregionu. Rozdělení ekonomicky aktivních obyvatel mezi jednotlivé sektory hospodářství ukazuje, že nejvíce pracovníků je zaměstnáno v terciárním sektoru (viz. Obr. 7).

Z pohledu subregionálního lze pozorovat rozdíly v aktivitách u činností souvisejících s ubytovacími a stravovacími službami, které jsou dominantní na Luhačovicku – území lázeňského města Luhačovice a městyse Pozlovice. Činnosti zpracovatelského průmyslu (tj. průmysl obuvnický, strojírenský, apod.) a stavební činnosti jsou dominantnější na Slavičínku a v okolí Velkého Ořechova. [37]

Obr. 7. Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví – SLDB 2001

Zdroj [40, obrázek vlastní]

Jak již bylo řečeno, více jak 70% těchto činností je zabezpečováno živnostníky a malými podnikateli. Podle údajů z ČSÚ vyplývá, že největší skupinou registrovaných subjektů z hlediska vytvořených pracovních míst je kategorie bez zaměstnanců, což jsou převážně fyzické osoby provádějící činnost na živnostenský list. Se vzrůstajícím počtem pracovníků v jednotlivých subjektech klesá počet těchto organizací zaměstnávajících ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

Tab. 6. Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2005

	Počet subjektů celkem	Podíl v %
Celkem	5 121	100,0
z toho:		
fyzické osoby	4 308	84,1
z toho zapsané v obchodním rejstříku	28	0,5
obchodní společnosti	368	7,2
z toho akciové společnosti	23	0,4
družstva	13	0,3
státní podniky	0	0,0

Zdroj [40]

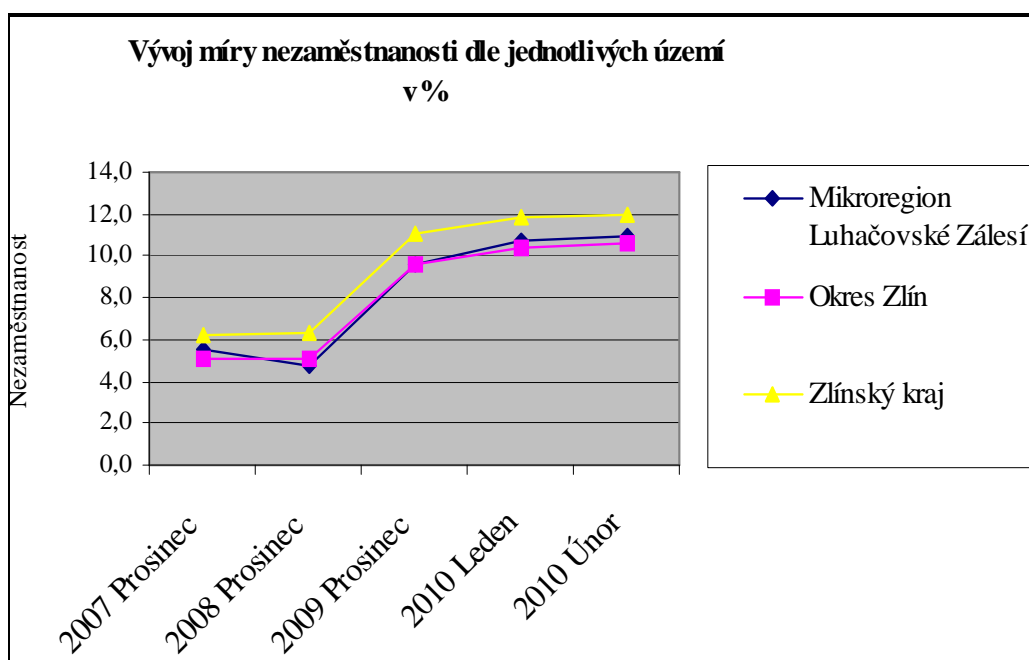
Největšími zaměstnavateli v mikroregionu Luhačovské Zálesí jsou Lázně Luhačovice, a. s., které jako jeden podnik na tomto území má více jak 500 zaměstnanců. [37]

Na tomto stavu se podílí zánik tradičních firem, které byly hlavními zaměstnavateli obyvatelstva na Slavičínku. Velmi významným odvětvím průmyslu byla výroba obuvi, v minulosti reprezentovaná PRABOS a. s. Slavičín a strojírenství, zejména státní podnik Vlárské strojírny Slavičín. Největší průmyslové podniky v regionu však zbankrotovaly. Z areálu Vlárských strojíren se stal brownfield. V roce 2003 se novým majitelem areálu s rozlohou 320 hektarů stala svitavská společnost INTEC, s. r. o. Její spolupráce s radnicemi v okolí někdejších strojíren vyústila o rok později v založení společné firmy Regionální centrum kooperace, a. s., která vlastní kompletní páteřní infrastrukturu a stará se o rozvoj celé průmyslové zóny. Největším akcionářem společnosti je Město Slavičín, které do areálu vložilo včetně dotací přes 22 mil. Kč. Spolupráce se vyplatila a v roce 2004 začali do opuštěného areálu vstupovat menší a střední podnikatelé. Dnes v areálu sídlí asi 30 firem, které dohromady zaměstnávají přibližně 300 pracovníků. [39]

Avšak některé nevyužívané průmyslové objekty po zaniklých firmách jsou v současnosti znehodnocovány povětrnostními vlivy a místními lidmi. Proto je snahou regenerovat tyto průmyslové zóny, přilákat soukromé podnikatele a tím je motivovat k rozvoji výrobních činností a vytváření nových pracovních příležitostí.

Kromě Lázní Luhačovice, a. s. patří mezi další současné větší podniky: Vojenský technický ústav výzbroje a munice, Metall Group a.s., Městská nemocnice Slavičín, Zálesí, a.s., SV Slavičín, s.r.o., Remerx s.r.o., Lupra spol. s r.o., Sanatorium Miramare s.r.o., Lagris, a.s., Ekotrend, s.r.o., RoKo, a.s., Kurt John, s.r.o. a ZD Olšava Sehradice. [37]

Co se týká samotné nezaměstnanosti, tak v posledním sledovaném období (únor 2010) je míra nezaměstnanosti nejvyšší ve všech sledovaných územích (mikroregion Luhačovské Zálesí, okres Zlín, Zlínský kraj) oproti obdobím předcházejícím. V porovnání s krajem je míra nezaměstnanosti mikroregionu trvale pod průměrem úrovně Zlínského kraje. Ve srovnání s okresem Zlín je míra mírně vyšší – kromě roku 2008 (viz. Obr. 8). V tomto období byla míra nezaměstnanosti za sledované období nejnižší, avšak v roce 2009 došlo k prohloubení nezaměstnanosti vlivem celosvětové finanční a hospodářské krize. Od tohoto roku nezaměstnanost stále roste. Předpoklad snížení tohoto stavu ekonomové předpokládají počátkem roku 2011.

Obr. 8. Vývoj míry nezaměstnanosti dle území v % Zdroj [41, obrázek vlastní]

V následující tabulce můžeme vidět vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých obcích mikroregionu Luhačovské Zálesí. V únoru 2010 byla nezaměstnanosti nejnižší v obci Kelníky (4,7%), Pozlovice (7,7%) a obci Dobrkovice (7,9%). Nejvyšší nezaměstnanost je v obcích Doubravy (16,7%), Rudimov (16,4%) a Březůvky (14,6%).

Tab. 7. Míra nezaměstnanosti v mikroregionu Luhačovské Zálesí v období prosinec 2007 – únor 2010 v %

Název obce	2007	2008	2009	2010	2010
	Prosinec	Prosinec	Prosinec	Leden	Únor
Biskupice	4,5	5,5	10,3	11,1	10,5
Březůvky	7,3	4,7	10,4	12,7	14,6
Dobrkovice	5,7	4,3	6,4	7,1	7,9
Dolní Lhota	4,9	3,3	5,6	6,6	9,5
Doubravy	8,2	4,1	12,7	15,1	16,7
Horní Lhota	8,0	5,6	10,0	11,6	12,0
Hřivínův Újezd	5,4	4,3	8,7	11,6	10,8
Kaňovice	3,8	3,8	8,4	9,2	8,4
Kelníky	3,5	1,2	4,7	5,9	4,7
Ludkovice	3,5	4,4	8,5	8,8	10,1
Luhačovice	4,8	4,1	7,1	8,1	8,5
Petrůvka	7,7	6,0	11,9	10,7	11,9
Podhradí	3,3	2,2	10,9	10,9	9,8
Pozlovice	3,0	4,0	6,7	8,0	7,7
Provodov	6,3	4,9	10,1	11,2	10,1
Rudimov	11,8	12,7	15,5	16,4	16,4
Sehradice	6,0	4,6	12,8	12,8	12,5
Slavičín	6,0	6,1	11,1	12,2	12,1
Slopné	3,9	5,3	12,7	14,1	14,1
Velký Ořechov	2,3	3,7	7,5	9,5	10,9
Průměr mikroregionu Luhačovské	5,5	4,7	9,6	10,7	11,0

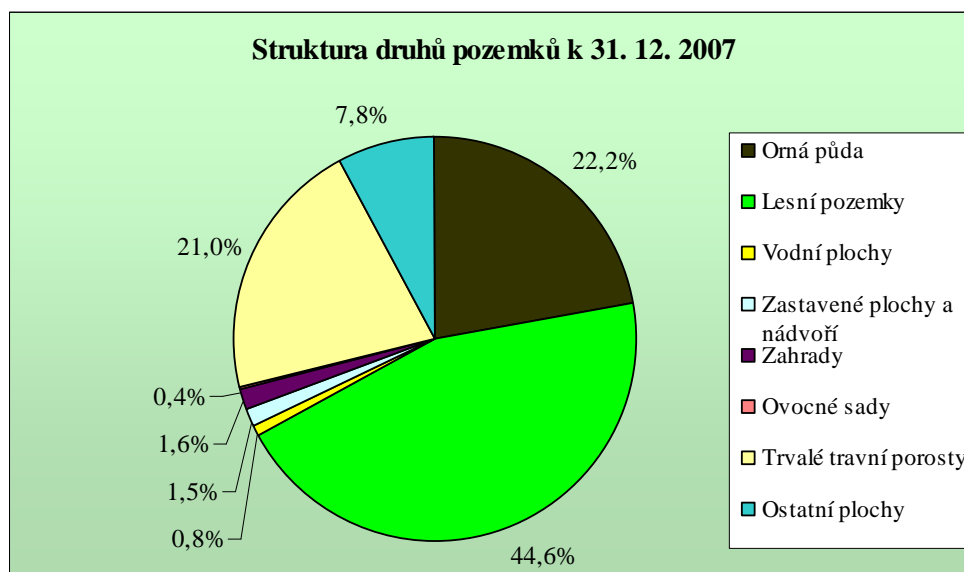
Zdroj [41]

6.1.6 Zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství

Úroveň zemědělství v mikroregionu Luhačovské Zálesí je předurčena jeho geografickou polohou. Část mikroregionu leží v CHKO Bílé Karpaty (40% zemědělské půdy) a v přírodním parku Vizovické vrchy, kde platí zvláštní režim hospodaření se zemědělskou půdou, který omezuje produktivní zemědělskou činnost.

[37]

Stupeň zornění činil v mikroregionu Luhačovské Zálesí 44,6%. Nejvyšší stupeň byl v Kaňovicích (77,8%) a nejnižší v Podhradí (2,5%) a v Provodově (29,3%). [37]

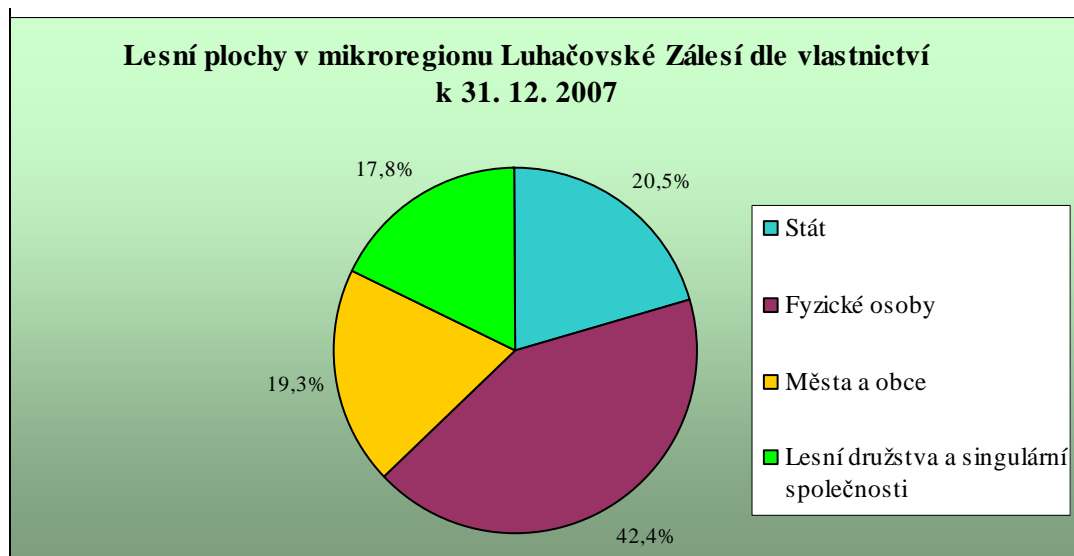

Obr. 9. Struktura druhů pozemků k 31. 12. 2007 Zdroj [37, obrázek vlastní]

V zemědělství dochází k návratu chovu skotu, ovcí a koz a koní. Významnou roli hraje intenzivní chov ryb (oblast Luhačovické přehrady). K rázu krajiny pozitivně přispívá obnova původních ovocných zahrad a sadů, převážně s jabloněmi, trnkami a hruškami, které se posléze využívají k výrobě tradičních produktů – povidel, sušených výrobků a pálení tradičních alkoholických nápojů slivovice a hruškovice. [35]

Na území mikroregionu bylo koncem roku 2007 registrováno 10 právnických a 62 fyzických osob zabývajících se zemědělskou činností, přičemž převažuje kombinace rostlinné a živočišné výroby. Z pohledu právní formy se jedná o 7 společností s ručením omezeným a 3 zemědělská družstva. Žádný subjekt není registrován jako výrobce biopotravin a v roce 2007 bylo 14 podnikatelských subjektů mikroregionu registrováno jako ekologický zemědělec. Žádný produkt z regionu k 1.1. 2008 nezískal Národní certifikát kvality KLASA ani regionální cenu Perla Zlínska.

Lesnictví má v mikroregionu Luhačovské Zálesí velké zastoupení, neboť lesní půda zabírala ke konci roku 2007 celkem 6 887 ha, což tvoří 44,6% z katastrální plochy mikroregionu. Největší zastoupení lesů v katastrální výměře mají obce Horní Lhota (73,8%), Slopné (54,5%) a nejnižší Kaňovice (18,2%) a Velký Ořechov (20,6%). V samotné výměře lesních porostů činí podíl státu již pouze 20,5% (viz.Obr. 10). [37]

Obr. 10. Lesní plochy v mikroregionu dle vlastnictví Zdroj [37, obrázek vlastní]

V druhové skladbě dřevin jsou nejvíce zastoupeny jehličnany (44,3%) před smíšenými (38,1%) a listnáči (17,6%).

Zemědělství a lesnictví má pro Luhačovské Zálesí nezastupitelný význam především z hlediska údržby krajiny, avšak problémem je zastaralé technické vybavení. Z toho důvodu je k zvýšení konkurenceschopnosti a udržitelnosti zemědělství zapotřebí směřovat podporu především do těchto oblastí. [37]

6.1.7 Občanská vybavenost a služby

Školství

Vzdělávání nabízí síť škol, která svou strukturou pokrývá nabídku od mateřských škol po úplné střední vzdělání. Pro potřeby cestovního ruchu jsou využitelné obory na SOU v Luhačovicích a ve Slavičíně (kuchař, číšník, servírka). K rozvoji cestovního ruchu přispívají určitým způsobem i jazykové školy. Na Slavičíně je otevřena pobočka Soukromé vysoké školy Kunovice - Evropský polytechnický institut s.r.o., detašované pracoviště Slavičín, která nabízí vysokoškolské vzdělání bakalářského typu, avšak nejsou zaměřeny na cestovní ruch.

Zdravotnictví a sociální péče

V mikroregionu je pouze jedna nemocnice místního významu, a to ve Slavičíně, složená ze dvou oddělení s celkovým počtem 47 lůžek a o nemocné se stará 5 lékařů. Náročnější

případy se spádově řeší v Baťově nemocnici ve Zlíně. Funkční záchranná služba je opět jen ve Slavičíně, v Luhačovicích byla zrušena. Na území mikroregionu se vyskytuje řada zdravotních zařízení vesměs privátního zaměření pokrývající celou škálu odborností nevázaných na nemocniční zařízení. Samostatnou kapitolou je lázeňská péče Lázní Luhačovice a.s. Mikroregion disponuje pěti lékárnami, z toho tři jsou v Luhačovicích a dvě ve Slavičíně.

Zařízení sociální péče jsou v mikroregionu Dům s pečovatelskou službou a Domov důchodců v Luhačovicích. Ve Slavičíně pak dva Domy s pečovatelskou službou. Na území též působí dvě charity a to v Luhačovicích a ve Slavičíně. [37]

Tab. 8. Specializace zdravotnictví v mikroregionu Luhačovské Zálesí

Specializace	Slavičín	Luhačovice	Mikroregion
Akupunktura	0	1	1
Dětský lékař	2	2	4
Diabetolog	1	1	2
Gynekologie	1	2	3
Homeopatie	1	2	3
Chirurgie	1	1	2
Inhalatorium	0	1	1
Kožní lékař	1	1	2
Laboratoř	1	5	6
Lékarna	2	3	5
Masáže a rehabilitace	3	2	5
Neurologie	1	0	1
Oční lékař	1	1	2
Ortopedie	1	0	1
Praktický lékař	6	14	26
První pomoc, rychlá záchranná služba	1	0	1
Stomatolog	8	6	17
Ušní, nosní, krční	2	1	3
Zubní laboratoř	1	0	1

Zdroj [42]

Podle mého názoru je zabezpečení zdravotnických a sociálních služeb na úrovni odpovídající velikosti mikroregionu. Avšak zde chybí stálá zdravotní služba v Luhačovicích, která by zajišťovala odborné ošetření 24 hodin denně.

Služby

Jak již bylo řečeno, mikroregion Luhačovské Zálesí z pohledu správního spadá pod dva územní obvody s rozšířenou působností (město Zlín a Luhačovice).

V malých sídlech se projevuje ekonomická nerentabilita provozu služeb, což je však obecný jev obtížně řešitelný, pokud obec neleží v atraktivní oblasti, případně neposkytuje lukrativní nabídku, která přitáhne větší množství návštěvníků. Vybudovaná zařízení služeb jsou převážně pro koncentrované služby. V každé obci se nachází kulturní zařízení či venkovní prostor k pořádání kulturně společenských akcí. Problémem v regionu je technický stav daných zařízení, které je často v nevyhovujícím stavu. [37]

6.1.8 Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní obslužnost mikroregionu je v posledních letech velmi frekventovaným tématem. Problémem je rozdíl mezi rostoucími náklady a klesající poptávkou, což má negativní vliv na omezování počtu spojů. Úroveň dopravní obsluhy veřejnou dopravou se liší podle konkrétní situace v obci (počet obyvatel, centrální či periferní poloha v dopravní síti). Významným faktorem rozvoje sítí veřejné dopravy je také koncentrace pracovních míst a s tím související dojížděka do zaměstnání.

Silniční doprava

Území mikroregionu protíná silniční síť, která je tvořena výhradně šesti silnicemi II. a čtyřmi III. třídy s absencí třídy I. Současný stav vozovek je pokládán za málo vyhovující, což je dáno především dlouhodobým deficitem finančních prostředků na souvislou i cyklickou údržbu a opravy. Všechny obce jsou dopravně propojené autobusovým systémem. Technický stav místních komunikací v mnoha místech vykazuje značnou technickou i morální zastaralost. Pro zvýšení kvality života je třeba dané komunikace rekonstruovat. [37]

Železniční doprava

Železniční doprava se v mikroregionu výraznějším způsobem uplatňuje pouze v Bohuslavicích nad Vlárí, Slavičíně, Luhačovicích a Biskupcích. Výrazným negativem železniční dopravy v tomto území je nepropojenost těchto destinací s krajským městem Zlín. Železnice jsou vedeny ve směru na Uherský Brod – Brno – popřípadě Broumov-Bylnici – Trenčín (SR), přičemž frekvence spojení mezi Uherským Brodem je poměrně

vysoká. Obě významná centra mikroregionu (Luhačovice, Slavičín) jsou situována na železniční trati. Železniční osobní dopravu zabezpečuje státní organizace České dráhy.

Několik vlaků jezdících po těchto tratích, je vedeno přímo do Brna, Prahy a Ostravy. Avšak většinou se nejedná o přímá spojení. Každopádně lze říci, že se v mikroregionu nevyskytuje obec, která by byla odkázána pouze na vlakové spojení. Železniční stanice v Luhačovicích je součástí autobusového nádraží, takže je využívána nejvíce z celého mikroregionu. Naopak stanice ve Slavičíně je lokalizována nevýhodně na samém okraji města, proto obyvatelé i návštěvníci tento druh dopravy příliv nevyužívají a preferují dopravu silniční.

Přímé spojení mezi oběma hlavními městy, která lze označit jako hlavní dopravní uzly v mikroregionu je možné pouze autobusem. Přes mikroregion jsou vedeny i dálkové linky, které spojují především Luhačovice s významnými centry nejen v ČR, ale i na Slovensku. Tímto lze autobusovou dopravu hodnotit jako uspokojivou a obecně lze konstatovat, že alespoň v pracovní dny je obsluha mikroregionu zajištěna veřejnou dopravou standartně. O víkendech jsou spoje omezeny.

Co se týká zásobování mikroregionu Luhačovské Zálesí elektrickou energií, nejsou na tomto území závažné problémy. Kapacita nízkého napětí i transformační sítě se ukazují jako dostačující.

Větší část obyvatel (80,7 %) odvádí splaškové vody kanalizačním sítěmi mimo obec. Avšak pouze 5 obcí má kanalizační systém vyústěný do čistírny odpadních vod (Březůvky, Luhačovice, Podhradí, Pozlovice, Provodov a Slavičín). Zbývající odpadní vody jsou vypouštěny do místních vodotečí. V současnosti se realizuje projekt odkanalizování a čištění obcí Dolní Lhota, Horní Lhota, Slopné, Sehradice, nacházející se před Luhačovickou přehradou. Projekt by měl být dokončen do konce roku 2010.

Všechny obce a obyvatelé mají napojení na veřejný vodovod. Problémem je technický stav vodovodních řádů, neboť přibližně 40 % je ze 60.-70. let minulého století a v současnosti jsou značně poruchové a tím vznikají vysoké ztráty. Z 50 % jsou využívány místní hloubkové vrty a z 50 % jsou využívány skupinové vodovody z povrchových vodních nádrží (vodárenská nádrž Karolínka).

Vytápění zemním plynem je provedeno v téměř všech obcích vyjma obcí Dobrkovice, Doubravy, Petrůvka a Rudimov. Jednotlivé obce se odlišují pouze podílem domácností

vytápěných palivem. Pokrytí mobilním signálem a dostupnost internetového připojení je vyhovující. [37]

V mikroregionu je 1 skládka tuhého domovního odpadu, a to ve Slavičíně. Třídění odpadu provádí všechny obce mikroregionu. Místně je tříděn papír, sklo, PET obaly, zbytkový a kovový odpad. Nebezpečný odpad je sbírán ve všech obcích specializovanými firmami, na území se nenachází zařízení na likvidaci nebezpečného odpadu. Jednotlivým obcím v rámci rozpočtů nestačí finanční prostředky na rozšiřování a udržování vodovodních a kanalizačních sítí, čištění odpadních vod. Zvyšuje se také objem financí na sběr a likvidaci tuhých komunálních odpadů a bioodpadů. Jistě by stálo za zvážení, zda by nebylo vhodné na celém území mikroregionu řešit tuto problematiku společně. Jednou z možných cest řešení je získání finančních prostředků z fondů Evropské unie v rámci různých dotačních titulů ke zlepšení životního prostředí. Vhodnou příležitostí pro obce v CHKO Bílé Karpaty je Operační program Životní prostředí a pro obce mimo CHKO Program rozvoje venkova. [39]

6.1.9 Cestovní ruch, kultura, sport a volný čas

Mikroregion Luhačovské Zálesí má velký vnitřní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace. Atraktivitu regionu spočívá převážně v přírodních podmínkách, proto je rozvoj cestovního ruchu žádoucí v takových formách, které nebudou dané území tolik zatěžovat (turistika, hipoturistika, cykloturistika, sportovní rybolov, organizovaný lov zvěře, apod.).

Na území mikroregionu, jak již bylo řečeno v předcházejících kapitolách, se vyskytují chráněné lokality - CHKO Bílé Karpaty a Přírodní park Vizovické vrchy a 3 maloplošná chráněná území - památky Uhliska, Čertův kámen, U Petrůvky se svými nezaměnitelnými rostlinnými, živočišnými a geomorfologickými prvky.

Největší významnou skutečností pro cestovní ruch celého mikroregionu je existence lázní Luhačovice, které jsou čtvrté největší lázně v České republice s dlouhou tradicí lázeňské léčby dýchacích cest, trávicího ústrojí, diabetu a pohybového aparátu. Lázně vděčí za svůj věhlas především minerálním pramenům, které v kombinaci s nejmodernějšími a rehabilitačními metodami poskytují efektivní léčbu, doplněnou relaxačně ozdravnými pobyty.

Luhačovice poskytují svým pacientům, hostům a návštěvníkům nejen léčbu, ale i možnost aktivního odpočinku, kulturní a společenské vyžití v průběhu celého roku.

Z kulturní nabídky je to například „Otevírání pramenů“ při zahájení lázeňské sezóny, dále hudební festival „Janáček a Luhačovice“, programy v Lázeňském divadle, kolonádní koncerty a jiné. Ke sportovní nabídce patří např. tenis, minigolf, cykloturistika, kuželky, sauna, fitness centra, squash, bowling, projížďka na loďkách, rybolov či koupání. V zimě pak například sjezdové lyžování nebo běžkování. Vděčné jsou ovšem i výlety do okolí (hrady, zámky, muzea, skanzeny a další historické památky, ale také vinné sklepy v proslulých moravských vinařských oblastech).

Z hlediska vybavenosti kulturními zařízeními se v mikroregionu nachází 25 knihoven (vč. poboček), 1 amfiteátr, 1 sezónní lázeňské divadlo, 2 stálá kina, 4 galerie a ostatní kulturní zařízení, kterými jsou většinou kulturní domy a diskotéky. [37]

Na území mikroregionu se nachází 5 informačních kanceláří, z čehož 4 jsou v Luhačovicích a 1 ve Slavičíně, z toho jsou 2 zřízené městy (Luhainfo, Městské informační centrum). Poskytují návštěvníkům informace a služby spojené se zajištěním cestovního ruchu.

Ubytovací zařízení

Ubytovací kapacita mikroregionu Luhačovské Zálesí je v rámci Zlínského kraje vyšší oproti okolním mikroregionům, což je dáno charakterem mikroregionu jako lázeňské oblasti. Na území se vyskytuje přibližně 367 ubytovacích zařízení různého typu a různých kvalit tak, aby byla uspokojena poptávka jak movitých, tak i méně movitých klientů. Tyto ubytovací kapacity jsou dominantně lokalizovány ve městě Luhačovice a blízkém okolí. [37]

Tab. 9. Ubytovací zařízení v mikroregionu Luhačovské zálesí

Typ zařízení	Mikroregionu Luhačovské Zálesí
Hotel	35
Penzion	36
Kemp	1
Ubytovna	5
Soukromí	290

Zdroj [37]

Stravovací zařízení

Kapacita stravovacích zařízení mikroregionu Luhačovské Zálesí opět vykazuje vyšší průměrný počet ve srovnání s jinými velikostně podobnými územními celky, což je dáno lázeňským charakterem oblasti. Lze zde pozorovat v nabízených službách rozdílnost jak ce-

novou, tak i kvalitativní, přičemž není problém se najít v cenové kategorii od 60 Kč. Gurmán si může vybrat jak z české, tak i světové kuchyně a není zapomínáno ani na vegetariánskou stravu.

Tab. 10. Stravovací zařízení v mikroregionu Luhačovské Zálesí

Druh zařízení	Mikroregion Luhačovské Zálesí
Restaurace a pizzerie	43
Cukrárna, kavárna, vinárna	21
Hostinec a hospoda	30
Bufet	12
Bar	19

Zdroj [37]

Vzhledem k orientaci na lázeňství a s tím související volnočasové aktivity je nabídka restauračních zařízení, kaváren, cukráren, vináren a barů na Luhačovicku výrazně vyšší než ve zbývajících částech území.

Turistika

Síť značených tras pro pěší turistiku v mikroregionu dosahuje celostátního průměru. Nástupním místem pro většinu tras jsou Luhačovice a ostatními obcemi tyto značené trasy procházejí. Značení turistických tras a jejich údržbu zabezpečuje Klub českých turistů. Značení tras je i kvalitní, nedostatečná je doprovodná infrastruktura jakožto odpočívadla, informační tabule, odpadkové koše, apod. Regionální značené turistické trasy jsou doplněny místními značenými okruhy. V Luhačovicích je to síť značených okruhů v lázeňském areálu pro pohybovou terapii a ve Slavičíně naučná stezka Stojatá voda kolem rybníka Slavičín.

Cykloturistika

Mikroregionem Luhačovské Zálesí prochází síť stávajících nadregionálních cyklotras (viz. Tab. 11.) a síť navrhovaných mikroregionálních cyklotras propojujících všechny obce mikroregionu. Páteřní cyklotrasu bude tvořit spojnice měst a obcí Uherský Brod – Biskupice – Luhačovice - Luhačovická přehrada - Slavičín - Štítná nad Vláří s možností napojení na hranice se Slovenskou republikou. Jednotlivé úseky této cyklotrasy se v současné době projektově zpracovávají pro realizaci (v současné době je v provozu úsek Slavičín – Luhačovická přehrada, Luhačovice – Biskupice).

Tab. 11. Cyklotrasy v mikroregionu Luhačovské Zálesí

Číslo trasy	Barva	Popis trasy
46	Červená	Pitín - Slavičín - Loučka - Vizovice - Děšná - Všemina
5054	Modrá	Zlín - Jaroslavice - Pindula - Provodov - Pradlisko - Řetechov - Luhačovice - Kladná Žilín - Rudimov - Slavičín
5055	Zelená	Zlín - Jaroslavice - Pindula - Zlámanec - Uherský Brod
5056	Modrá	Mechnáč - Komňa - Bojkovice - Rudimov - Kladná Žilín - Luhačovice - Řetechov - Komonec - Spletený vrch - Vizovice
5057	Zelená	Vizovice - Spletený vrch - Doubrava - Klementina - Vysoké Pole - Drnovice - Tichov - Smolina
5068	Zelená	Pindula - Paseky - Želechovice
5069	Zelená	Klenčov - Paseky - Pod Slavickým kopcem

Zdroj [43]

Atraktivita mikroregionu

Největší koncentraci atraktivit celého území nabízí lázeňský areál. Kromě minerálních pramenů, relativně nezničené krajiny je lákadlem zachovalý soubor staveb slovenského architekta Dušana Jurkoviče, který zde na začátku minulého století působil a svou prací vytvořil nezaměnitelný ráz dnešních Luhačovic

Na území mikroregionu je registrováno 98 kulturních památek. K nejstarším patří mohyly v lese Obora k.ú. Luhačovic z 8. – 9. století, dále pak zříceniny hradů Sehrad postaveného v polovině 13. století a Starý Světlov, farní kostel ve Slavičíně, kaple sv. Alžběty v Luhačovicích ze 17. století, zámek z 18. století ve Velkém Ořechově a farní kostel sv. Diviše v Horní Lhotě. Období baroka připomínají například zámek ve Slavičíně a zámek v Luhačovicích z 18. století. Pro zachování, ochranu a regeneraci kulturních hodnot je vymezena památková zóna v Luhačovicích a Kaňovicích. Za zmínku stojí i technické památky strojní mlýn ve Slopném a vodní mlýn v Horní Lhotě.

Na území mikroregionu jsou v provozu dvě muzea:

- Muzeum Luhačovického Zálesí, které ve svých expozicích nabízí možnost seznámení se s etnografií Luhačovického Zálesí a vývojem lázní Luhačovice,
- Městské muzeum Slavičín, které seznamuje návštěvníky s vývojem osídlení Slavičína a připomíná mimo jiné i leteckou bitvu nad Slavičínem v roce 1944.

Návštěvníky mikroregionu přitahují i rekreační oblasti poskytující i možnost zábavy. Tyto lokality jsou situovány u vodních ploch. Nejvýznamnější takovouto oblastí mikroregionu je

bezesporu vodní nádrž Luhačovická přehrada v k.ú. Pozlovice. Tato nabízí možnost koupání, loďkování, kempování a sportovní rybolov. V červnu 2010 by měl být i dostavěn venkovní aquapark u Luhačovické přehrady, který by měl též přispět k rozvoji cestovního ruchu. [37]

Obr. 11. Luhačovická přehrada Zdroj [44] Obr. 12. Plán aquaparku Zdroj [44]

6.1.10 Etnografie a lidová kultura

Etnograficky řadíme mikroregion Luhačovské Zálesí do tzv. subregionu, který je podřazen velkým etnografickým regionům Valašsko, Slovácko a Haná. Historicko-etnografické vymezení bylo provedeno profesorem Antonínem Václavíkem, rodákem z Pozlovic a zakladatelem moravského národopisu. Ten v roce 1918 založil Luhačovickou muzejní společnost a otevřel Muzeum Luhačovického (dříve Slováckého) Zálesí, které funguje dodnes.

Způsob života obyvatel Luhačovického Zálesí a jejich zaměstnání bylo podmíněno především přírodními podmínkami. Hlavním stavebním materiálem bylo dřevo a hlína. V 19. století se začaly rozšiřovat zděné stavby z nepálených cihel a doškovou střešní krytinu začal nahrazovat šindel. Pro tradiční architekturu na Luhačovickém Zálesí jsou charakteristické zejména patrové komory s pavlačí, které stávaly odděleně od obydlí.

Lidový oděv na Luhačovickém Zálesí náležel v minulosti k horskému typu a využíval podomácku zpracované materiály jako sukno, konopné a lněné plátno. Postupně přejímal kupované materiály a nové, nížinné prvky. Vynikající úroveň má zdejší výšivka, uplatňující se nejen při výzdobě lidového kroje, ale i na vzácných a starobylých obřadních plachtách. Vyšivačské umění prošlo složitým vývojem od jednoduché stylizace funkčních spojovacích stehů k výtvarně i technicky náročným kompozicím. Součástí svátečního kroje byl v polo-

vině devatenáctého století také modrotisk. Nošení krojů zaniklo ve většině obcí na Zálesí na přelomu 19. a 20. století. [35]

6.2 SWOT analýza mikroregionu Luhačovské Zálesí

Na základě zpracované socioekonomické analýzy mikroregionu Luhačovské Zálesí jsem zpracovala přehled následujících silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení mikroregionu, dle mého názoru nejpříznačnějších pro řešené území. Následující SWOT analýza bude tedy základním informačním zdrojem pro formulaci navrhovaných projektů v dalších částech mé práce.

Silné stránky

- vysoká úroveň péče o krajinu (CHKO Bílé Karpaty – biosférická rezervace UNESCO, přírodní park Vizovické vrchy),
- existence největších moravských lázní Luhačovice s dlouhodobou tradicí lázeňství, včetně kompletní lázeňské a ubytovací infrastruktury,
- velké množství kulturních a historických památek,
- existence Luhačovické přehrady na katastrálním území obce Pozlovice včetně dokončení výstavby přilehlého aquaparku,
- vysoký podíl zaměstnanosti ve službách spojených s cestovním ruchem,
- nadregionální kulturně společenský význam území a udržení kulturních tradic (Luhačovského Zálesí a jižního Valaška),
- množství nevyužitých průmyslových výrobních ploch,
- existence zemědělských objektů pro ekologicky šetrné činnosti,
- nárůst podílu osob v mikroregionu se středním a vysokoškolským vzděláním,
- vysoká odbornost vzdělaných osob ve strojírenství a obuvnictví v subregionu Velkého Ořechova a Slavičína,
- blízkost Slovenské republiky (Slavičínsko, Luhačovicko) a krajského města Zlín,
- přímé železniční napojení na Slovenskou republiku a Brno v subregionu Slavičína.

Slabé stránky

- neexistující regionální organizační struktura a marketing cestovního ruchu (nedostatečná propagace, reklama, prodej),
- problém úpadku Luhačovické přehrady z důvodu nekvalitní vody v nádrži (výskyt sinic v letní sezóně),
- trvalé snižování podílu předproduktivní složky obyvatelstva a narůstající složka obyvatelstva v poproduktivním věku,
- podprůměrná úroveň mezd,
- vysoká fluktuace způsobená sezónním zaměstnáváním v lázeňství,
- vyšší nezaměstnanost na Slavičínsku spojená s útlumem průmyslové výroby,
- nezájem mladých lidí o vzdělání v učeních a řemeslných oborech,
- neuspokojivý technický stav komunikací, místních komunikací a lesních komunikací,
- problém s dostupností města Luhačovice, neboť chybí přímé napojení na dálniční systém a rychlostní silnice,
- nedostatek parkovacích ploch a odstavné infrastruktury v obcích mikroregionu (zejména v letní sezóně),
- vysoký podíl obcí bez kanalizace s napojením na čističku odpadních vod a z toho plynoucí lokální znečišťování povrchové vody z komunální sféry,
- nárůst vytápění lokálními topidly v rodinných domech neekologickými palivy.

Příležitosti

- podpora cestovního ruchu a rekreace v oblasti turistiky (rozšíření a rozvoj stávající a budování nové infrastruktury), cykloturistiky a agroturistiky, včetně cílené propagace,
- regenerace historických památek a budování naučných stezek (např. vybudování nadregionální turistické atrakce v oblasti Vizovických vrchů – Starý Světlov, Sehrad, Komonec, Rýsov, křížová cesta – Malenisko),

- vytvoření nadregionálního významu Luhačovické přehrady (vyčištění dna nádrže, zamezení vzniku sinic v letní sezóně, zlepšení infrastruktury kolem přehrady),
- využití státních a dotačních programů EU pro odvětví tradičního průmyslu a tím získání větších zdrojů pro podporu rozvoje malých a mikro firem,
- zvýšení infrastrukturní připravenosti podnikatelských a průmyslových zón,
- navázání ekonomické spolupráce s příhraničními oblastmi Slovenska s využitím prostředků EU,
- přizpůsobit systém vzdělávání potřebám trhu,
- výstavba a rekonstrukce kanalizační sítě a čistíren odpadních vod a odvod všech splaškových vod do ČOV,
- rekonstrukce místních komunikací a klidové dopravní infrastruktury,
- revitalizace krajiny s využitím programů ochrany přírody.

Ohrožení

- nepřizpůsobení se moderním trendům rozvoje cestovního ruchu (nejednotný postup obcí při řešení rozvoje cestovního ruchu mimo Luhačovice),
- střety zájmů hospodářského rozvoje a ochrany životního prostředí,
- necitlivé umístění infrastrukturních staveb do krajiny,
- nízká podpora využívání alternativních a obnovitelných zdrojů energie,
- devastace lesních cest (znehodnoceny díky vycházkách na koních),
- obtížný přístup k finančním zdrojům a finančním zárukám s nízkými úrokovými sazbami,
- snížení schopnosti spolufinancování projektů z programů EU,
- sociálně ekonomická nerovnováha mezi venkovskými a městskými oblastmi mikroregionu,
- vyjíždka lidí za prací mimo mikroregion, úbytek kvalifikovaných řemeslníků,
- stárnutí ekonomicko-aktivní populace,

- postupné chátrání občanské, dopravní a technické infrastruktury,
- izolace celého regionu od vnitrostátní a mezinárodní dálniční sítě – špatná dopravní přístupnost,
- vysoké požadavky autobusových dopravců vzhledem k obcím na financování ztrátových spojů, snižování počtu spojů mezi obcemi a městy,
- snížení zájmu o léčebné pobyty díky možné změně legislativy (náklady na léčbu v Luhačovicích nebudou hrazeny zdravotními pojišťovnami).

Z výše uvedených bodů SWOT analýzy je patrné, že území mikroregionu Luhačovské Zálesí má nejen spousty kladů, ale také možností k případnému rozvoji. Budoucnost mikroregionu jako celku je v oblasti kvality života regionu a hlavně rozvoje cestovního ruchu a volnočasových aktivit, vytvořením marketingových mikroregionálních produktů, které by přilákaly jak návštěvníky, tak i motivovaly místní podnikatelské subjekty k zapojení se do takovýchto produktů. K tomu bude potřeba aktivní zapojení mikroregionu do čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a do získávání dotací a grantů vypisovaných příslušnými ministerstvy, kraji apod. Mikroregion Luhačovské Zálesí má také spoustu záporných znaků a případných ohrožení, které by mohli bez takto získaných finančních prostředků způsobit spíše úpadek území jako celku než jeho rozmach.

7 PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE V MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ – REALIZOVANÉ PROJEKTY

Mikroregion Luhačovské Zálesí uskutečňuje od svého založení rozvojové projekty, které jsou finančně podpořeny prostřednictvím státního rozpočtu ČR a Evropskou unií. Já jsem se ve své diplomové práci zaměřila na česko-slovenskou přeshraniční spolupráci, která je v mikroregionu velmi úspěšná, neboť možnost využití této formy spolupráce vyplývá z geografického umístění mikroregionu v sousedství se Slovenskou republikou.

Mikroregion navázal spolupráci se slovenským partnerem – Mikroregionem Podunajsko – Regionálně Združenie Podunajsko, který čítá 35 obcí a město Senec. V rámci této spolupráce proběhl v roce 2008 na Slovensku seminář Přeshraniční spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova. Jeho hlavním cílem bylo především představení projektů, které nejlépe řeší problematiku venkova a přispívají k zlepšení života obyvatel na venkově.

Do mezinárodní spolupráce na území mikroregionu se aktivně zapojuje i MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s., která od června 2008 spolupracuje se slovenskou MAS Magura – Strážov. V rámci spolupráce s touto místní akční skupinou se doposud uskutečnila návštěva zástupců MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. na Slovensku, kde byly projednány podmínky spolupráce a oficiálně podepsána Dohoda o spolupráci. V září 2008 se pak zástupci slovenské MAS Magura – Strážov účastnili semináře „Zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů“, který se uskutečnil v Pozlovicích. Spolupráce obou MAS je navržena v oblasti podpory vzájemné spolupráce samosprávných orgánů, využívání prostředků EU ve společných projektech, regionálního rozvoje a územního plánování, oblasti plánování a realizace dopravní a technické infrastruktury, ochrany životního prostředí, vodního hospodářství, rozvoje cestovního ruchu, propagace mezi regiony aj. [37]

Obce mikroregionu Luhačovské Zálesí využívaly prostředky z fondu ERDF nejen z předvstupního programu Phare, ale hlavně z programu Iniciativy Společenství INTERREG III v letech 2004 – 2006 a navazujícího Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská Republika – Česká republika pro léta 2007 – 2013. Vznikla tak celá řada projektů, které řešily nejen daný problém, ale i regionální rozvoj, propagaci a informovanost jednotlivých subjektů v rámci území. Doposud bylo na tomto území realizováno 12 projektů v rámci přeshraniční spolupráce (viz. příloha P I). Příklady úspěšných projektů jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

7.1 Infrastruktura turistických a cykloturistických tras

Dotační titul: INTERREG IIIA Česká republika – Slovenská republika

Priorita 2: Zachování krajiny a rozvoj cestovního ruchu

Opatření 2.1 : Budování a rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Žadatel: Mikroregion Luhačovské Zálesí

Slovenský partner: Združenie obcí Kopaniciarskeho regionu Velka Javorina – Bradlo

Celkové výdaje projektu: 1 198 322 Kč

- finanční podpora z ERDF: 898 742 Kč
- ze státního rozpočtu: 59 916 Kč
- vlastní zdroje žadatele: 239 664 Kč

Doba realizace: říjen 2005 – prosinec 2006 (resp. leden 2007 závěrečná zpráva o realizaci projektu).

Projektové cíle a výstupy: Projekt byl zaměřen na vybudování drobné doplňkové infrastruktury navazující na síť stávajících cykloturistických a turistických tras v jednotlivých obcích mikroregionu. Infrastruktura zahrnovala velkoplošné panely s mapami v dřevěných stojanech, panely označující památky a přírodní atraktivity území též v dřevěných stojanech. Každý panel je tvořen tématickou mapou mikroregionu propojenou s ilustrovanými piktogramy míst a objektů, doplněnou tématicky laděnými fotografiemi s minimem textů, aby grafická a obrazová podoba informace byla srozumitelná všem věkovým i národnostním kategoriím. Kromě toho byly pro vybrané úseky připraveny upoutávky na místní pozoruhodnosti formou řezbářských děl (soch). Tyto prvky infrastruktury byly následně distribuovány do měst a obcí v rámci řešené oblasti projektu. Všechny prvky si obce osazovaly svépomocí po ukončení projektu dle platné legislativy. Řezbářské práce vznikly jako produkt místních tvůrčích dílen otevřených veřejnosti. Tento záměr byl připravován ve spolupráci s Klubem českých turistů a Správou CHKO Bílé Karpaty. Cílem projektu bylo sjednocení informačního turistického systému v území na obou stranách česko-slovenské hranice, s respektováním místních systémů prezentace území (design, logo, apod.).

Cílové skupiny: Mezi cílové skupiny tohoto projektu lze na jedné straně zařadit města a obce, do kterých byla směřována dodávka prvků drobné infrastruktury, na straně druhé se

jednalo o domácí a zahraniční návštěvníky oblasti (turisti a cykloturisté), obyvatele česká a slovenské části Euroregionu Bílé – Biele Karpaty, který drobná infrastruktura slouží. [45]

Zhodnocení projektu: Smyslem projektu bylo převážně zviditelnění mikroregionu Luhačovské Zálesí (jeho předností a atraktivit) na pozadí Euroregionu Bílé – Biele Karpaty. Jako obyvatelka mikroregionu mohu z vlastní zkušenosti říct, že tento projekt byl pro celé území velice prospěšný. Turistika i cykloturistika je v oblasti velmi populární nejen ze strany návštěvníků, ale i domácího obyvatelstva. Projekt napomohl nejen k lepší orientaci turistů, pohybujících se převážně na území města Luhačovice a městyse Pozlovice, ale poskytl i další nápady pro možné výlety v rámci mikroregionu, čímž došlo ke zviditelnění přilehlých obcí. Panely jsou doplněny o loga obce, mikroregionu a euroregionu, čímž byla do jisté míry zajištěna publicita. Všechny panely byly laminovány z důvodu světlostálosti a ochrany před poškozením povětrnostními vlivy. Bohužel musím říct, že dosud nebyla vynalezena ochrana před poškozením ze strany vandalů. S touto problematikou se začal potýkat městys Pozlovice necelý rok po zabudování této infrastruktury, která se stala cílem mladých sprejerů a ničitelů veřejného majetku. I přes upozornění Policie ČR prostřednictvím místních kabelové televize pachatelé nebyly dostiženi a v roce 2010 byla poškozena i ta nejposlednější zachovalá informační tabule. Závěrem lze říci, že projekt měl pro celý mikroregion velký význam a přispěl k jeho zatraktivnění.

7.2 Místní spolkové slavnosti – specifický cíl turistů a lázeňských hostů

Dotační titul: INTERREG IIIA Česká republika – Slovenská republika

Priorita 1: Sociální a kulturní rozvoj a síťování

Opatření 1.3 : Fond mikroprojektů

Žadatel: Obec Pozlovice

Slovenský partner: Město Rajecké Teplice

Celkové výdaje projektu: 280 957,50 Kč

- finanční podpora z FMP: 207 030 Kč
- vlastní zdroje žadatele: 73 927,50 Kč

Doba realizace: duben 2006 – květen 2008

Projektové cíle a výstupy: Základním cílem tohoto mikroprojektu je společné setkávání partnerů města Rajecké Teplice a obce Pozlovice při společenských akcích v lázeňském místě Pozlovice a lázních Rajecké Teplice, včetně nabídky k návštěvě kulturních akcí pro turisty a lázeňské hosty. Do spolupráce se slovenským partnerem se zapojily zájmová sdružení působící na území obce Pozlovice – TJ Sokol, Český svaz žen, Český zahrádkářský svaz, Český svaz včelařů, Sbor dobrovolných hasičů, Rybářský svaz Luhačovského Zálesí, Dívčí saxofonový orchestr a Základní škola Pozlovice. O realizaci projektu byla veřejnost informována na propagačních materiálech, webových stránkách obce, prostřednictvím místního infokanálu, občasníku a plakátových ploch v obci. Mezi akce patřily: Hasičské slavnosti, Podzimní rybářské závody, Setkání partnerů v Pozlovicích, Košt slivovice, Slet čarodějnic, Letní slavnosti v Rajeckých Teplicích.

Cílové skupiny: Mezi hlavní cílové skupiny projektu patří představitelé samospráv jednotlivých partnerů, dále představitelů podnikatelů, členů zájmových spolků a sdružení působících na partnerských území města Rajecké Teplice a obce Pozlovice. Dále mezi cílové skupiny mikroprojektu patří turisté, lázeňští hosté a celá široká veřejnost. [46]

Zhodnocení projektu: Projekt byl realizován s menšími záměnami akcí dle konkrétních možností jednotlivých partnerů s tím, že veškeré akce musely splňovat cíl projektu. Jako občan obce Pozlovice jsem se většiny akcí účastnila a mohu říct, že všechny měly velký úspěch nejen u přeshraničního partnera, ale převážně místních obyvatel a návštěvníků regionu. Jedním z důvodů může být dlouholetá tradice pořádání akcí jako podzimní rybářské závody, košt slivovice či slet čarodějnic, díky kterým se do Pozlovic lidé sjíždí ze všech okolních měst a obcí.

Pro obě strany byla realizace projektu dobrou zkušeností v navazování přeshraniční spolupráce a cílem udržitelným do budoucna je realizovat další společné projekty. V současné době je již zahájen navazující projekt s inovativními prvky s názvem „Včelařství bez hranic“, jehož realizace je v průběhu roku bude probíhat od měsíce března do prosince 2010. Partnerským městem projektu jsou opět Rajecké Teplice na Slovensku s využitím podpory Operačního programu přeshraniční spolupráce SR – ČR. Mezi největší událost, jak již z názvu vyplývá, budou včelařské oslavy – 80. let výročí založení spolku v Pozlovicích. Následně pak odjede česká delegace včelařů do Rajeckých Teplic, kde se pravidelně konají letní slavnosti spojené v výstavou gladiol (mečíků).

7.2.1 Dotazníkové šetření – RRA VM jako administrátor Fondu mikroprojektů

Pro lepší zmapování povědomí obcí o Fondu mikroregionů a samotné spolupráci s Regionální rozvojovou agenturou Východní Morava jsem použila dotazníkové šetření (dotazník a grafického zpracování celého šetření jsou uvedeny v elektronické příloze P II).

Dotazníky jsem rozeslala prostřednictvím emailu do 158 obcí v rámci Zlínského kraje, včetně všech obcí mikroregionu Luhačovské Zálesí. Následně jsem zpracovala 34 vyplněných dotazníků. Cílem dotazníkového šetření bylo zmapovat situaci znalostí představitelů jednotlivých obcí o Fondu mikroprojektů (1. část dotazníku) a zjistit povědomí o Regionální rozvojové agentuře Východní Morava (2. část dotazníku).

Z obcí mikroregionu Luhačovské Zálesí mi vyplněný dotazník zaslali pouze představitelé města Luhačovice, Slavičín, městyse Pozlovice, obce Březůvky, Ludkovice a Petrůvka.

Vyplněný dotazník z **města Luhačovice** mně došel dvakrát. Jednou ho vyplnil místostarosta města a podruhé náměstek odboru správy majetku města Luhačovice. Z odpovědí je patrné, že město o FMP ví a tuší, které mikroprojekty je možné financovat. Více informací by si představovalo ohledně vyhlášených výzev. Město Luhačovice RRA VM zná, neboť s ní již spolupracovalo a to v oblasti cestovního ruchu. Spolupráci hodnotí kladně, a proto s RRA VM počítá i do budoucnosti.

Město Slavičín odpovědělo na otázky v dotazník totožně jako město Luhačovice, tedy Fond mikroprojektů zná. Spolupráci s RRA VM též hodnotí velmi dobře a té budoucí se určitě nebrání. Slavičín čerpal z tohoto fondu v oblasti kulturní výměny.

Obec Březůvky povědomí o Fondu mikroprojektů má a ví, jaké aktivity je možné z tohoto fondu realizovat, avšak nemá dostatek informací ohledně vyhlášených výzev k podávání jednotlivých žádostí. Přesto o efektivnosti využívání prostředků z toho fondu a realizaci projektů v rámci přeshraniční spolupráce má kladné mínění. Co se týká RRA VM, obec Březůvky tuto agenturu zná, avšak spolupráci s ní doposud nenavázala, čemuž se ale nebrání v budoucnosti.

Obec Ludkovice odpověděla ve většině otázek naprosto stejně jako obec Březůvky až s tím rozdílem, že povědomí o RRA VM sice má a ví kde sídlí, avšak zájem o budoucí spolupráci spíše neprojeví.

Určitou představu o FMP, možných aktivitách k financování i projektech již uskutečněným v rámci tohoto fondu má i **obec Petruvka**, ale o důvěryhodnosti k RRA VM se nevyjádřila.

Obec Pozlovice má informací dostatek, včetně vyhlášených výzev. Agenturu hodnotí velmi kladně, neboť pomocí jí uskutečňuje v současnosti již druhý projekt v rámci FMP. Aktivně se též účastní informačních seminářů, pořádaných právě agenturou k jednotlivým výzvám. Se spoluprací počítá určitě i do budoucna.

V posledním bodu mohly obce vyjádřit svůj vlastní názor na RRA VM či FMP, včetně návrhů na zlepšení. **Obec Babice** a **Branky** dodaly, že spolupráce s RRA VM je velmi dobrá a na dobré úrovni. **Obec Březnice** byla se službami agentury spokojena, avšak poukázala na negativní zkušenost **obce Hřivínův Újezd** – což mohla být příčina nevyplnění dotazníku. Dále pan starosta obce Březnice dodal, že termín Fond mikroprojektů slyší prvně a k přeshraniční spolupráci je velmi skeptický díky negativním zkušenostem kolegů z Tlumačova. Město Uherský Brod tvrdí, že na nějaké závěry ohledně práce s RRA VM je ještě brzy, neboť po vstupu strategického partnera do agentury a výměně ředitele prochází stále tato organizace inovačním procesem.

Obec Vysoké Pole ke spolupráci s touto agenturou výhrady nemá - ovšem dodává, že pokud bude Fond mikroprojektů fungovat jako Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika, tak s jistotou tvrdí, že tato obec nikdy žadatelem nebude.

Obec Návojná dodala, že jednodušší by bylo, kdyby použité prostředky byly přiděleny obcím přímo, neboť podávání žádostí je složité a drahé, je nutno zaměstnat profesionálního manažera. Náklady na získání dotace spotřebují velkou část použitých prostředků na administrativu a školení, takže na uvažovaný účel je nakonec využito cca 50% prostředků. Zbytek se ztratí na cestě k uživateli. Na závěr se paní starostka obce Sazovice vyjádřila tak, že tato obec Fond mikroprojektů v budoucnosti asi nikdy nevyužije.

7.2.2 Řízený rozhovor

Z důvodu velmi nízké návratnosti dotazníků jsem toto šetření doplnila o řízený rozhovor s projektovým manažerem MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. RNDr. Romanem Kašparem, který se projekty zabývá a podle mě má velký přehled o daném území. Byly mu kladeny stejné otázky, které jsou uvedeny v dotazníku. Z rozhovoru vyplynulo, že pan Kašpar po-

važuje Fond mikroprojektů za velmi prospěšný a MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. z něj též čerpá finanční prostředky. Celkově je zájem o tento fond podle něj velký, což dokazuje stále převyšující poptávka po finančních prostředcích z tohoto fondu než je možná nabídka.

Využití služeb RRA VM pro obce mikroregionu Luhačovské Zálesí je velmi prospěšné, neboť jim pomůže s realizací projektu, napsáním úspěšné žádosti a celkově náročnou administrativou, na druhou stranu se tak projekt pro danou obec prodraží, což většinou právě menší obce, kterých je v mikroregionu většina, od této spolupráce odrazuje. Uvedl, že v době finanční krize je potřeba získávat dotace převážně na investiční projekty, proto na ty neinvestiční nezbyvá obcím z jejich rozpočtu mnoho prostředků. Podotkl také, že v rámci partnerství je značná nejistota při schvalování projektů na slovenské straně, neboť projekt, který je na české straně ohodnocen plným počtem bodů, dostane na straně slovenské bodů málo, což vede k jeho neschválení. Další problém se jeví systém zpětného financování, které též neumožní malým obcím vůbec projekt podat z důvodu nedostatku finančních prostředků. MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. služeb RRA VM jako externího zpracovatele žádostí o projekt nevyužívá, neboť si projekty vypracovává sama. [37]

7.3 Protipovodňová opatření a varovný systém Říka – Vlára – Váh

Dotační titul: Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika

Priorita 2: Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí

Opatření 2.2 : Zachování životního prostředí a rozvoj krajiny

Žadatel: Město Slavičín

Slovenský partner: Město Dubnica nad Váhom a obec Horné Srnie

Celkové výdaje projektu: 10 935 552 Kč

- finanční podpora z ERDF: 9 841 970 Kč
- vlastní zdroje žadatele: 1 093 582 Kč

Doba realizace: duben 2009 – srpen 2009 (na slovenské straně rok 2010)

Projektové cíle a výstupy: Cílem projektu bylo zvýšit kapacitu průtoku vodního toku Říky v centru města Slavičín a instalace bezdrátových varovných systémů krizového řízení

k informování obyvatel o mimořádných situacích. Ten implementuje automatický systém včasného varování, který využívá trvalé sledování hladiny toku v jednotlivých obcích. Daný systém zefektivní a urychlí krizové řízení při vzniku nečekaných mimořádných situacích a současně tak odstraňuje lidský faktor při vyhodnocování povodňových průtoků toku Říky a Vláry.

Rekonstrukcí a zvýšením mostu se odstranila stávající překážka, která snižovala průtok koryta řeky a ohrožovala tak centrální území Slavičina. Ve spolupráci s Povodím Váhu připravuje partner projektu a hlavní přeshraniční partner zprůchodnění toku Vláry v průběhu roku 2010, včetně vybudování ochranných hrází před povodněmi na Slovenské straně řeky Vláry. V rámci projektu se též v obci Horní Srnie trvale zapůjčí znevýhodněným (ZTP osoby) a sociálně vyloučeným skupinám či veřejným institucím, které leží v záplavovém území osobní domácí přijímače. Dané přijímače zabezpečí hlášení a informování o mimořádných situacích v domácím prostředí, čímž se částečně eliminuje handicap daných skupin. Dále se vytvoří „havarijní komunikační plán“, který bude definovat za jakých podmínek, jakou formou a v jakých intervalech budou partneři informováni o vzniklých mimořádných situacích.

Cílové skupiny: Mezi cílové skupiny v patří celá široká veřejnost, hlavně místní obyvatelstvo daných měst a obcí (město Slavičín – část Nevšová, město Dubnica nad Váhom a obec Horné Srnie). [45]

Zhodnocení projektu: Město Slavičín a jeho místní části leží v povodí řeky Říky, které patří mezi nejvýznamnější přítoky řeky Vláry, na které leží partnerské obce a která zabezpečuje odvodnění území do řeky Váhu. Stávající krizové infrastruktury, vybudovány v 50. – 70. letech minulého století, nyní již nepokrývali komplexní území daných obcí. Navíc systém byl postaven na lokální hlášené službě a prvcích místního rozhlasu, zabezpečovaných pracovníky obecních úřadů a krizového štábu. Proto byla nutnost tento systém modernizovat a zajistit tak lepší bezpečnost pro občany těchto obcí. A to nemluvě o rekonstrukci mostu v centru Slavičina, kde docházelo při přívalových vodách (extrémní deště, jarní tání sněhu) k ohrožení skupiny obyvatelstva v centrální části města. Účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků na projekty takového typu se projeví právě v krizových situacích, které nejsou v našich klimatických podmínkách ničím výjimečným. Smyslem projektu byla ochrana obyvatel daných obcí, proto je projekt hodnocen velmi kladně.

7.4 Rozvoj infrastruktury vedoucí k úsporám a využití sluneční energie

Dotací titul: Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika

Priorita 2: Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí

Opatření 2.2: Zachování životního prostředí a rozvoj krajiny

Žadatel: Městys Pozlovice

Slovenský partner: Obec Čachtice

Celkové výdaje projektu: 5 948 000 Kč

- finanční podpora z ERDF: 5 056 000 Kč
- vlastní zdroje žadatele: 892 000 Kč

Doba realizace: leden 2008 – září 2009

Projektové cíle a výstupy: Projekt byl zaměřen na snížení energetické náročnosti budovy a využití obnovitelných zdrojů energie (solární energie) a tím vytvoření podmínek pro regeneraci a zachování životního prostředí v přeshraniční spolupráci se slovenským partnerem projektu včetně osvěty obyvatel v oblasti úspor energie a obnovitelných zdrojů. V rámci projektu došlo ke zlepšení tepelně-technických vlastností budovy mateřské školy (výměna oken a dveří, zateplení fasády, nová střecha) a instalace solárního ohřevu teplé vody v Pozlovicích, instalaci solárního termického systému na předehřevu teplé vody v Čachticích. Došlo k vzájemnému přenosu zkušeností se zaváděním tohoto systému ohřevu vody v obou místech realizace projektu. Při prezentaci tohoto projektu mezi občany se zvýšilo jejich povědomí a jejich motivace k energetickým úsporám a rozvoji obnovitelných zdrojů energie. Práce v Pozlovicích probíhaly od června do konce srpna 2009 tak, aby bylo možné zahájit užívání stavby po ukončení letních prázdnin.

Financování v průběhu projektu probíhalo na každé straně zvlášť. Po přijetí finančního příspěvku na účet vedoucího partnera bude neprodleně příslušná část příspěvku poukázána na účet hlavního přeshraničního partnera.

Cílové skupiny: Projekt byl zaměřen na širokou veřejnost – občany, rodiče, děti, neboť mateřská škola patří k nezbytnému občanskému vybavení v obci.

[46]

Zhodnocení projektu: Na základě zkušeností s realizací projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů v období 2004 – 2006 byl tým na straně hlavního partnera vytvořen z pracovníků, kteří mají zkušenosti s realizací těchto projektů. Realizací projektu se zajistil vzor pro ostatní budovy a zařízení v obou místech realizace.

Tím, že došlo ke zlepšení tepelně-technických vlastností budovy Mateřské školy v Pozlovicích, snížily se v roce 2010 rozpočtované náklady na spotřebu plynu oproti roku 2009 o 100 000 Kč. Partneři zvažují další spolupráci na projektech úprav komunikací vedoucích k významným turistickým cílům na svých územích – k Luhačovické přehradě v Pozlovicích a k Čachtickému hradu. V současné době brání podání žádosti nedokončená příprava projektů – nedořešené majetkové vztahy k pozemkům a chybějící doklady o povolení staveb.

Týmy si dále vyměňovaly zkušenosti s legislativou, ať se jedná o veřejné zakázky nebo vedení účetnictví v ČR a SR. Celkově lze dosavadní spolupráci hodnotit jako spolupráci přispívající ke komplexnímu rozvoji příhraničního regionu.

7.5 Cyklotrasa Slavičín – Nevšová – Luhačovice

Dotační titul: Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika

Priorita 2: Zachování krajiny a rozvoj cestovního ruchu

Opatření 2.1 : Budování a rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Žadatel: Město Slavičín

Slovenský partner: Město Dubnica nad Váhom

Celkové výdaje projektu: 9 369 174 Kč (393 663 €)

- finanční podpora z ERDF: 7 963 802 Kč (334 613,55 €)
- ze státního rozpočtu: 495 034 Kč (20 799,75 €)
- vlastní zdroje žadatele: 910 338 Kč (38 249,70 €)

Doba realizace: rok 2009

Projektové cíle a výstupy: Cílem projektu bylo cykloturistické napojení Slavičina na lázeňské město Luhačovice na straně jedné a směřování cykloturistů ze Slovenska na straně

druhé. Obecně lze říct, že hlavní myšlenka projektu spočívá v podpoření přeshraničního rozvoje cykloturistiky mezi Zlínským a Trenčianskym krajem, neboť cyklotrasa zabezpečuje spojení mezi Peritou, Dubnicou nad Váhom, Trenčianskou Teplou a Zlínským krajem, kde se napojuje na místní cyklotrasy. Na projektu se spolupracovalo s městem Dubnica nad Váhom, kde má cyklistika velmi pevné kořeny a dlouholeté velmi dobré výsledky jak na amatérské, tak na profesionální úrovni.

Cílové skupiny: Cyklisté i cykloturisté, lázeňští hosté.

Zhodnocení projektu: První část cyklotrasy, otevřena v květnu 2006 v úseku Slavičín – Nevšová, byla financována z programu INTERREG IIIA ČR – SR. Délka trasy činila více jak 3,5 km. Trasa je zasvěcena původnímu slovanskému osídlení a výskytu archeologických nálezů z historie tohoto kraje, což je náplní i čtyř tématických odpočívadel a infotabulí. [45]

Druhá část cyklotrasy byla dokončena v roce 2009 tak, aby byla připravena na jarní sezónu 2010. Finanční prostředky byly čerpány prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika. Napojení cyklotrasy na lázeňské město Luhačovice bude jistě novým lákadlem jak pro cykloturisty z obou stran hranice, tak pro aktivní sportovce – třeba z cyklistického oddílu Dubnica nad Váhom. Cyklisté určitě ocení nejen krásnou krajinu, ale také si pořádně šlápnou do pedálů. Že Bílé Karpaty nejsou žádná Haná, to je prostě fakt a krásu okolní krajiny jistě docení všichni uživatelé cyklotrasy. Cyklotrasa bude významnou zkratkou a hlavně objížďkou Petrůvky při cestě do Luhačovic. Cyklisté se tak vyhnou jak stoupání Drahancem na Petrůvku, tak ne zrovna bezpečnému sjezdu Obětovou do Luhačovic

7.6 Zhodnocení dopadů realizovaných projektů

Z realizace výše uvedených projektů, které byly financovány v rámci přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou, lze ekonomické dopady definovat následovně:

- zvýšilo se povědomí o mikroregionu Luhačovském Zálesí (jeho přednosti a atraktivity) což přispělo k přilákání nových návštěvníků,
- vytvořil se mapový informační systém daného území,
- došlo ke zlepšení a vybudování nové infrastruktury pro cílovou skupinu cykloturistů, čímž se opět zvýšila atraktivita celého mikroregionu,

- zvýšila se životní úroveň obyvatelstva (zlepšení podmínek pro trávení volného času),
- mikroregion navázal spolupráci s partnery ze Slovenska, přičemž dochází k výměně zkušenosti a k lepšímu poznání kulturního dědictví,
- díky instalaci bezdrátových varovných systémů krizového řízení k informování obyvatel o mimořádných situacích a rekonstrukci mostu v centru Slavičina došlo k zajištění větší bezpečnosti obyvatel tohoto území a snížení budoucích ekonomických výdajů na eliminaci škod z důvodu neočekávaných událostí,
- zvýšila se kvalita občanského vybavení v podobě zlepšení tepelně-technických vlastností budov sloužících pro vzdělávání dětí, a tím došlo ke snížení rozpočtových nákladů obce Pozlovice a města Rajecké Teplice,
- mikroregion a jednotlivé obce získaly cenné zkušenosti s realizací projektů z předchozích programů, které využívají pro čerpání dotací z fondů Evropské unie v období současném.

Cílem této kapitoly bylo představení vybraných úspěšných projektů v mikroregionu Luhačovské Zálesí. Protože byly úspěšné, lze je považovat za určité předlohy, které se dají využít pro další spolupráci.

8 STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ

Strategický rozvojový plán je uceleným dokumentem, zahrnující všechny problémové oblasti napříč jednotlivými sektory. Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí vychází z obecných východisek platných pro zpracování rozvojových dokumentů na regionální, národní i nadnárodní úrovni, ale zejména ze skutečných a reálných potřeb území a v neposlední řadě z toho, aby byl mikroregion schopen dosáhnout udržitelné a konkurenceschopné pozice v evropském prostoru.

Vnitřními východisky volby strategie jsou předcházející výstupy, a to analytická část území (socioekonomická analýza) a SWOT analýza. Tato analýza zmapovala stav podle tématických okruhů, ze kterých následně vzešly ty oblasti, na které by se měla strategie zaměřit.

Mezi hlavní rozvojové oblasti v rámci Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí patří následující prioritní osy:

- Ekonomický rozvoj
- Technická infrastruktura
- Rozvoj lidských zdrojů
- Životní prostředí
- Lázeňství a cestovní ruch

Jednotlivá prioritní osa obsahuje strategickou vizi pro danou oblast. Dále opatření a konkrétní aktivity, směřující ke stanovenému cíli strategie. Soubor těchto priorit pokryje celé spektrum zjištěných problémových oblastí na území mikroregionu s cílem naplnit podmínky trvale udržitelného rozvoje v nejširším slova smyslu, tedy nejen v oblasti ochrany životního prostředí, ale tak v oblasti sociální stabilizace obyvatel, zvyšování vzdělanosti a rozvoje podnikatelského prostředí v mikroregionu Luhačovské Zálesí.

Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí byla zpracována pro léta 2002 – 2012 a v roce 2008 doplněna Strategickým plánem LEADER pro léta 2007 – 2013, který vydala MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. Dochází tak k provázanosti tohoto novějšího dokumentu se Strategickým plánem mikroregionu, který byl tímto způsobem doplněn. Zároveň před-

stavuje i samotný proces řízení změn včetně průběžného sledování a vyhodnocování realizace jejich výsledků.

Pro realizaci každé strategie je nutná existence zdrojů, mezi které patří zejména zdroje lidské a finanční, které lze popsat následně:

- *lidské zdroje*

Spolky a zájmová sdružení, která na území mikroregionu Luhačovské Zálesí působí, jsou jednoznačným a pozitivním dokladem o fungující společnosti, zájmu místních obyvatel podílet se na spolkovém, sportovním, kulturním i společenském životě. Zástupci neziskových organizací spolupracují při přípravě záměrů se zástupci mikroregionu i s členy MAS a společně připravují další a další rozvojové projekty. Takové zapojení obyvatelstva je důležitým vnitřním potenciálem území. Dále je zde vysoká míra spolupráce mezi zemědělci, malými a středními podnikateli (živnostníky, řemeslníky). Stejně tak intenzivně pracují i starostové jednotlivých obcí při společném řešení věcí veřejných a rozvoje mikroregionu.

- *finanční zdroje*

Jednou z nejslabších stránek území je nedostatek finančních prostředků v hospodářství, veřejné správě i neziskovém sektoru. Tato slabá stránka je částečně eliminována realizací rozvojových projektů s dotační podporou a systémovým plánováním záměrů v rámci regionu. Subjekty na území mikroregionu mají bohaté zkušenosti s dotační politikou. Představitelé mikroregionu využívají dotační možnosti z programů: ROP, OPŽP, OPPI, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Přeshraniční spolupráce a IOP.

Samozřejmě důležitým finančním zdrojem jsou rozpočty jednotlivých obcí, tvořené daňovými příjmy, poplatky a dary.

- *jiné zdroje*

Řešené území disponuje velkým vnitřním potenciálem rozvoje lázeňství, cestovního ruchu, tradic, který je dán charakterem a polohou území.

Naplnění jednotlivých vizí daných priorit bude dosaženo především dlouhodobým partnerstvím podnikatelského, veřejného a neziskového sektoru, které umožní realizaci aktivit, na které by finanční, personální a odborné znalosti jednotlivých skupin nestačily. [47]

8.1 Vybrané osy rozvoje

V rámci analýzy území mikroregionu Luhačovské Zálesí jsem zvolila strategické osy rozvoje, které je možné rozvíjet prostřednictvím přeshraniční spolupráce. Za tyto rozvojové póly bych označila především osu Rozvoj lidských zdrojů a Rozvoj cestovního ruchu.

8.1.1 Rozvoj lidských zdrojů

Lidské zdroje jsou v mikroregionu soustředěny převážně do venkovských oblastí, které jsou však ohroženy snižujícím se počtem obyvatel. To naznačují negativní trendy: nízká hustota zalidnění (např. obce Doubravy 45 obyv./km², Horní Lhota 41 obyv./km²), klesající podíl předproduktivní složky populace, migrace pracovních sil směrem k větším městům. V obcích je stále ještě přítomno tradiční zemědělství s nízkou produktivitou práce, drobné řemeslné výroby se potýkají s velkými potížemi, základní služby jsou umístěny ve velkých obcích a městech. V jejich budoucím vývoji se předpokládají mnohé problémy: odchod mladých lidí do měst, špatné sociální služby, nevyužitelnost pozemků a poškozování životního prostředí.

Proto je strategická vize mikroregionu Luhačovské Zálesí v oblasti lidských zdrojů zaměřena na integraci všech obcí a obyvatel území do aktivit směřujících k vytváření plnohodnotného občanského života ve všech částech daného území. Ke zkvalitnění občanského života je důležité využít všech silných stránek mikroregionu, zejména vhodných podmínek pro podnikání. Rozvoj lidských zdrojů úzce souvisí a zároveň je podmíněn rozvojem oblastí ekonomiky (malé a střední podnikání), lázeňství a cestovního ruchu, technické a dopravní infrastruktury.

Opatření pro prioritní osu Rozvoj lidských zdrojů jsou:

1. Udržet nezaměstnanosti na sociálně únosné úrovni
2. Vytvářet rovnocenné podmínky a možnosti pro obyvatelstvo v jednotlivých obcích v oblasti vzdělávání
3. Vytvářet rovnocenné podmínky a možnosti pro obyvatelstvo v jednotlivých obcích mikroregionu v oblasti kultury
4. Zajistit dostupnost sociálních služeb a zdravotní péče pro všechny obyvatele
5. Zlepšit přístup občanů k bydlení

6. Ztotožnění obyvatel s mikroregionem
7. Přeshraniční spolupráce v oblasti lidských zdrojů [47]

8.1.2 Lázeňství a cestovní ruch

Z vlastního pohledu soudím, že především cestovní ruch může vést k velkému rozvoji mikroregionu, neboť se pyšní velkým přírodním bohatstvím, množstvím kulturních a lidových památek, kulturními akcemi a nechybějí zde ani tradiční řemesla. Tuto prioritní osu je možné rozdělit na lázeňství a cestovní ruch.

Lázeňství

Rozvoj lázeňství má pro mikroregionu zásadní význam, neboť lázně Luhačovice jsou čtvrtými největšími lázněmi v České republice a nejvýznamnějšími moravskými lázněmi. Léčí se zde onemocnění cest dýchacích, ale i jiná onemocnění. Známé jsou především inhalace Vincentkou, pitné kúry aj. Podle statistiky ČSÚ, která sleduje mimo jiné i ubytování v deseti největších lázeňských místech, Luhačovice zauímají po Karlových Varech druhé místo. Jsou tedy druhými nejnavštěvovanějšími lázněmi v ČR. Splňují 5 P českých lázní – léčebný účinek, přírodní prostředí, sportovní vyžití, kultura a společenský život.

V předchozích letech jezdili do lázní převážně reálně nemocní lidé s konkrétní diagnózou, kteří se doléčovali po operaci či onemocnění. V současné době do lázní jezdí i lidé, kteří si v nich chtějí odpočinout od každodenní únavy a strastí velkoměstského života. Lázně Luhačovice jsou ideální právě pro lidi, kteří jsou stresováni v zaměstnání, trpí nedostatkem pohybu či diabetes. Proto zde vyvstala potřeba budovat tzv. wellness centra s lázeňskými procedurami, aby zde hosté doplnili životní sílu a elán.

Rozvoj lázeňství v mikroregionu musí být úzce provázán jak s rozvojem cestovního ruchu, tak i dalších oblastí (lidské zdroje, technická infrastruktura, životní prostředí, ekonomický rozvoj). Za posledních 5 let na území lázní zrekonstruováno několik významných ubytovacích kapacit, které nabízí své široké služby pro náročnou klientelu. Jedná se o 3 hotely třídy **** a jeden hotel třídy ***. Přičemž dva z nich zahájili provoz v roce 2010. Procedury však pacienti podstupují většinou v dopoledních hodinách. Proto je nutné nabídnout hostům různé programy – společenské, rekondiční, fitness programy, poznávací zájezdy po blízkém okolí, aktivní trávení volného času (turistika, cykloturistika, jízda na koni apod.).

V kombinaci turistiky a lázeňství je v mikroregionu Luhačovské Zálesí skryt stále velký potenciál budoucnosti.

Opatření pro lázeňství jsou následující:

1. Zlepšit propagaci lázní i mikroregionu v ČR i zahraničí
2. Vytvořit marketingové programy
3. Vytvořit atraktivní podmínky pro různé cílové skupiny

[47]

Cestovní ruch

Současný cestovní ruch v mikroregionu specifikuje silné stránky a formuluje věcné oblasti možných příležitostí k využití jeho rozvoje. Slabé stránky a problémové oblasti cestovního ruchu mikroregionu Luhačovské Zálesí spočívají především v jeho infrastruktuře, nedostatečné propagaci, nízké kvalitě poskytovaných služeb. A právě na odstranění těchto slabých stránek jsou zaměřeny priority k dalšímu rozvoji. Ten spočívá v zaměření se na zdůraznění místních zajímavostí, zejména kulturních a historických památek, přírodních atraktivit, zviditelnění nabídky pěších a cyklistických stezek, hippoterapie a dobudování základní infrastrukturu cestovního ruchu, bez které další rozvoj není možný.

Místní obyvatelé by měli být informováni o významu cestovního ruchu pro svou obec, o jeho možnostech využití (agroturistika) a o výhodách a nevýhodách s cestovním ruchem souvisejících. Je tedy nutné, trvale zasazovat o udržení a posílení identity kulturního života v obcích, udržování rozvoje řemeslných tradic.

Pro další rozvoj této oblasti v mikroregionu je důležitá jednak spolupráce subjektů cestovního ruchu a obcí, ale také koordinace činností rozvoje tohoto odvětví, která se však jeví jako nedostatečná. Jedná se o jednotný postup a řešení např. při instalování informačních tabulí a směrovek, vydávání společných propagačních materiálů, rozšíření programové nabídky, zviditelnění vhodných podmínek pro aktivní dovolenou a jejich rozšíření, budování sportovních areálů, ubytovacích zařízení, rozšíření doplňkových služeb, vytváření programové nabídky cestovního ruchu apod. Zástupci samospráv jsou často nařčeni z plýtvání veřejných prostředků při budování takové infrastruktury. Proto by měli být podrobně seznámeni s přínosem cestovního ruchu jako celku do oblasti.

Opatření pro oblast cestovního ruchu:

1. Zviditelnění mikroregionu, propagace
2. Zvýšení hospodářského významu a přínosu cestovního ruchu
3. Zlepšení kvality služeb ubytovacích a stravovacích zařízení
4. Vytváření informačních, marketingových, vzdělávacích a jiných služeb pro rozvoj cestovního ruchu
5. Trvale zlepšovat podmínky pro všestranné kulturní, sportovní a společenské aktivity obyvatel
6. Péče o kulturní dědictví [47]

8.2 Návrhy projektů a doporučení

Návrhy projektů financovaných v rámci přeshraniční spolupráce budou vycházet z výše uvedených pólů rozvoje Strategie mikroregionu Luhačovské Zálesí, neboť podle mého názoru se jedná o nejvhodnější oblasti rozvoje. Mikroregion má značný potenciál pro budoucí rozvoj území a kvalitu života v něm. Nabízí se zde mnoho příležitostí jak tuto oblast zvelebit a učinit ji příjemnější pro místní obyvatele či zajímavější pro potenciální turisty a návštěvníky. V rámci této části mé práce bych ráda uvedla několik nápadů projektů, jejichž prostředky na realizaci by mohly být získány prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika dle jednotlivých prioritních os a jejich opatření, na který je z ERDF vyčleněno pro období 2007 – 2013 celkem 92, 740 mil. EUR. Spoluúčasť ERDF pro toto období je ve výši 85% z celkových nákladů, přičemž 10% si žadatel musí hradit sám a 5% lze získat ze státního rozpočtu.

V předešlé části jsem si zvolila jako hlavní póly rozvoje Rozvoj lidských zdrojů a Lázeňství a cestovní ruch. Proto navrhuji projekty právě v těchto oblastech, především ale v rámci cestovního ruchu.

8.2.1 Rozvoj lidských zdrojů

V rámci této osy jsem navrhla jeden projekt, který by podle mého názoru přispěl ke zlepšení přeshraniční spolupráce v oblasti lidských zdrojů. Financování osy by bylo možné v rámci opatření Kulturní rozvoj a zachování tradic. Z Evropského fondu pro regionální

rozvoj je pro toto opatření vyčleněno zhruba 3, 709 mil. EUR, což činí 4% z celkové výše alokovaných zdrojů pro OPPS SR – ČR 2007 – 2013.

8.2.1.1 Děti a tradice překonají hranice

Priorita: 1 Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

Opatření: 1.1 Kulturní rozvoj a zachování tradic

Žadatel: Mikroregion Luhačovské Zálesí

Slovenský partner: Združenie obcí Kopaničiarskeho regionu Velka Javorina – Bradlo

Celkové náklady: 1 900 000 Kč

- výše dotace z ERDF: 1 615 000 Kč,
- ze státního rozpočtu: 95 000 Kč,
- vlastní zdroje: 190 000 Kč.

Doba realizace: květen 2011 – srpen 2012

Cíl projektu: Realizace přeshraničních aktivit, které umožní větší intenzitu formálních i neformálních styků na úrovni představitelů samosprávy (včetně příspěvkových organizací), kulturních spolků a neziskových organizací.

Cílové skupiny: Děti a mládež z obou mikroregionů, představitelé samospráv, kulturních spolků, neziskových organizací.

Výstupy projektu: Plynulé navázání na předešlé společné aktivity, které povedou ke zvýšení vzájemné spolupráce, která bude rozšířena o společné plánování rozvoje cestovního ruchu v obou oblastech. V rámci zlepšení přeshraničních vztahů bych si představovala následující aktivity:

- přehlídku dětských souborů konanou u slovenského partnera,
- tradiční jarmark lidových řemeslníků, umělců a výrobců regionálních produktů pořádaný též u slovenského partnera,
- letní tábor dětí základních škol obou partnerů, konaný o letních prázdninách na území mikroregionu Luhačovské Zálesí (kemp Luhačovice),

- vícedenní sportovní akci, které by se účastnili děti ze základních škol obou partnerů, pořádanou v mikroregionu Luhačovské Zálesí (Sportovní centrum Radostova Luhačovice),
- konferenci obou partnerů o rozšíření spolupráce mezi regiony v Česko-slovenském příhraničí (propojení podnikatelů v oblasti cestovního ruchu a vzájemné sblížení obyvatel obou regionů). Konference by se mohly účastnit zástupci cestovních kanceláří, pracovníci v oblasti cestovního ruchu, zástupci měst a obcí, ubytovatelů, restaurátérů, kteří na daném území působí. Výstupem by mohl být propagační materiál, který by informoval o turistickém potenciálu a atraktivitě mikroregionu Luhačovské Zálesí a Kopaničarskem regionu Velka Javorina – Bradlo.

Mikroregion Luhačovské Zálesí a Kopaničarsky region Velka Javorina – Bradlo leží v těsné blízkosti česko-slovenských hranic a vždy sdíleli společný historický prostor a duchovní hodnoty. Do rozdělení Československa udržovali příhraniční obce intenzivní kulturní, společenské, ekonomické a sociální vazby, ale rozdělením byly tyto vazby významně oslabené. Projekt je tedy zaměřen na společné propagační aktivity v oblasti kultury, vzdělání, sportu, ale i cestovního ruchu. Jeho realizace by přispěla k tvorbě dobrých sousedských vztahů a rozvoji společenských a hospodářských kontaktů.

8.2.2 Lázeňství a cestovní ruch

V oblasti cestovního ruchu shledávám největší potenciál rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí. Navrhuji zde celkem 5 projektů, které podle mě určitě zvýší atraktivitu daného území. Financování tří projektů je především v rámci opatření Rozvoj přeshraničního cestovního ruchu, na který je z ERDF vyčleněna částka 18,548 mil. EUR (20% prostředků pro OPSP SR – ČR). Jeden projekt jsem navrhla financovat v rámci opatření Fondu mikroprojektů, neboť se nejedná o velkou investiční akci. Tento fond disponuje pro období 2007 – 2013 9,274 mil. EUR (10% prostředků uvolněných z ERDF). Poslední projekt jsem navrhla v rámci opatření Spolupráce a síťování, na něj připadá 7,419 mil. EUR, což činí 8% všech alokovaných zdrojů.

8.2.2.1 Rozhledna na Komonci

Priorita: 1 Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

Opatření: 1.5 Rozvoj přeshraničního cestovního ruchu

Žadatel: Mikroregion Luhačovské Zálesí

Slovenský partner: Združenie obci Kopaničiarskeho regionu Velka Javorina – Bradlo

Celkové náklady: 6 000 000 Kč

- výše dotace z ERDF: 5 100 000 Kč,
- ze státního rozpočtu: 300 000 Kč,
- vlastní zdroje: 600 000 Kč.

Doba realizace: srpen 2010 – říjen 2010

Cíl projektu: Stavba rozhledny na vrcholu zvaném Komonec s cílem zvýšení návštěvnosti naučné stezky, ale i atraktivnosti území mikroregionu Luhačovské Zálesí.

Cílové skupiny: Turisté a cykloturisté.

Výstupy projektu: Postavit rozhlednu na vrcholu Komonec o výšce 672,3 m. n. m., který se nachází severně od Luhačovic, na katastru obce Provodov. Stavba by musela respektovat výšku okolní vzrostlé zeleně 25 m a neměla by narušit ráz krajiny. Rozhledna by měla být jednoduchá, efektivní, účelová a ekonomická.

Vybudování takové stavby na Komonci není nová myšlenka. Již v roce 1934 zde byla postavena dřevěná stavba, jenž plnila vyhlídkovou funkci až do padesátých let minulého století. Nová uvažovaná rozhledna by se nacházela jen několik málo metrů od této stavby. Z vrcholu Komonec je hezký výhled na Bílé Karpaty už nyní, ovšem z rozhledny by byl daleko kvalitnější. Na východní straně by rozhledna umožnila pohled přes Bílé Karpaty až k Jeseníkům a Nízkým Tatrám. Za příznivého počasí by bylo možné shlédnout na západní straně Dolnomoravský úval s Pálavou. Vrchol Komonec je vyhledávaným turistickým cílem nejen místního obyvatelstva, ale i návštěvníku mikroregionu, neboť je obklopen krásným přírodním prostředím. Nedaleko vrcholu se nachází též zřícenina hradu Starý Světlov, jehož přístupová stezka vede po hřebenu od Komonce a turisté se zde vyskytují prakticky po celý rok.

Zrcadlovým projektem by mohla být stavba podobného rázu v Kopaničiarskem regionu Velka Javorina – Bradlo.

Obr. 13. Pohled z Komonice na Bílé Karpaty Zdroj [48]

8.2.2.2 *Jurkovičův park miniatur*

Priorita: 1 Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

Opatření: 1.5 Rozvoj přeshraničního cestovního ruchu

Žadatel: Mikroregion Luhačovské Zálesí

Slovenský partner: Mikroregión Dubová

Celkové náklady: 4 000 000 Kč

- výše dotace z ERDF: 3 400 000 Kč,
- ze státního rozpočtu: 200 000 Kč,
- vlastní zdroje: 400 000 Kč.

Doba realizace: září 2010 – červen 2012

Cíl projektu: Vytvořit na lázeňském území Luhačovic trojrozměrný modelový komplex staveb, které navrhnul slovenský architekt Dušan Samuel Jurkovi pro luhačovické lázně.

Cílové skupiny: Tuzemští i zahraniční lázeňští hosté, turisté, místní obyvatelstvo.

Výstupy projektu: Výstava modelů historických staveb, které se v Luhačovicích nacházejí, včetně staveb, které nebyly nikdy zrealizovány či podlehly času. Projekt by vyzdvihnul československý kulturní a umělecký potenciál historie Luhačovic, jako centra mikroregionu Luhačovské Zálesí a to prostřednictvím popularizace Jurkovičova luhačovického díla.

Dále by došlo k součinnosti mnoha místních složek pomáhat občanům i návštěvníkům Luhačovicka seznamovat se blíže s kulturní historií lázní a města. Celkově by projekt přinesl zatraktivnění mikroregionu Luhačovské Zálesí a došlo by k cílenému rozvoji cestovního ruchu v této oblasti. Projekt by představoval návštěvníkům vizi velkého slovenského architekta, který stvořil nezaměnitelnou podobu dnešních Luhačovic, kterou jezdí obdivovat lidé nejen z České republiky, ale i Polska, Slovenska, Německa a Ruska. Náměty pro konstrukci modelů jsou stavby jako: Janův dům, Vodoléčebný ústav, Jestřabí, Hudební pavilon, Říční a sluneční lázně, Slovenská buda a další.

Možné lokality pro umístění této expozice bych navrhovala bývalý objekt Slovenské budy (též Jurkovičova stavba), která před několika lety vyhořely a místo doposud chátrá. Lokalita by byla výhodná nejen pro svou polohu, neboť se nachází na vyvýšeném místě poskytující pohled do lázeňského údolí, ale především pro „ducha“ místa. Slovenská buda byla před svým vyhořením velmi populárním místem a centrem zábavy (taneční a zábavné večery), která se nesla v tradičním československém duchu. Negativem se zde jeví poloha mimo centrální oblast lázní či města a majetkové vztahy. Bývalý objekt je v rukou soukromého vlastního, proto by byla nutná dohoda či odkup pozemku. Alternativní umístění bych navrhla objektů bývalých Říčních a slunečních lázní, nacházejících se v oblasti Jurkovičovi aleje.

Obr. 14. Jurkovičovy stavby

Zdroj [44]

Pro tento projekt mi byla velkou motivací obec Podolie na Slovensku, která je součástí Mikroregionu Dubová. Ta zhruba před pěti lety založila Park miniatur Podolie, kde se v současnosti nachází 27 modelů slovenských hradů, zámku a vzácné sakrální architektury. Mezi skvosty tam patří například podobizna Čachtického hradu z roku 1700, model hradu Vršatec či Šarišského hradu (rozměr 7 x 3 metry). Tato expozice má na Slovensku velký úspěch, své modely již obec prezentovala na Evropském střetnutí parku v Německu. Ze

stránek obce Podolie jsem se dověděla, že chce park stále rozšiřovat o nové modely, proto se mi jevily jako vhodné partnery pro navrhovaný projekt.

8.2.2.3 *Modernizace sportovního vybavení*

Priorita: 1 Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

Opatření: 1.5 Rozvoj přeshraničního cestovního ruchu

Žadatel: Městys Pozlovice

Slovenský partner: Město Rajecké Teplice

Celkové náklady: 1 500 000 Kč

- výše dotace z ERDF: 1 275 000 Kč,
- ze státního rozpočtu: 75 000 Kč,
- vlastní zdroje: 150 000 Kč.

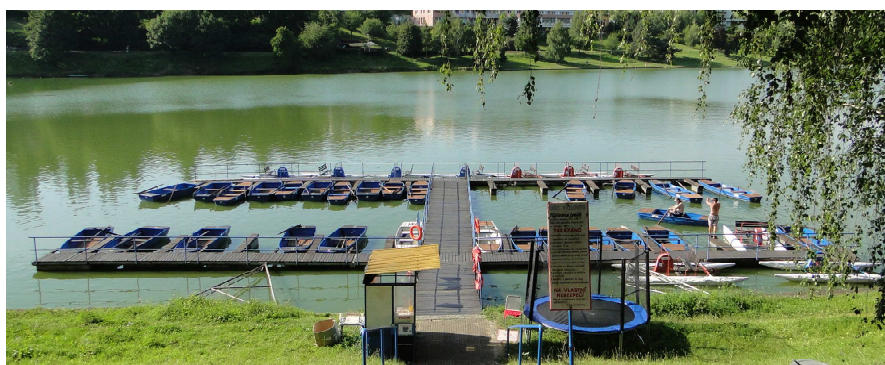
Doba realizace: březen 2011 – červen 2011

Cíl projektu: Rekonstrukce stávajícího sportovního vybavení loděnice na Luhačovické přehradě.

Cílové skupiny: Návštěvníci území, lázeňští hosté a místní obyvatelstvo. Nejčastějšími zákazníky loděnice jsou většinou rodiny s dětmi a mladí lidé. Právě tyto cílové skupiny patří v mikroregionu ke skupinám upadajícím, proto je snaha o jejich opětovné přilákání do regionu.

Výstupy projektu: Modernizace stávajícího vybavení loděnice v podobě nákupu nových lodí, šlapadel a železné konstrukce mola včetně dřevěné výplně. Došlo by tak ke zvýšení atraktivnosti rekreačního areálu Luhačovické přehrady. Vlastníkem a provozovatelem zařízení je městys Pozlovice, který je zároveň i správcem areálu Luhačovická přehrada, neboť se nachází na jeho katastrálním území. Stávající vybavení loděnice (lodžky, šlapadla, molo, vstupní brána a pokladna) se jeví jako technicky nevyhovující a zastaralé. Každoroční nátěry loděk a oprava mola pracovníky Městysu Pozlovice udržují životnost tohoto vybavení již několik let, avšak potýkají se rok od roku s více závažnými závadami na vybavení, které již není možné opravit.

Kvalita vody v přehradě je již několik let nevyhovující a koupání je pouze na vlastní nebezpečí z důvodu výskytu sinic v letních měsících. Lodkaření tak nabízí vhodnou alternativu, jak strávit na přehradě příjemné chvíle. Zrcadlovým projektem na slovenské straně by mohla být rekonstrukce stejného sportovního vybavení města Rajecké Teplice, které se nachází na jezírku v katastru tohoto města.

Obr. 15. Loděnice na Luhačovické přehradě Zdroj [vlastní foto]

8.2.2.4 Úprava běžkařských stop v přeshraniční oblasti Bílých Karpat

Priorita: 1 Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

Opatření: 1.6 Fond mikroprojektů

Žadatel: Město Slavičín

Slovenský partner: Město Dubnica nad Váhom

Celkové náklady: 500 000 Kč

- výše dotace z ERDF: 425 000 Kč,
- vlastní zdroje: 75 000 Kč.

Doba realizace: září 2010 – leden 2011

Cíl projektu: Zajištění úpravy a doprovodné infrastruktury běžeckých stop v přeshraniční oblasti Bílých Karpat - návaznost tratí v oblasti města Luhačovice – města Slavičín – obce Horná Suča – obce Dolná Suča – města Dubnica nad Váhom. Došlo by k zatraktivnění česko-slovenské pohraničí v zimních měsících, což by výrazně přispělo k rozvoji cestovního ruchu dané oblasti.

Cilové skupiny: Běžkaři a pěší turisté z obou stran hranic.

Výstupy projektu: Upravené a udržované běžecké stopy pomocí sněžných skútrů, z čehož plyne jejich nákup či pronájem od soukromých vlastníků. Dalšími výstupy by byla turistická infrastruktura – značení tratí, odpočinková místa (altány) a především vytvoření propagačních materiálů pro tento typ zimního sportu. Díky klimatickým podmínkám, ve kterých se území nachází, je zde pro běžkování velmi dobrý potenciál. Značné oblibě se těší nejen u místního obyvatelstva (ať už pasivní či aktivní sportovci), ale i návštěvníků a lázeňských hostů mikroregionu Luhačovské Zálesí. Svědčí o tom lázeňští hosté, kteří jezdí na rekreaci i se svou běžkařskou výbavou. Místní obyvatelstvo městyse Pozlovice využívá každoročně upravenou běžeckou stopu okruhu Vega. Avšak pro zdatnější běžkaře je trať nedostatečná, proto napojení stopy na Slavičín a slovenskou stranu by bylo obohacením území. Běžecká stopa by vedla oblastí, kde se nachází mnoho přírodních památek – a především krásným přírodním prostředím, které Bílé Karpaty nabízí.

Obr. 16. Běžecké stopy na Luhačovicku

Zdroj [vlastní foto]

8.2.2.5 *Kamerové systémy pro ochranu infrastruktury cestovního ruchu*

Priorita: 1 Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce

Opatření: 1.2 Spolupráce a síťování

Žadatel: Městys Pozlovice

Slovenský partner: Město Rajecké Teplice

Celkové náklady: 2 000 000 Kč

- výše dotace z ERDF: 1 700 000 Kč,
- ze státního rozpočtu: 100 000 Kč,
- vlastní zdroje: 200 000 Kč.

Doba realizace: červen 2010 – srpen 2010

Cíl projektu: Pomocí kamerových systémů zvýšit ochranu kulturních a historických památek v obci, včetně turistické infrastruktury.

Cílové skupiny: Místní obyvatelstvo a návštěvníci daného místa.

Výstupy projektu: Nákup a montáž kamerových systémů, které by napomohly k ochraně vybudované infrastruktury cestovního ruchu, kulturních a historických památek v městysi Pozlovice a městě Rajecké Teplice. Kamerové systémy bych navrhovala umístit na čtyřech místech v katastru městyse Pozlovice:

1. parkoviště u Luhačovické přehrady, které je mimo letní sezónu nehlídané (je zde umístěno několik informačních tabulí, pohled na parkovací plochu a hráz přehrady),
2. zátoka Luhačovické přehrady (pohled na veřejné záchody, chátrající objekt Kaskáda, prostředí celé přehrady),
3. centrum městyse Pozlovice – na budově Hasičské zbrojnice – vyskytují se zde informační tabule podporující cestovní ruch a je zde nově zrekonstruováno centrum městyse (dřevěný altán, lavičky),
4. kostel sv. Martina v Pozlovicích (monitoring kostela a hřbitova).

Realizací projektu by byl učiněn krok, vedoucí k boji proti vandalismu, který se především na území městyse Pozlovice v posledních 5 letech velmi často vyskytuje. V rámci projektu Infrastruktura cykloturistických a turistických tras realizovaného z programu INTERREG III v období 2004 – 2006 došlo k vybavení území informačními tabulemi, které jsou téměř všechny v současné době poškozeny vandaly (včetně tabulí umístěných přímo v centru městyse). Následovala rekonstrukce veřejných toalet v lokalitě Luhačovické přehrady, které jsou nyní též poničeny. Dalším, vrcholným, projevem vandalismu bylo odcizení měděných svodů a poničení místního farního kostela v měsíci dubnu 2010.

Obr. 17. Poškozená infrastruktura v městysi Pozlovice

Zdroj [vlastní foto]

8.2.3 Zhodnocení dopadů navržených projektů

Téměř všechny navrhované projekty se týkají rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Luhačovské Zálesí, neboť zde je podle mého názoru ukryt velký potenciál pro další rozvoj. Rozpočet projektů je učiněn odhadem z podobně již zrealizovaných projektů.

Z navržených projektů bych doporučovala nejdříve realizaci rozhledny na Komonci, neboť se o tomto záměru hovoří již dlouhou dobu. V současné době je zrealizována část naučné stezky, kterou jsem navrhovala ve své bakalářské práci. Stezka vede právě kolem Komonce a s rozhlednou by tak vytvořili další prvek, který by vedl ke zatraktivnění celého území. Problémem je nedostatek finančních prostředků. Operační program přeshraniční spolupráce SR – ČR určitě tuto možnost nabízí, proto si myslím by byla velká škoda ji nevyužít.

Druhým nejvýznamnějším projektem je určitě realizace miniparku Jurkovičových staveb. Jednalo by se o originální projekt ve Zlínském kraji, který by zviditelnil především lázně Luhačovice, ale díky zvýšení návštěvnosti místa by ekonomické dopady měly pozitivní význam pro celý mikroregion. Největší problém by pravděpodobně spočíval v nalezení nejvhodnějšího místa pro umístění těchto modelů staveb. Navržen byl objekt Slovenské budy, která byla v minulosti symbolem místního československého národa. Avšak po hlubším zkoumání jsem se dověděla, že objekt je ve vlastnictví soukromé osoby, která o dotace z EU žádat nemůže. Řešením by byl tedy odkup či pronájem objektu, který by však projekt celkově velmi prodražil.

Třetím nejdůležitějším projektem by se mi jevila instalace kamerových systémů na území městyse Pozlovice z důvodu stále se zvyšujícího vandalismu, který je páchán nejen na infrastrukturu cestovního ruchu, ale i místních památkách.

ZÁVĚR

Diplomová práce je zaměřena na mikroregion Luhačovské Zálesí a jeho rozvoj prostřednictvím přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou.

Teoretická část popisuje především možné formy spolupráce obcí, tedy jejich sdružování do dobrovolných svazků obcí a mikroregionů. Obce takto sdružené mohou využívat základní principy regionální politiky jako je spolupráce, partnerství a spolufinancování. Tato spolupráce má podle mého názoru dobrý potenciál pro rozvoj jednotlivých obcí a možnosti společného čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Další formou spolupráce mezi obcemi jsou místní akční skupiny pracující za základně Iniciativy Leader, které umožňují zapojit do práce v nich i místní obyvatele, podnikatele a další subjekty působící v daném území. Práce je zaměřena na přeshraniční spolupráci, proto jsou zde uvedeny programy přeshraniční spolupráce, které napomáhají rozvoji řešeného území.

Praktická část obsahuje socioekonomickou analýzu mikroregionu Luhačovské Zálesí, ve které je pozornost věnována základním oblastem charakterizující mikroregion, jako je historie území, jeho poloha a členění, přírodní podmínky, demografické údaje, technická infrastruktura, cestovní ruch, kultura a volný čas či etnografie obcí mikroregionu. Ze zpracovaných dat byla vytvořena SWOT analýza řešeného území, ze které vyplynulo, že mikroregion má nejen spousty kladů, ale také možností k případnému rozvoji. Budoucnost území jako celku je v oblasti kvality života regionu a hlavně rozvoje cestovního ruchu a volnočasových aktivit, vytvořením marketingových mikroregionálních produktů, které by přilákaly jak návštěvníky, tak i motivovaly místní podnikatelské subjekty k zapojení se do takovýchto produktů. K tomu bude potřeba aktivního zapojení mikroregionu do čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a do získávání dotací a grantů vypisovaných příslušnými ministerstvy, kraji apod. Mikroregion Luhačovské Zálesí má také spoustu záporných znaků a případných ohrožení, které by mohli bez takto získaných finančních prostředků způsobit spíše úpadek území jako celku než jeho rozmach.

Dále byly zhodnoceny již zrealizované projekty v rámci přeshraniční spolupráce mikroregionu se slovenskými partnery. Doposud bylo realizováno 12 projektů o celkovém rozpočtu 58,77 mil. Kč, přičemž podpora z ERDF dosáhla výše 45,912 mil. Kč. K vlastnímu zhodnocení bylo vybráno 5 projektů, které mě nejvíce zaujaly a o jejichž přínosu jsem byla pevně přesvědčena. Určitě se jejich realizací zvýšilo povědomí o mikroregionu Luhačovské

Zálesí, což přispělo k přilákání nových návštěvníků, vytvořil se mapový informační systém daného území, došlo k vybudování nové infrastruktury pro rozvoj cykloturistiky a především se zvýšila životní úroveň obyvatelstva. V rámci této části bylo provedeno dotazníkové šetření týkající se Fondu mikroprojektů, neboli projektů „lidé lidem“ a jeho administrátora Regionální rozvojové agentury Východní Moravy. Dotazníky byly zaslány všem členům mikroregionu, přičemž řádně vyplněných se vrátilo 6 a vyplnulo z nich, že městy Pozlovice, města Slavičín a Luhačovice mají zkušenosti v tímto fondem a finanční prostředky z něj aktivně čerpají. Stejně kladně se vyjádřili o RRA VM, se kterou na projektech spolupracovali. Obce Březůvky, Ludkovice a Petřůvka z FMP doposud nečerpala. Z důvodu velmi nízké návratnosti dotazníků bylo toto šetření doplněno o řízený rozhovor s projektovým manažerem MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. RNDr. Romanem Kašparem, který se projekty zabývá a podle mě má velký přehled o řešeném území. Z rozhovoru vyplynulo, že pan Kašpar považuje Fond mikroprojektů za velmi prospěšný a MAS Luhačovské Zálesí, o. p. s. z něj též čerpá finanční prostředky. Celkově je zájem o tento fond podle něj velký, což dokazuje převyšující poptávka po finančních prostředcích z tohoto fondu než je možná nabídka. Využití služeb RRA VM pro obce mikroregionu Luhačovské Zálesí je velmi prospěšné, neboť jim pomůže s realizací projektu, napsáním úspěšné žádosti a celkově složitou administrativou, na druhou stranu se tak projekt pro danou obec prodraží, což většinou právě menší obce, kterých je v mikroregionu většina, od této spolupráce odrazuje. Uvedl, že v době finanční krize je potřeba získávat dotace převážně na investiční projekty, proto na ty neinvestiční nezbyvá obcím z jejich rozpočtu mnoho prostředků. Dále podotkl, že problémem pro malé obce je systém zpětného financování právě z důvodu nedostatku finančních zdrojů obcí. Toto vidí jako hlavní důvod nízké návratnosti dotazníků z obcí mikroregionu.

Další část práce se věnovala Strategii rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí, která obsahuje osy a opatření pro další rozvoj území. Zde byly vytipovány a blíže specifikovány dvě osy rozvoje, které jsou z mého pohledu stěžejní z hlediska významu při určování směru dalšího rozvoje mikroregionu. Jedná se o rozvoj lidských zdrojů a lázeňství a cestovního ruchu.

V návaznosti na SWOT analýzu a vybrané strategické osy rozvoje řešeného území bylo navrženo 6 projektů, které by mohly napomoci ke zatraktivnění daného území. Finanční prostředky byly doporučeny získat v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce

SR – ČR 2007 – 2013. V rámci osy Rozvoj lidských zdrojů byl navržen jeden projekt s názvem „Děti a tradice, překonají hranice“. Projekt by podle mého názoru přispěl ke zlepšení přeshraniční spolupráce v oblasti lidských zdrojů. Financování osy by bylo možné v rámci opatření Kulturní rozvoj a zachování tradic. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj je pro toto opatření vyčleněno zhruba 3, 709 mil. EUR, což činí 4% z celkové výše alokovaných zdrojů pro OPPS SR – ČR 2007 – 2013.

Dalších pět projektů bylo věnováno rozvoji cestovního ruchu, který je pro mikroregion z mého hlediska klíčový. Financování tří projektů je především v rámci opatření Rozvoj přeshraničního cestovního ruchu, na který je z ERDF vyčleněna částka 18,548 mil. EUR (20% prostředků pro OPPS SR – ČR). Jedná se o stavbu rozhledny na Komonci, kde si dovoluji říct, že by příliv turistů do území přímo zaručovala stejně jako zřízení parku miniatur staveb slavného slovenského architekta Dušana Jurkoviče v Luhačovicích. Dalším projektem tohoto rázu by mohla být rekonstrukce sportovního vybavení loděnice na Luhačovické přehradě, kde by došlo ke zvýraznění tohoto rekreačního areálu. Projekt na úpravu běžkařských stop v přeshraniční oblasti Bílých Karpat jsem navrhla financovat v rámci opatření Fondu mikroprojektů, neboť se nejedná o velkou investiční akci. Tento fond disponuje pro období 2007 – 2013 9,274 mil. EUR (10% prostředků uvolněných z ERDF).

Poslední projekt, instalace kamerových systémů pro ochranu infrastruktury cestovního ruchu, byl doporučen v rámci opatření Spolupráce a síťování, na něž připadá 7,419 mil. EUR, což činí 8% všech alokovaných zdrojů.

Dlouhodobým cílem mikroregionu Luhačovské Zálesí je přilákat co nejvíce turistů do oblasti, čímž toto území dosáhne většího příjmu z cestovního ruchu a nižší míry nezaměstnanosti. Věřím, že návrhy přeshraničních projektů v mé diplomové práci přispějí jak k tomuto cíli, tak i uvědomění si značného přirozeného potenciálu daného území v oblasti rozvoje cestovního ruchu, nejen se zaměřením na lázeňství a turistiku, ale i na využití geografické, ekologické a historické hodnoty území mikroregionu Luhačovské Zálesí. Tím považuji cíl práce za splněný.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Portál Vysoká škola podnikatelská*: [online]. [cit. 2010-03-03]. Dostupné z WWW:
<http://portal.vsp.cz/files/katedry/katedra%20PMO/metoda_dotazovani.pdf>
- [2] DE VITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. Přeložili Milan Barůšek a Ing. Jiří Rezek. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s. r. o., 2001. 420 s. ISBN 80-7169-988-8.
- [3] *Vysoká škola Báňská*: [online]. [cit. 2010-03-03]. Dostupné z WWW:
<<http://katedry.fmmi.vsb.cz/639/qmag/mj09-cz.htm>>
- [4] *Dotazník-online*:: [online]. [cit. 2010-03-03]. Dostupné z WWW:
<<http://www.dotaznik-online.cz/>>
- [5] KOHOUTEK, R. *Dotazník*:: [online]. [cit. 2010-03-03]. Dostupné z WWW:
<<http://www.ssvp.wz.cz/Texty/dotaznik.html>>
- [6] ŘEZANKOVÁ, H. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 212 s. ISBN 978-80-86946-49-8.
- [7] *Literární rešerše*:: [online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW:
<www.tomcat.prf.jcu.cz/jersa/Literarni%20reserse.doc>
- [8] ZICH, F. *Úvod do sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o. p. s., 2007. 116 s. ISBN 80-86754-19-7.
- [9] TVRDÝ, L. *Socioekonomické analýzy měst a regionů*: [online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW:
<http://homel.vsb.cz/~tvr12/PUBLIKACE/2004/2004_soceko_analyzy.pdf>
- [10] ŠKRABAL, I., NUNVÁŘOVÁ, S. et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. 182 s. ISBN 80-7357-138-2.
- [11] *SWOT analýza*: [online]. [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW:
<http://www.reganalyza.estranky.cz/clanky/cviceni/strucne-ke-swot-analyze_-prikklady>

- [12] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
- [13] WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. et al. *Regionální rozvoj*. Praha: Linde Praha, a. s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [14] WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2.
- [15] *Portál odboru strukturálních fondů Ministerstva vnitra ČR*: [online]. [cit. 2010-03-08]. Dostupné z WWW:
<<http://www.osf-mvcr.cz/legislativa>>
- [16] *Deník veřejné správy*: [online]. [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW:
<<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6326681>>
- [17] ŠKRABAL, I., NUNVÁŘOVÁ, S. et al. *Studie zvyšování absorpční kapacity a realizace úspor ve vybraných mikroregionech Olomouckého a Zlínského kraje*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. ISBN 80-86902-43-9.
- [18] *Ústav územního rozvoje*: [online]. [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW:
<<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2208>>
- [19] *EUROSKOP.CZ*: [online]. [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW:
<<http://www.euroskop.cz/8775/sekce/euroregiony---uvod/>>
- [20] *Svaz měst a obcí České republiky*: [online]. [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW:
<<http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/default.aspx>>
- [21] *Deník veřejné správy*: [online]. [cit. 2010-03-09]. Dostupné z WWW:
<<http://www.denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6387764>>
- [22] Oficiální portál pro podnikání a export. *BusinessInfo.cz*: [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/euroregiony/1001179/5159>>

- [23] JERÁBEK, M. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování*. 1.vyd. Praha: Academia, 2004. 296 s. ISBN 80-200-1051-3.
- [24] *Portál regionu soudržnosti Moravskoslezsko*: [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW:
<http://www.nuts2moravskoslezsko.cz/zip/cil3_30_p01.pdf>
- [25] Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika. *Programový manuál k OPPS SR - ČR*: [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.sk-cz.eu/uvodna-stranka/materialy-a-dokumenty-materialy-a-dokumenty/&bjlang=sk>>
- [26] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Fondy Evropské unie*: [online]. [cit. 2010-03-11]. Dostupné z WWW:
<<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/I/Interreg-III>>
- [27] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Fondy Evropské unie*: [online]. [cit. 2010-03-11]. Dostupné z WWW:
<<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/c8ab671f-5125-4af8-b032-b0987c974936/Interreg-IIIA-CR-Slovensko>>
- [28] *Informační portál Regionální rozvojové agentury Východní Moravy*: [online]. [cit. 2010-03-11]. Dostupné z WWW:
<<http://www.rra-vychodnimorava.cz/page/100.aktuality/>>
- [29] Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Ostrava, 2007. *Stručný průvodce Operačním programem přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika*: [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW:
<http://www.nuts2moravskoslezsko.cz/zip/cil3_30_p01.pdf >
- [30] *Centrum pro regionální rozvoj České republiky*: [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.crr.cz/cs/programy-eu/obdobi-2007-2013/cil-3-evropska-uzemni-spoluprace/op-preshranicni-spoluprace/opps-cr-slovensko/>>

[31] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

[32] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Fondy Evropské unie*: [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z WWW:

<<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>

[33] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Fondy Evropské unie*: [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z WWW:

<<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>

[34] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. Praha: IFEC, 2001. 266 s. ISBN 80-86412-08-3.

[35] MAS. *Mikroregion Luhačovské Zálesí*: [online]. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW:

<<http://www.luhacovskezalesi.cz/O-Regionu/>>

[36] *Luhačovské Zálesí*: [online]. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW:

<<http://www.luhacovske-zalesi.cz/img/wallpaper.jpg>>

[37] MAS Luhačovské Zálesí, o.p.s. *Strategický plán LEADER 2007 – 2013*. Dokument a rozhovor poskytl projektový manažer Luhačovského Zálesí, o.p.s., RNDr. Roman Kašpar.

[38] Český statistický úřad: [online]. [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0724/>

[39] COUFALÍKOVÁ, B. *Analýza managementu v mikroregionu Luhačovské Zálesí*. Diplomová práce, 2008.

[40] Český statistický úřad. *Mikroregiony Zlínského kraje*: [online]. [cit. 2010-03-28]. Dostupné z WWW:

- <[http://www.brno.czso.cz/xz/edicniplan.nsf/t/470031A19E/\\$File/72070612.pdf](http://www.brno.czso.cz/xz/edicniplan.nsf/t/470031A19E/$File/72070612.pdf)>
- [41] Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska*: [online]. [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW:
<<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/>>
- [42] *GISarch studio*: [online] [citace 2010-04-02]. Dostupné z WWW:
<<http://gisarch.studio.luhacovice.cz>>
- [43] *Informační portál města Slavičín*: [online]. [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mesto-slavicin.cz/cs/informacni-centrum/turisticke-informace/trasy-a-stezky/cyklotrasy-na-slavicinsku.html>>
- [44] *Lázně Luhačovice*: [online] [citace 2010-04-02]. Dostupné z WWW:
<<http://www.lazneluhacovice.cz/cz/index.hp>>
- [45] *Informační portál města Slavičín*: [online]. [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mesto-slavicin.cz/cs/mesto-slavicin/dotace-a-granty/dotace-od-evropske-unie>>
- [46] Městys Pozlovice. *Souhrnná zpráva o projektu*. Zprávu a rozhovor poskytla Ing. Bronislava Coufalíková.
- [47] Region 2000, o. p. s. *Strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí 2002 - 2012*. Dokument mi poskytl Úřad městyse Pozlovice.
- [48] *Panoramio*: [online]. [cit. 2010-03-28]. Dostupné z WWW:
<<http://www.panoramio.com/photo/24766798>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

EC	Evropská komise (European Commission)
ES	Evropské společenství
ČR	Česká republika
MF	Ministerstvo financí
MAS	Místní akční skupina
OPPS SR - ČR	Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika
ŽP	Životní prostředí
OP	Operační program
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
EFDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
FMP	Fond mikroprojektů
RRA VM	Regionální rozvojová agentura Východní Moravy
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ČSÚ	Český statistický úřad
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SOU	Střední odborné učiliště
ČOV	Čistička odpadních vod
ROP	Regionální operační program
OPŽP	Operační program životní prostředí
OPPI	Operační program podnikání a inovace
IOP	Integrovaný operační program

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Schéma MAS	25
Obr. 2. Územní vymezení česko-slovenského příhraničí	27
Obr. 3. Krajské vymezení příhraničí	33
Obr. 4. Wallpaper Luhačovského	40
Obr. 5. Administrativní mapa mikroregionu Luhačovské Zálesí.....	42
Obr. 6. Vzdelanost obyvatel v mikroregionu Luhačovské Zálesí.....	47
Obr. 7. Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví – SLDB 2001.....	48
Obr. 8. Vývoj míry nezaměstnanosti dle území v %	50
Obr. 9. Struktura druhů pozemků k 31. 12. 2007	52
Obr. 10. Lesní plochy v mikroregionu dle vlastnictví	53
Obr. 11. Luhačovická přehrada.....	62
Obr. 12. Plán aquaparku.....	61
Obr. 13. Pohled z Komonce na Bílé Karpaty.....	87
Obr. 14. Jurkovičovy stavby	88
Obr. 15. Loděnice na Luhačovické přehradě	90
Obr. 16. Běžecké stopy na Luhačovicku.....	91
Obr. 17. Poškozená infrastruktura v městysi Pozlovice	92

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Priority a opatření Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika	32
Tab. 2. Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013	37
Tab. 3. Počet obyvatel v obcích mikroregionu Luhačovské Zálesí v letech 1998 – 2009	45
Tab. 4. Rozloha, počet katastrálních území obcí mikroregionu Luhačovské Zálesí včetně věkové struktury obyvatel k 31. 12. 2008	46
Tab. 5. Bytový fond mikroregionu v letech 2000 - 2004	47
Tab. 6. Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2005	49
Tab. 7. Míra nezaměstnanosti v mikroregionu Luhačovské Zálesí v období prosinec 2007 – únor 2010 v %	51
Tab. 8. Specializace zdravotnictví v mikroregionu Luhačovské Zálesí	54
Tab. 9. Ubytovací zařízení v mikroregionu Luhačovské zálesí	58
Tab. 10. Stravovací zařízení v mikroregionu Luhačovské Zálesí	59
Tab. 11. Cyklotrasy v mikroregionu Luhačovské Zálesí	60

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Projekty realizované v rámci přeshraniční spolupráce v mikroregionu Luhačovské Zálesí
- P II CD – Dotazník a grafické zpracování dotazníkového šetření

**PŘÍLOHA P I: PROJEKTY REALIZOVANÉ V RÁMCI
PŘESHraniční SPOLUPRÁCE V MIKROREGIONU
LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ**

Název projektu	Program	Zaměření projektu	Rozpočet/ Výše dotace
Vybudování turistické infrastruktury v lázeňském místě Pozlovice	Phare 2003 – II. část	Úpravy centrální části obce Pozlovice – parkoviště, chodníky, sadové úpravy	6,995 mil. Kč 117 440 EUR
Centrum kulturních a sportovních tradic ve Slavičíně	INTERREG IIIA ČR - SR	První etapa rekonstrukce vnitřních prostor kulturního domu Sokolovny	6,4 mil. Kč 4,8 mil. Kč
Muzeum archeologie, tradičních řemesel a letecké bitvy nad Moravskoslovenským pomezím v r. 1944	INTERREG IIIA ČR - SR	Rekonstrukce muzea na Horním náměstí a zatraktivnění jeho sbírkových předmětů	5 mil. Kč 3,9 mil. Kč
Po stopách osídlení Slovanů na jihovýchodní Moravě	INTERREG IIIA ČR - SR	Cílem projektu bylo vybudování části cykloturistické trasy směru Slavičín - Nevšové - Luhačovice	5,4 mil. Kč 4,3 mil. Kč
Ve stopách minulosti k současnému vztahu Čechů a Slováků	INTERREG IIIA ČR - SR	Projekt populárním způsobem přiblížil historii široké veřejnosti (společenské a kulturní výměny se zahraničním partnerem, sportovní akce atd.)	1,9 mil. Kč 1,5 mil. Kč
Kulturními a sportovními aktivitami k rozvoji přátelství Čechů a Slováků	Fond mikroprojektů INTERREG IIIA ČR - SR	Podpora sociálních aktivit zaměřených na výměnu informací, předávání kulturního dědictví, rozvoj kultury, cestovního ruchu a využívání lidských zdrojů k vytváření mezinárodních vztahů a posílení identity.	0,371 mil. Kč 0,278 mil. Kč
Infrastruktura cykloturistických a turistických tras	INTERREG IIIA ČR - SR	Vybavení území MAS Luhačovské Zálesí informačním systémem	1,198 mil. Kč 0,899 mil. Kč
Místní spolkové slavnosti – specifický cíl turistů a lázeňských hostů	Fond mikroprojektů INTERREG IIIA ČR - SR	Partnerská spolupráce s Městem Ražecí Teplice	0,281 mil. Kč 0,207 mil. Kč
Cyklotrasa Slavičín – Nevšová - Luhačovice	OPPS SR - ČR	Cílem projektu bylo cykloturistické napojení Slavičína na lázeňské město Luhačovice na straně jedné a směrování cykloturistů ze Slovenska na straně druhé.	9,369 mil. Kč 7,964 mil. Kč

Protipovodňová opatření a varovný systém Říka – Vlára - Váh	OPPS SR - ČR	Rekonstrukce mostu v centru města Slavičín, instalace bezdrátových varovných systémů krizového řízení k informování obyvatel o mimořádných situacích.	10,936 mil. Kč 9,842 mil. Kč
Čo robíš sused – na návštěvě s internetom	OPPS SR - ČR	Cílem projektu bylo zvýšení využívání informačních technologií v přeshraničním regionu a právě nahlédnutí do života přeshraničního partnera.	4,972 mil. Kč 4,226 mil. Kč
Rozvoj infrastruktury vedoucí k úsporám a využití sluneční energie	OPPS SR - ČR	Stavební úpravy MŠ Pozlovice vedoucí k úspoře energií – výměna oken a dveří, zateplení fasády, nová střecha, nový počítačově řízený topný systém a solární ohřev vody.	5,948 mil. Kč 5,056 mil. Kč